

AE Q V I L I B R I I

SCHOLASTICI MANTVAE PATAVINI,

I. CON. LIBER,

IN PRIMAM ET SECVNDAM

DECRETALIVM PARTEM,

(ALII ENIM IN PARTES DIGESTORVM ET COD.

IAMPRIDEM IMPRESSI SVNT) NVNC PRIMVM IN

studioforum iuuenum gratiam editus.

PATAVII, Laurentius Pasquatus excudebat

M D L X X.

2 400 40

SAIT

MADE IN SPAIN

AE Q V I L I B R I I

SCHOLASTICI MANTVAE PATAVINI,

I. CON. LIBER,

IN PRIMAM ET SECVNDAM

DECRETALIVM PARTEM.

(ALII ENIM IN PARTES DIGESTORVM ET COD.

IAMPRIDEM IMPRESSI SVNT) NVNC PRIMVM IN

studioforum iuuenum gratiam editus.

PATAVII, Laurentius Pasquatus excudebat

M D L X X.

On scripsimus aliàs Tomos duos (quòd non ignoras aman-
 tissime Lector) earum maximè legum, qua ut plurimum
 in examinibus assignari solent & sorte quidem, Iuris Cae-
 sarei, studiosis, ut sic eisdem publicè recitatis, inq; amplis-
 simis Iurisconsultorum ordinibus, promeriti dignitatis gradum conse-
 quantur, quem nostri homines doctoratum sive doctoratus gradum uo-
 cant, nunc tertius in publicum exit Canonum & Iuris pontificij, in pri-
 mam & secundam decretalium partem, non minus quàm illi in pri-
 mam & secundam digesti veteris, & in primam ac secundam Codicis
 qua ordinariè leguntur in scholis, tibi non modò utilis, sed etiam quàm
 maxime necessarius, si utriusq; iuris periculum facturus sis, ad quod
 faciendum, te hortor moneo & consulo, aliàs dimidiatus homo, & (ut
 ita dicam) mutilatus quodammodo, & imperfectus I. Con. eris ab
 omnibusq; uocaberis, id ipsumq; tibi dicamus insuper, laboresq; nostros
 simul in tui gratiam susceptos, nunc & semper ante hac, quos nec tu
 in futurum recusare debes, ne tibi id unum Isocratis dicterium, & lau-
 dabile quidem obiiciatur, quod huiusmodi est, si laborem fugis cur ui-
 uis? Si uiuis cur non laboras? & quia (ut etiam inquit Cice.) magna
 sanè gloria mitigantur, solida quadam res, & expressa quidem, non
 adumbrata, consentiens laus bonorum, & incorrupta vox bene-
 indicantium. Vale.

PARTIS PRIMÆ
decretalium, Capita.

- ¶ De constitutio.
- c. ne inuitaris.
- ¶ De consuetud.
- c. 1.
- ¶ De electio.
- c. postquam.
- c. suffraganeis.
- c. coram.
- ¶ De aucto. & usu pal.
- c. cum sis.
- ¶ De tempo, ordi.
- c. de eo.
- c. cum quidam.
- c. cum secundum.
- c. cum in distribuendis.
- ¶ De fil. præsb.
- c. 1.
- c. præsentium.
- c. conquerente.
- c. quoniam.
- c. ad extirpandas.
- c. ad hæc.
- c. cum decorem.
- c. consuluit.
- ¶ De Bigamis.
- c. 1.
- ¶ De offi. archid.
- c. Archidiaconus.
- c. vt nostrum.
- ¶ De offi. sacristæ.
- c. 1.
- ¶ De offi. delega.
- c. quàmuis.
- ¶ De offi. lega.
- c. nisi.
- ¶ De maio. & obed.
- c. omnes principes.
- c. quod super his.
- ¶ De pact.
- c. qualiter.
- c. accepimus.
- ¶ De transactio.
- c. præterea.
- ¶ De procurato.
- c. cum pro causa.

SECUNDA
decretalium partis, Capita.

- ¶ De iudi.
- c. causam quæ.
- ¶ De fo. comp.
- c. sanè.
- c. quod clericis.
- ¶ De seq. po. & fruc.
- c. ab eo.
- ¶ De testi.
- c. quoniam aliqua.
- c. insuper.
- c. causam quæ.
- c. super eo.
- c. de cætero.
- c. personas.
- c. iudèi.
- ¶ De testi. cog.
- c. cum contra.
- ¶ De fide inst.
- c. ex parte.
- c. cum P. Tabellio.
- ¶ De præsumptio.
- c. nullus.
- c. quòsdam.
- c. quanto.
- ¶ De sen. & re iud.
- c. iurgantium.
- c. non potest.
- c. ea quæ.
- c. in causis.
- ¶ De appella.
- c. ad hæc.
- c. consuluit.
- c. ad hæc 2.
- c. ad hæc 3.
- c. consuluit. 2.
- c. adhæc 4.
- c. de priore.
- c. ad aures.
- c. accepta.
- c. inquisitioni.
- ¶ De confir. uti. vel inuti.
- c. De confirmationibus.

FINIS.

DE CONSTITUTIONIBVS

Hieronymus in parabolis.

Ne inuitaris prudentiæ tuæ, prudentiæ suæ innititur qui ea quæ sibi agēda uel dicenda uidentur patrū decretis præponit.

Dubitadij rationem faciebat, quòd iudex possit iudicare, prout sibi videbitur, secundum sui prudentiam & conscientiam quia sic etiam fecit Solomon. c. afferte mihi gladium de præsump. originaliter. 3. reg. c. 3. cuius exemplum imitandum est, vt in simili dicitur in l. an manu mittere. ff. de manu. vind. & in l. apud Iulianum ad fi. ff. ad treb. & p gl. in rub. ff. si cert. pe. ibi, q̄ ad exēplū earū & c. & maximè quia iurat iudica res secundum æquitatem quodq; ipsam semper præ oculis habebit nec aliud esse uideatur, q̄ iudicatis conscia; auth. hodie. C. de iud. l. qd̄ si ephesi. ff. de eo quod cer. lo. arg. in l. diuus. ff. de in int. restit. & quia etiam qualem sententiã dixerit arbiter, eidem standum erit. l. qualem. ff. de ar. nec certis limitibus coharctari debeat que pro libito voluntatis geruntur, inquit per illū tex. Bal. in c. ex parte col. 2. de confes. arbitria autem sunt redacta ad instar iudiciorum. l. 1. ff. de arb. ergo & hinc est quod Spec. in tit. de iudice dele. in §. 1. in prin. arbitru hac rōne inter alios enumerat iudices, & refert Abb. in praxi sua iudiciaria, in prin. c. 4. & his accedat et qd̄ iudex, uir bonus dicitur maximam pro se præsumptionem habens, vt idem sit semper, & nunquam à se ipso discedat. l. uir bonus ff. iud. sol. l. here nius. §. Caia. ff. de euctio.

Contrarium tamen hic deciditur, quòd imò non debeat quis inniti prudentiæ suæ, sed iudicare secundum leges & canones ac patrum decreta prout etiam dicitur in c. 1. supra eo. l. illi citas §. ueritas. ff. de offi. præsid. c. iudicet. 3. q. 7. c. sūm opere. 1. 1. q. 3. Et rō decisionis est, quia constitutiones decretorum, & communis opinio præualet & præualere dēt singularibus hominū opinionibus. l. 1. C. de testa. arg. in c. prudentiam. de offi. del. & in l. 1. ff. de offi. questio. Archid. in c. anastasius. 19. d. & quia nemo ita sapiens est, qui non possit errare iux. vulga. illud quandoq; bonus dormitat. Homerus, vt per glo. in c. si quis. 3. 2. q. 7. & quia nemo omnibus horis sapit inquit Eras. & bene.

Ad opposita responderetur, parum facere, nanq; 1. non ob. quia id in principe procedit seu Rege, quod ad cōsequētiās trahi non debet. l. oium. C. de testa. l. princeps. ff. de legi. l. digna uox. C. eo. ar. in c. innotuit de elect. & in c. pro

posuit de cōcesio. præben. Capel. Tholosa. decisio. 286. ad fin. vel & aliter dic quod text. ibi in præsumptionibus loquatur, quibus etiam iudex quandoq; procedere potest ad condemnationem sed ut modicè, uel raro pœnam infligat, ecce quod Solomon hic ex præsumptione sententiam tulit & mulierem quæ puerum surripuerat tamē non condemnauit, quod perpendit Inno. in c. quia uerisimile eo. ti. & est gl. in c. inter de purga. cano. non nihil Bellame. decisio 689. colum. 3. Alex. consil. 115. ad fi. volumi. 3. & consil. 43. in fi. volu. 4. Gramma. decisio. 38. nu. 17. & decisio. 42. nu. 6. & decisio. 96. not. in l. 1. ff. si cer. pe. vbi Doc. oēs uel quod ille rex. vltimo de simulatore loquatur, qua etiam iudici uti permissum est; ad eruendam ueritatem, ut ibi per Feli. in not. Boer. decisio. 166. ad fi. par. 1. & decisio. 299. nu. 8. & nu. 11. par. 2. Nō ob. 2. quod æquitas eadem sit etiã iudicantis conscientia; quia non est uerum, ex quo æquitas debet esse à iure informata; aliàs esset clementer lege, & malè. §. oportet in auth. de iud. nec æquitas esset spreta patrū & legum forma, sed iniquitas. c. erit autem lex. 4. d. l. placuit. C. de iudi. c. si. de trāfac. c. ex parte. 2. & ibi Abb. col. 2. de offi. del. imò quod unum ab altero pēdet, vnumq; sine altero stare non potest, sicuti nec pater sine filio, nec filius sine patre. Non ultimū deniq; , quia & id quoq; uerum est, dummodo sententiam dicat secundum leges, aliàs non ualeret, d. §. ueritas. d. cap. iudicet. d. l. 1. ff. de arbit. & quanquàm uir bonus dicatur, pro eoq; præsumatur multum, non tamen diceretur aliàs nec pro eo foret præsumptio, si secundum conscientiam iudicaret, & non secundum leges ac decreta patrum ut supra & in l. domos. ff. de le. 1. & in l. continuus in §. cum ita. ff. de uerbo. oblig. Bal. in l. 1. lectu. 2. col. 1. ff. de legat. 1. & not. in d. c. 1. supra eo. uli. Fel. multa col. 25. bonus ergo quoad mores dicitur, non quod ex capite tamen, iudicet aliàs ut supra.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentum ad multa, & maximè quod singularibus opinionibus, non est adherendum faciliè, nisi ratione & lege fulcitæ sint, de quo etiam per glo. in l. si de interpretatione. ff. de legi. & in l. 1. C. de professo. qui in ur. constantinopo. lib. 10. Archid. in c. hortamur ad fi. 7. d. hinc dicimus fore extirpandum, quod ratione caret, quodq; erubescere debet quisq; , si sine lege loquatur, & quod ratio etiam anima legis est, licet non omnium quæ à maioribus nostris tradita sunt, reddi facile possit l. quod non ratione. l. fraus. ff. de legi. c. si diligenti. §. si. de foro compe. §. cōsideremus in auth. de trien. & te. §. cum igitur, [de non eli. se. nub. eo. lib. Bald. consil. 29. ad fi. uolumi. 1. qui dicit etiam in c. nihil ad fi. de electio. quod in praxi non seruatur, id quod lege

lege non demonstratur. & Alb. in l. sed licet de offi. praes. quod opinio pupilli doctoris lege, aut ratione roborata, sequenda est potius; magni & Illustr. Doctoris. sine, id vnum haud præmittentes nos, non modo legis, verum rationis etiam mentionem fecisse. quia vim legis obtinet, aut canonis & certè leue est, quod non ratione munitum est. c. usus 11. d. Bal. in l. hac consultissima colum. 2. C. qui testa. fa. po. Fel. in c. cum dilecta col. 8. de rescrip. Soc. consil. 15. col. antepe. vol. 1. qui tamen corrupto al legat Bal. in l. ambiguitates. C. de test. nec Prob. in additio. Io. Mona. ad c. 1. de uita & ho. cle. in 6. col. 1. aduertit. & quod ea quæ sunt secundum rationem, sunt omni modo necessaria, sicuti incredibilia, quæ sunt contra, mirabilia uerò, quæ sunt præ, ut declarat post Hug. de S. Victore, Archid. in c. Nabucodonosor. 23. quæst. 4. & Fel. in c. si quando colum. 7. ad fin. de rescript.

Et quod executores ultimarum uoluntatum Abbates, Rectores, & prælati, habentes liberum arbitrium uendendi, habere intelliguntur, dum modo proportionabiliter id sit secundum mensuram debitorum ac legatorum non quod occasione unius nummi uendant rem ualentem decem. l. si. ff. de exercito. ac. l. magis puto. §. non passim, & ibi Bal. col. 2. dicit tex. fore. ad idem optimum. ff. de rebus eo.

Et quod consilium semper requirendum est, usque adeo ut non debeat quis (ut hic dicitur) inniti prudentiæ suæ sed ea firmitate potius inniti, atque eorum quæ consilio geruntur, inquit text. in l. 3. C. de repud. & prouerb. c. 20. quod cogitationes consiliis roborantur, tractanturque; Bella gubernaculis. & c. 27. sicuti unguento & uarijs odoribus delectatur Cor, quod sic bonis prudentum consilijs, anima dulcoratur. & si quereret quis, quale consilium esse quasque conditiones habere debeat sex respondebo ex mente Egidi j, de regi. princ. in princ. quod de re dubia fiat, deq; magna, plures admoneri debeant d. c. prudentiam, secretum esse debere, uerum & sæpe requiri amplius.

Et quod ad propositum dixit alibi, philosophus oportere rectè politas esse leges, ipsas, & quam paucissima iudicantibus committere, & refert Bal. in d. l. illicitas in §. ueritas. ff. de offi. præsid. sed quod imò iudicet ex conscientia & innitatur prudentiæ suæ iudex, facit quia minor annis 25. ex aspectu iudicat. l. minor 25. ann. ex aspectu. ff. de mino. & ibi Bar. in princ. fol. non ex conscientia iudicat, id quicquid Bar. dicat, sed quia lex ibi ita sanxit & sic secundum legem. est uerum quod ut priuatus iudicat secundum conscientiam sed iudicium nullum, & sententia nulla erit, l. 1. C. qui & aduer. quos non ut iudex, quia tunc (ut dictum est) secundum allegata & probata iudicare debet,

& in not. q. similis Cyn. distinctio est in l. quibuscumq; C. de sacrosanct. eccles. & no. in d. §. ueritas.

Et quod ultimo loco nobis exemplo fuit, sanctissimus ille uir Moyses, qui semper populorum querelas ad dominum ingressus referebat & sicuti imperabat quidem iudicia proponebat, ut non ex nobis nos quoque, sed ex præcepto diuino condemnationis & iustificationis, sententiam proferremus. uerum adhuc Areti. in l. 1. C. qui adm. dicebat quod imò quando; iudex iudicare potest secundum conscientiam suam in arbitrarijs s. idemq; Bal. si ueritas nullo modo possit aliter haberi, conscientiam fore aliàs rationalis animæ, clypeum subiiciens consil. 265. ad si. uolu. 1. & ex supra dictis malè, imò quod dicit Areti. in d. l. 1. quod benè potest iudex transgredi leges tunc sed cum non absq; ratione idem faciat, dici non potest quod secundum conscientiam iudicet. & Bald. in consil. præallega. quod ex scriptura, & thesaurarij examinatione in casu de quo ibi per eum iudicatur. ergo non (ut dixi) secundum conscientiam iudicantis. Finis.

DE CONSVETVDINE.

Greg. ex registro.

Consuetudines, quæ ecclesijs grauamen inducere dinoscuntur, nostra nos decet consideratione remittere.

Dubitandi rationem faciebat, quod consuetudo ualeat & seruanda sit, quia non uilis est eius autoritas, si maximè fuerit uetusta, & longæua. l. 2. C. quæ sit longa consue. l. Imperatores. ff. de pollicita. ad fin. & signanter etiam quod sit ecclesiæ onerosa ei; grauamen inferat, probatur in c. cū dilectus infra eo. & in c. cum omnes supra de conti. & in c. Abbate de uer. si.

Et quia induci etiam potest inductaq; seruari, quod ecclesia uacante canonici ad electionem episcopi, nisi prius morte nunciata principi, eiusq; assensu postularo. procedere non possint, ut per innocen. in c. quod sicut de electio. quem refert & sequitur Ab. hic ad si.

Et nimirum licitum facit, quod aliàs foret illicitum inquit glo. in §. quia uero in auth. de defen. ciui.

Et quia si lex contra ecclesiā cōdita; ualer. l. ad instructiones. C. de sacrosanct. eccles. siq; seruanda est quāquā dura. l. prospexit. ff. qui & a quib. non est ratio cur non ualeat, seruandaq; non sit consuetudo cum nec differant nisi

nisi ut tacitum & expressum. l. de quibus. ff. de legi. §. ex non scripto insti. de iure natu. l. omnes populi. ff. de intti. & iu. & par sit uirtus taciti & expressi. l. cum quid. ff. si cert. peta.

Ultimo considerantes contra ecclesiam adhuc præscribi posse. c. ad aures de præscrip. ergo & consuetudo induci etiam poterit, ex quo præscriptio uim legis habet, ut inquit Bal. in c. uigilanti nu. 2. de præscrip. nec aliud est consuetudo q̄ lex quæ & si non scripta sit, est tamen lege antiquior §. ex non scripto insti. de iure natu. & disputatur late in rub. de constitur. supra & ita Plato, quo nihil maius habuit gratia existimauit.

Tamē contrarium hic deciditur, quod imò hoc casu non sit toleranda, sed remouenda potius remittere enim nil aliud est quàm tollere siue destruere, ut Card. hic declarat & benè, quāquam uerbum aliàs aliam habeat interpretatio nem. l. 1. §. 1. ff. de magistra. conue. c. si. de proba. §. si. inst. de susp. tuto. l. marcellus. ff. de dona. cau. mor. las. consil. 40. nu. 1. & consil. 65. col. 3. uol. 1. Et rō decisionis est religionis fauor. l. nec corpora l. sunt personæ. ff. de religio & sum. fu. ubi uulgatum illud summa ratio est, quæ pro religione facit. l. ueluti. ff. de iust. & iu. pulchre Io. An. in c. cum apostolica de his quæ s. à præla. si. con. cap. & hinc dicit etiam Ro. quod ex pluribus sententijs contrarijs illa est potior, quæ religioni fauet in auth. similiter colum. 11. C. ad l. fal. vel & aliter (ut dicunt omnes) But. Card. & Ab. quia consuetudo lex est (ut supra) lex debet esse rationalis, & conuenire fini æterno, qui in religione fundatur, uerum si grauosa fuerit ecclesiæ, eidem potius repugnabit, eritq; potius contra finem legis, ergo non ualebit nec tolerabitur, & licet text. hic consuetudines dixerit, non tamen consuetudines propriè sunt, sed (ut idem Abb. dicit) abusu suè. c. si. inf. eo. c. cor episcopi 68. d. adde tu i si mili bonum text. Sic de testamento irrito dicentem in l. 2. in §. 1. ff. quemadmo. testa. ape.

Ad opposita respōdetur, parum facere quia primum uerum est, si rationalis fuerit ut ibi not. ubi idem dicitur, quod scilicet non uilis sit eius auctoritas sed grauamen inferens ecclesiæ irrationabilis est, ergo tollenda quia quod ratione caret extirpandum est. l. maximum uicium. C. de lib. præte. Bald. consil. 486. colum. 2. uolu. secundo. nec ad idem iura sequentia adduci meruerunt in d. cap. cum dilectus, cum omnes & Abbate. quia non magnum dictis casibus inferbat grauamen, tolerabileq; est. quo modo secundum quoq; tollitur, & ex ipso exemplo liquet, nec secus ibi Innoc. locutus est. tertium fallaciam habet & adhuc uerum quod licitum faciat consuetudo id quod aliàs foret illicitum si nomen consuetudinis habere mereatur, ergo

non si onerosa ecclesiæ, quia (ut dictum fuit) non est consuetudo, nec introducta ualebit. Nō ob. quarrum quia cum resectio uiarum & pontium opus publicum sit & pium, usq; adeo ut legatum etiam incertum ad id factum, ualeat. l. quidam in testamento. ff. de legat. 2. non potest aliter dici ibi nisi quod speciale sit, quodq; lex fieri potuerit, sed non consuetudo introduci aliter ecclesiā grauans & quia conueniens est, si uis & pontibus uitur commodumq; sentit, ut etiam sentiat incommodum & cum alijs contribuere teneatur. l. secundum naturā ff. de regu. iur. l. unica. §. si. ibi neq; enim ferendus est. C. de cad. tol. uulgatumq; illud facit.

Commoda qui sentis iungas onus emolumentis. Non ultimum deniq; ex quo stant ista simul quod præscriptio uim legis habeat, & consuetudo sit lex, & quod possit contra ecclesiam præscribi sed non tamē quod induci possit consuetudo, cum non præscribatur absq; rōne præscriptioq; ab ecclesia ipsa & iure canonum pmissa sit d. c. ad aures c. de quarta de præscrip. utilitatis publicæ causa scilicet ne dominia semper incerta sint l. 1. ff. de usucap. consuetudo uerò prohibita ergo,

Præstatq; nobis decretalis ista, argumentum ad multa & maximè si consuetudo non ualeat, quando ecclesiam nimium lædit & grauatur (ut dictum fuit) quod non illa tria quæ operari solet in ea uerificari poterit, actus scilicet frequentatiuus. l. 3. C. de ep. aud. habitus generatiuus §. pauonum insti. de rerum di. & ius collectiuum. §. constat insti. de iure nat. ex quo non entium non est qualitas. l. eius qui in prouincia. ff. si cert. peta. & si nulla est, nec consuetudo proprie, sed abusuè nullum etiam effectum pariet l. cum pater. §. curatoris & ibi not. ff. de lega. 2. Oldra. consil. 106. in princ. præsertim quia tolli debet, ut hic & quod ualebit introducta, quod Canonici recipiant fructus præbendarum suarum in absentia, dummodo seruiant per Vicarium alijs non quia foret ecclesiæ onerosa. d. c. cum omnes & ibi Abb. in 1. not. & fusius in si. de constitutio. & nimirum quia qui per alium facit per se ipsum facere uidetur, & uerè quidē in acquisitionis actu l. certè. §. 1. ff. de præca. & in regul. qui alium de regu. iur. in 6. deq; materia aliàs in c. pe. de cle. non res. in ec. late Abb. in c. extirpandæ in §. quia uerò colum. 16. de præben.

Et quod similiter non ualeret & tollenda foret inducta, quod absentes distributiones quotidianas perciperent, ex quo tantum dantur interessentibus, aliàs desereretur cultus & ut clarè legitur in c. 1. de cle. nō resid. in 6. quæ aliàs manualia beneficia, seu uictualia nuncupantur, & alimenta, nō augentia præbendæ corpus, cum dentur (iteratō dixerim) propter opus

ram personæ & est argumentum etiam in l. r. ff. si men. fal. mo di. & in l. cum duobus in §. si in coeunda, ibi opere precium est. ff. pro So. & in l. spadonem in §. qui iura ff. de excu. tu. & in l. in rem in §. item quecunq; ff. de rei uen. pulchre Paul. in tracta. uisitatio. quæstio. octaua primæ part. colum. 1. Oldrad. consil. 118. colum. 1. & Bald. consil. 53. num. 5. inter Card. consilia, ubi idem etiam in l. subscriptio, d. Consilii.

Et quod non potest diminuere solemnitatem inductam in alienationibus rerum ecclesiasticarum & quod inducta rursus non ualebit, quia grauamen ecclesiis induceret ut hic, & in e. c. causa & ibi Ioan. Andr. & Abb. colum. pen. de re iud.

Et quod denique induci poterit aliàs & ualebit, quod præbiter laicis, in festo purificationis, dare teneatur, candelas benedictas cæxæ noxæ, sitq; præscriptibilis, spæcio annorum 40. cum titulo, uel sine tanti temporis, cuius initi memoria non extet in contrariū uim enim habet priuilegii & constituti tunc. l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqua quoti. & testi. c. super quibusdam §. præterea de uer. si. & nimirum quia modicum præiudicium affert ecclesiæ, imò quod cum per eam iuentur. & animentur feruentius laici ipsi, ad ecclesiarum deuotionem, diuini cultus, & iura ipsius ecclesiæ fauorabiliter prosequendum amplectenda est & amplianda c. cum olim infra eo. c. pe. de constitutio. c. fi. de testa. c. in his de priuileg. & ita tenet etiam Fed. de sen. consil. 155. & bene.

ADDITIO.

Quod nec ualeret cõuetudo, episcopus uel alios prælatos, exigere posse, charitatum subsidium, seu à uolentibus, recipere, ultra taxam, positam in extrauaganti benedicti 12. incip. uas electionis, ut ibi in §. præmissis quoq; dicitur, & hoc idem quia si exigeretur, grauarentur ecclesiæ contra mentem & uerba concilii generalis, de quo in c. cum apostolus in §. prohibemus de censu. disputat Bellen. in tracta. de charitati. sub. q. 42.

Et quod res, quæ solet in feudum concedi, si ue in emphyteolium dari usq; in tertiam generationem, ab ecclesia, si concedatur, in infinitum concessio ista non ualebit, ex quo ecclesiæ conditio efficitur grauior, & si ualebit, ualebit quatenus ualere potest quia id quod ultra modum est reducitur ad modum. l. qui tabernas. ff. de cont. empr. l. placuit. ff. de usu. Bald. in l. si pupillorum in §. fin. per illum tex. ff. de reb. eo.

Et si imponatur à principe onus personæ, habito respectu ad patrimoniū, quod ad id non tenetur ecclesiam nec laici non subditi, licet habeant patrimoniū in loco nisi aliud dicitur cõuetudo, quo ad laicos. l. rescrip. §. si. ff. de mu. & ho.

l. uni. C. de cap. ci. c. exi. li. xi. & utrobique Bar. sed non quo ad ecclesias, quia grauiosa illis, & contra ecclesiasticam libertatem non ualebit, auth. casta. C. de sacrosanct. ecc. auth. item nulla communitas. C. de Episcopis & Cle. c. non minus & ibi Abb. colum. v. de immu. ec. c. quanquam de censu. in vi.

Et quod prælatus potest modica de rebus ecclesiæ suæ donare, si hoc habeat consuetudo, quasi magnam donationem facere non possit, etiam si extet consuetudo: quia (ut sæpe dictum est) onerosa ecclesiæ non ualet ut hic & in. c. cæterum de dona. Abb. consil. xlv. colum. i. uolum. i.

Et quod quem admodum consuetudo, inducens grauamen ecclesiis, imprescriptibilis est, ita priuilegium principis, quatenus in aliorum præiudicium uergit, restringendum est, seu reuocandum, etiam si diu post tempora concessionis præiudicium oriatur c. suggestum de dec. not. in. c. quid per nouale de uer. si. multa Luc. de pœna in. l. si. colum. v. C. de exacto. trib. lib. x. & in. l. i. colum. 2. C. ne rusti. ad ullum obseq. deuo. lib. xi.

Et quod quamuis electio Rectoris, facta per uniuersitatem scholarium, sit à superiore confirmanda, nisi consuetudine inducatur, quod sine confirmatione administret, ut inquit Bald. in auth. habita. C. ne fil. pro pa. non tamen ualebit quo ad ecclesiastica collegia, quoniam ipsis posset esse multum damnosa, & indignitas sine absq; confirmatione, & malè, quia nihil est quod magis ecclesiæ noceat quam istud, quod indigni assumantur ad ipsarum regimen, ut in c. nihil de electio. Abb. in. c. postquam colum. i. eo. ti. & probatur in. c. auaritiæ de elec. in. c. & in. c. cum uenerabilis infra eo. Finis.

DE ELECTIONE.

Gregorius. 3.

Nostquam, & infra. Confirmationem petentium defideria (Si nihil est quod electum impediatur) impleantur. Cuius uita uel actus (quia melius possunt ubi est conuersatus agnosci) inquirantur ibidem.

Dubitandi rationem faciebat, quoad primū dictum (duo enim sunt) quod confirmatio petenti non debeat, ex quo electio ius plenum tribuit electo. cle. 1. §. nos itaq; de iure in ran. plena adiectione, seu confirmatione non egent l. i. ff. de dote prælega. argumentum in l. sumptus ff.

de admitt. tu. minusq; fieri debet à superiore quod factum non releuat uulga. l. hæc stipulatio. §. diuus. ff. ut lega. no. cauea. usq; adeo ut petenti rursus dici possit amice peris quod intus habes l. i. §. si debitori. ff. ut in po. lega. & dato quod peti debeat (quoad secundum dictum) uideretur dicendum alia inquisitione opus non esse, quia confirmatio defectum solemnitatis formæ supplet, & personæ ut not. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. Maxime etiam quia electus, præsumitur idoneus c. si. de præsumpt. not. in clem. vnica de offi. dele. nec uerisimile est canonicos electores, ipsum (nisi talis fuisset) admisisse & simile adduci potest, in tutore, quod ille pari modo præsumatur idoneus, quem mater petierit dari filio suo pupillo §. si autem tutelam, in auth. de nup. Bald. post Iaco. de Are. in l. si quis sub conditione ad si. ff. de testate. & ob id iudex si aliud sibi non constabit illum dare tenebitur, ut in d. loco subiicit.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio de cisionis est, quia nil actum dicitur, quotiens aliquid agendum superest. l. cum syllanianum. C. de his quib. ut indi. sed electio confirmanda est ut maior reuerentia habeatur electo. c. quia diuersitatem de concessio. præben. signumq; superioritatis siue argumentum esse uidetur, ut inquit Bald. in l. si. in 2. not. C. de legi. & tal consil. 144. colum. 2. uolum. 2. ergo & necessario peti debeat, & fieri præmissa (ut dictum est) inquisitione de uita & moribus electi, quia nihil est quod magis ecclesiæ noceat, quam quod indigni assumantur ad ecclesiarum regimen. c. nihil de electio. c. auaritiæ eod. titu. in 6. c. cum uenerabilis de consue. est uerum si foret notus quod alia examinatione opus non esset, ut in c. in lateranen. de præben. aliàs si ignotus sic, & ex dictis in præallega. c. ita declarat Steph. auster. decisio. Tholo. 449. & latius dicam infra.

Ad opposita igitur respondetur, non obstare primum quia non est uerum, tribuitur enim ei ius habitu & potentia, non actu c. quanto. 63. d. l. priuatorum consensus. C. de iu. o. iud. c. transmissam infra eod. Abb. hic numero secundo, & clarius Cardi. in d. §. nos itaq; in 20. not. quod bene quæritur electo ius, sed non iuris exercitium nisi post confirmationem, ergo necessaria est & peti debet, & fieri, quoniam sic facta releuabit, nec dici poterit (argumentumq; retorquebitur) petenti, quod petat id quod intus habet, cum actu (ut dictum est) ius, in electione non habeat. Non secundum quia uerum est id regulariter, ut in d. l. omnes populi. not. sed non hoc catu. nisi prius uita, & mores (ex supra dictis) inquirantur, & si talis repertus fuerit, confirmetur, aliàs non, ut inquisitio aliquid operetur, nec frustra fiat, argumentum in l. si prætor. ff. de iud. & in l. si. ff. ne quid in lo. pub. Non ter

tium deniq; & ultimum, quia nec id quoq; negatur quod præsumatur idoneus & bonus idoneitate (ut ita dicam) siue bonitate intrinseca & naturali quæ homini inest d. c. 1. l. merito. ff. pro so. respectu morum scilicet imò (ut dicebam) si liqueat & notum sit, alia inquisitione opus non erit. Iuxta uulgatum illud in omnem terram exiuit tonus eorum quod patet expressè probare non est necesse, & fuerunt uerba. Bal. consil. 370. colum. 2. uolum. 3. ergo non extrinseca & accidentaliter, ut est peritia literarum & scientia, & declarat Abb. hic nume. 7. & in præallega. decisio. 449. Auster. & ita tenendum est.

Præstatq; nobis argumentum decretalis ista, ad multa, & maximè, quod quanquam confirmatio si actum nullum inueniat, dicatur illud facere. l. adoptio non iure facta. ff. de adop. l. 1. §. omnia. C. de uete. Iu. enu. ubi omnia nostra facimus quibus à nobis auctoritas impartitur, si ualidus tamen fuerit, ut hic quod nihil operabitur, nisi quod illi maior reuerentia habeatur c. quia diuersitatem de concessio. præb. & obiter dictum est supra.

Et ad idem ac de confirmatione loquentes quod bene uerum est, & amplius quod per clausulam derogatoriam, nunquam actui confirmato intelligitur derogatum, nisi de illo fiat expressa & specifica mentio glo. est singul. in cle. dudum in §. pen. in uer. pacta de sepul. per quæ in simili ita etiam dicit Rom. consil. 393. col. 2. & consil. 404. col. 2. quod licet pactis & conventionibus sit pariter derogatum non tamen erit derogatum confirmatis per. sententiam, & consil. 436. col. 3. & consil. 517. ad si. ubi rōnem esse assignat, istud ideo esse, quia difficilius tollitur quod duplici uinculo, quæ uno colligatū est c. 1. de treu. & pa. & idem dicit etiam singul. 7. & in suis Francis. crem. 39. & in pactis ac statutis Alexan. consil. 125. colum. 3. uolum. 2. & consil. 120. colum. 2. uolum. quarto, & clarius colum. 3.

Et quod omnibus libenter assensus præberi debet, cum iusta est uox præsertim poscentium quod in epistol. dicebat etiam Casiodor. uulgatumq; dictum est l. 2. ff. de his qui sunt sui uel alie. iu. aliàs sic l. uelamento. C. de post. ult.

Et quod quanquam in criminalibus causis, procedatur per accusationem, per denunciationem & per inquisitionem. l. cum suppositi. C. ad legem Cor. de fal. l. 3. C. ad legem fal. de plagia. l. ea quidem. C. de accu. l. congruit. ff. de offi. præsid. Specu. in titu. de accusa. in prin. & criminalia regulariter inquirantur c. qualiter & quando eod. titu. attamen in actu ciuili quandoq; quoq; fit inquisitio, ut hic & in l. si uacantia C. de bo. uacan. & ibi latè Luc. de pœna col. 2. lib. 10.

Et quod deniq; talis æstimationis est habenda

us quis, qualis est in ciuitate sua, ut etiam dicitur in l. de minore in §. tormenta ad ff. de quæstio, & in l. cum delanionis in §. asinā molendinariam. ff. de fun. in l.

A D D I T I O.

Quòd illis consulendum est, quibus maius periculum intenditur, ut etiam dicitur in l. i. in §. sed & si quis. ff. de carbo. edic. & in c. ubi periculum de elect. in vi. in simili Abb. in c. quoniam contra colum. iiii. de proba. & in c. pastoralis in iii. de excep. & in c. literas colum. iiii. de præsump. & Bal. in auth. qui rem in prin. C. de sacrosanc. eccl. & Cast. consi. clxviii. colum. ii. uolum. i. & Alex. consi. xcvi. colum. iiii. uol. iiii. & Old. consi. cxcii. in prin. & hinc Anaxandridas, cuidam sciscitanti, quare Seniores apud Lacedæmonios, plures sumerēt dies, ad cognoscendum in capitalibus causis, respondit, quia ubi periculum est maius (cum primum enim errarint consilij corrigendi, potestas non amplius datur, sera pœnitentia factum fieri infectum non potest) ibi cautius est agendū. Finis.

A L E X A N. III.

SUFFRAGANEIS alicuius metropolitani, ad mādandum ipsius post confirmationem electionis suæ etiam si pallium non receperit, licitum est electum qui ad eius iurisdictionem pertinet, consecrare.

Dubitandi rationem faciebat, quòd electus in episcopum, à suffraganeis Archiepiscopi electi & confirmati, eius mandato, antequam pallium acceperit, consecrari non possit, & hoc idem maximè quia consecratio est ordinis. c. quòd sicut, §. i. ad si. iuncta gl. infra eo. uerum quæ huiusmodi sunt, non exercet ipse, anteq̃ pallium accipiat, & consecratus sit. d. §. i. ergo nec per alium hoc idem facere poterit. c. aqua de consec. ec. uel alta. quia qui per alium facit per se facere uidetur. l. certè. §. i. ff. de præca. & in regu. qui per alium de regu. iu. in vi. c. mulieres de sen. exco. & quia etiam quòd suo nomine non licet nec licebit alieno, dicitur in c. quòd alicui de regu. iu. in vi. & alibi quòd plus iuris in aliū transferri non potest, quàm quis habeat quia nec dat rursum quis id quòd non habet. l. traditio. ff. de acqui. re. do. l. nemo plus iuris. ff. de reg. iu. c. abbati. l. iiii. d. Imò quòd ad literam uidetur casus in c. i. c. d. vbi Archiepiscopus non debet differre suam consecrationem, ne suffraganeorum pariter consecratio differatur, ergo (ut dicebatur) si non consecratus est ipse, nec per se, nec per alium consecrare poterit.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia quæ à iurisdictione dependent ut est mandare suffraganeis quòd consecrent Archiepiscopus etiam antequam pallium accipiat quanquam in executione ordinis dirigantur, exercere potest. c. is qui. c. cum olim de maio. & obed. c. ad abolendam de hære. & quia si electus & consecratus exercet quæ sunt ordinis. c. transmissam infra eo. equè conuenit ut confirmatus non consecratus saltim exerceat exercereq̃; possit quæ sunt iurisdictionis, ut inquit Abb. hic. Et maximè quia ipsi potestatem habebat, nec sibi deerat aliud, nisi mandatum, cum non esset consecrandus sue iurisdictionis.

Ad opposita respondetur non obstare primum, quia stant ista simul, quòd ipse consecrare non possit, & tamen hoc idem alteri demandare haud prohibeatur, ex quo (ut dicebam) istud, est iurisdictionis, & quæ huiusmodi sūt, exercere, sibi à lege permittuntur per alium igitur potestatem habentem, hoc idem fieri poterit, licet ipse non possit. Non secundum quia regula uera est, quòd per se facere uideatur qui per alium facit, si id in se resideat. l. pater ex prouincia. ff. de manu. uind. Bald. in l. sed eximendi in §. prætor. ff. ne quis eum qui. & in l. omnes populi colum. x. ff. de iusti. & iu. sed hic archiepiscopus non consecratus consecrare nō poterat, ergo licet suffraganeis mandet, non ob id ipse facere dicitur. Ex quo tollitur etiam aliud tertio loco, quòd imò liceat alieno nomine, quòd suo non licet quia consecratus nō erat siue pallium non acceperat contra uerò suffraganei à se ipsis potestatem habebant, ut supra ergò (instabitur) nec demandari poterat. sol. demandari potuit, quia istud solum iurisdictionis est, iurisdictionaliter uerò exercere potuit ergo. Imò quòd multa nomine alieno fiunt, quæ proprio tamē fieri prohibentur ecce, laicus spiritualem causam proprio nomine non tractat, neq̃; in ius uocat liberrus patronum, & tamen tractat ille inq̃; ius uocat iste, alieno. c. i. de procu. in. vi. l. quæsitum. ff. de in ius uo. not. in. d. reg. i. quòd alicui, ergo & archiepiscopus, hic deducendo ut supra. Non ob. quartum, quia nec id semper uerum est. l. 2. i. ff. si ex noxa. cau. aga. §. si. in l. i. de offi. iud. ubi dominium ex sententia iudicis transfertur, quòd tamen ipse non habuit. Et in simili in l. quòd nostrum. ff. de usuf. & in l. cum notissimi in prin. C. de præscrip. 30. annorum & in l. diu turnū. C. si aduer. cred. & in l. eū qui in §. prætor ait. ff. de publicia. & in l. si cōuenerit in §. fin. iuncta l. seq. ff. de pigno. ac. & in c. 2. de dona. uel dic quòd imò transferat iurisdictionem quam habet, licet eam non exerceat, d. cap. transmissam. l. 3. ff. de iu. o. iud. c. pastoralis de offic. dele. c. pastoralis in si. supra de rescript. l. 3. c.

3. C. de noua. §. i. insti. de lib. & latius Hosti. hic Non ultimum deniq̃; quia ille text. loquitur odio Archiepiscopi, negligentis petere consecrationem uiduata ecclesia ut nec id possit alteri demandare secundum Abb. hic, uel quòd differri debeat, (si ipse uellet consecrare donec consecratur & ipse, sed primo modo melius istud enim indubitatum est, ultimo respondetur aliter ut per eundem Abb. sed à prima re sponsione recedendum non est.

Præstetq̃; nobis argumentum decretalis ista ad multa, & maximè quòd ante pallij traditio nem, non potest quis propriè appellari archiepiscopus, de quo etiam in c. nisi infra de aucto. & ut pallij & sic nomen sibi acquirat ex d. pallij receptione nō secus ac episcopus ex cōsecratione, & ex coronatione Imperator d. c. nisi c. eā te. & ibi per scribē. de rescrip. l. benè à Zenone. C. de quad. præscrip. Boe. pulchrè (ubi alia multa) decisio. 150. col. 3. par. 1.

Et quòd p pallium eidē pōtifficalis officii plenitudo confertur d. c. nisi, nec aliud pallium sit nisi insignè ornamentum, ipsius archiepiscopi, sumptum de corpore beati Petri. c. significasti. de elect.

Et quòd in pallio significari ad idem uideatur, cum honoris augumento, curam quòq; sollicitudinis excrefcere debere, ut cultui uestium adionis, & ornamenta conueniāt, & sunt uerba Gre. Siagrii episcopo, scribentis de quibus in c. ratiōis. c. d. Ante pallij receptionem igitur quæ ordinis sunt non exercet, sed quæ leuia, & iurisdictionis tantū, ut supra & ob id secundum Abb. hic in si. indulgentias, iurisdictionē scilicet concernentes, concedere etiam poterit.

Et quòd non semper est uerum, nec omnia sua uulgatum illud. quòd potentia propinquā actui, actus est. l. pe. ff. de mil. testa. l. cum uero in princi. ff. de fideic. lib. l. si uxori. §. cum ita ff. de au. & argen. lega. Bar. in l. mulier in §. 1. ff. ad trebel. patet quia electus & confirmatus hic, est metropolitanus, seu archiepiscopus (impropiè loquendo ut supra) & tamen ante pallij receptionem consecrare non potest ut dictū est, & ut in c. quoniā. c. d. & quòd sit in pōtentia actui propinqua, liquet ex eo, quia pallium petere debet in tra mentes tres, præallegat. c. quoniā & minimè mirum ex quo lex ita statuit & ordinauit, ad d. regul. limitationem, cui acquiescendum est argumentum in l. prospexit. ff. qui & a quib. Castren. in simili in l. cum hij in §. eā transactionem. ad si. ff. de trans. Bal. in l. si duobus in ii. col. C. cōia de lega. & in c. super eo. 1. col. 1. de ap. & in l. q̃ fauore. col. pen. C. de legi.

Et quòd deniq̃; actus actiuorum non operatur in patiente malè disposito, inquit philosophus in ii. de anima, & Plato in Timeo. l. hos accusare. §. omnibus. ff. de accusa. c. Massana c. sa-

cro sanct. infra. eo. iō nec suffraganeis hic quidquam mādare potuisset Archiepiscopus nisi ipse consecrandi potestatem à se ipsis habuissent.

INNO. III.

Oram dil. si. ti. Sanctæ prouincianæ præbitero Cardinali & infra. Si uerò utriusq̃; partis fuerit cassata electio, vos (fratribus omnibus, qui fuerint in prouincia conuocatis) quæ maiori & saniori parti, eorum super prædictis uideritis complacere per cen. ecclesiæ faciatis firmiter obseruari.

Dubitandi rationem faciebat, ad actum electionis, absentes uocandos non esse, text. ad literam hoc dicens in c. cum inter uniuersas supra eod. etiam si sint in prouincia (ut ibi subijcitur) & in c. factus septima quæst. 1. & in c. hoc ius 10. quæstio. 2. & in cap. cum olim de re iudi. & quia actus est solemnis, mora q̃; periculum allatura si uocarentur d. c. cum inter. argumentum in l. 1. ff. de dam. infec. & in l. de pupillo in §. si quis riuos. ff. de no. o. nun. & in l. ait prætor. in §. si debitorem. ff. quæ in frau. cred. & quia infirmi absentibus æquiparantur. l. si longius. ff. de iudi. nec illi uocandi sunt, sed excusantur. l. que situm. ff. de re iud. c. si episcopus 18. d. c. præsentium. 7. q. 1. cap. si egrotans. 5. q. 3. ergo nec isti l. si quis seruo. C. de fur. Et quia deniq̃; satis est q̃ uocentur ad sonū cāpanæ c. in causis §. i. supra e. c. 1. & 2. de offi. custo. & quoad id q̃ electio fieri debeat à maiori & saniori parte uocandorū, dubiū quoq; faciebat oīm consensum requiri potius. l. maiorem. ff. de pact. l. per fundū ff. de serui. rusti. p. di. c. i. genesi. inf. eo. uel salim duatum partium ut sentit Bal. in c. licet de uita da in 2. col. supra. eo.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia cum tractetur de præiudicio absentium; deq̃; iure sibi auferendo. necessariò uocandi sunt, & quia aliàs contemni uiderētur c. sequen. infra plusq̃; noceret cōtempus unius quàm plurium contradictio d. c. seq. c. quòd sicut c. cum nobis olim infra eod. not. in d. factus argumentum in l. nam ita diuus. ff. de adop. & in l. si. ff. de pac. & ad dictum de maiori & saniori parte quia maior & totum æquiparantur, & regulare est. l. quòd maior. ff. ad municcip. l. 2. & 3. C. de præd. decu. lib. 10. 30

Ad opposita respondetur, non obstare primum quia uerum est, ex quo absentes erant in mium remoti, quanquam in prouincia reperirentur, quo fit ut uocandi non sint, ne morali

gior, electioni damnum afferat, ut signanter dicitur in præallega. c. cum inter. uocandi igitur sunt si commodè uocari possunt, non aliter, ut etiam not. hic. Non obsecundum quia non est verum si (ut dixi) commodè uocari possit nec longior mora sit, argumentum in l. si de bitori. ff. de iud. & in d. c. cum inter legitur. terrium fallaciam habet, ex quo æquiparantur, in casibus à iure expressis, sed non hic inq; isto, cū sit diuersa ratio quia uocatus uenire potest, infirmus uerò nō diuersūq; ius statui debeat, & cōsequenter qđ absentes uocādi sint infirmi aut non, sed excusentur Nō ob. quartū quod satis sit eos uocari ad campanę sonum, quia uerū ē si fuerint præsentēs ergo nō si absentes d. c. in causis, & not. in d. c. factus latē Abb. hic q̄ consonat, quia absentes non propriè uocati dicentur, cāpanę sonum nō audientes, uerba autē sano modo sunt intelligenda. l. 3. §. non frustra. ff. de iure fisci l. 1. in fi. ff. ad municipa. quo modo in simili arguit Castren. consil. 43. colum. 1. uol. 2. ergo. Non quintū deniq; & ultimi. quia id uerum est in his quæ sunt communia pluribus ut singulis non pluribus ut uniuersis, quia tunc maior pars sufficit, ut hic, & in iuribus ad idem allega. uel quod omnium consensus requiratur dicas si sit in ecclesia consuetudo, ut similiter legitur in d. c. in genesi. Id uerò de duabus partibus pcedere, in papa, quo casu loqui uidetur Bald. in d. loco ergo non in prælatis inferioribus, ut in simili not. in l. nec honore. C. de Episcopis & cle. & in l. 3. in prin. ibi cur non in milite diuersum. ff. de mil. testa.

Præstatq; nobis argumentum decretalis ista ad multa, & maxime quod præsbiteri Cardinales sine titulo esse non possunt, sicuti nec episcopi Crdinales, de quo etiam in c. fin. de sup. negli. præla. & in c. quærelam supra eod. & si sine titulo positi esse reperiantur alicubi, ut in c. dilecto de præben. debet subaudiri. argumentū in l. 1. iuncta glo. ff. de testa. & in l. oratio de spons. aliās à diaconis non differrent qui titulum non habent. c. cum à nobis de arbit. & male ut in simili dicebam supra & nouissimè est etiam tex. in l. 1. C. qui pro sua iu. & glo. in l. trāfigere. C. de transact. & in l. iurisdictionum in §. si paciscar ff. de pac. & dici rursus potest, cum de stilo in rescripto apostolico poni debeat nisi reperiretur in eo appositus quod redargueretur de falso c. quā graui de cri. fal. deq; titulo multa glo. in c. dudum in §. in super infra eo. ad quam se remittit hic Hosti. multa inquam (ultra eum Luc. de pœna in l. absit in 2. colum. C. de priuil. do. Aug. lib. 11.

Et quod nemo contemni debet. c. bonę memoriæ infra eo. argumentum in l. si familia. ff. de iu. o. iud. & in l. si quis ex aliena. ff. de iudic. quia si cōtemnatur in materia nostra, quis nec

uocādu uocatus sit electioni cōtradicerē poterit, & (ut dicebam supra) plus operaretur cōtradictio unius cōtēpti q̄ pluriū præsentiu ex quo electionem infringit alij uerò non. cum à maiori & saniori parte facta fuerit. & fufus ut in d. c. seq. not. infra eo.

Et quod clerici (ut etiam inquit Abb. hic) eiusdem collegii dicuntur, diciq; debent fratres propter dilectionem & charitatem quæ longè magis inter eos quā inter alios esse debet, ut in c. ad mensam 11. q. 3. & quia si societas laicorum se habet ad instar fraternitatis. l. uerū ff. pro socio quantò magis debet se sic habere sodalicium clericorum.

Et quod si lex uel statutum, committat aliquid Antianis, omnibus commissum uidetur, seu maiori parti, ex quo maior pars & totum æquiparantur, (ut dicebam etiam supra) & ita declarat Alex. in l. rescriptum in prin. ff. de pac.

Et quod deniq; in actibus expediendis à collegio, uel ab uniuersitate requiritur quod in cōgregatione ad sint duæ partes ex tribus (eritq; intellectus ad supra dicta) & illud postea quod facit maior pars dictarum duarum partium habebit effectum perinde ac si factum ab omnibus fuisset, ita idem Alex. in l. iurisdictionum in §. si. col. si. ff. de pac.

ADDITIO.

Quod non debet fieri id quod commodè fieri non pōt, ut hic ubi qui in prouincia sunt, debent uocari si cōmodè uocari possunt aliās nō. quia mora esset ecclesiæ dānosa, ut dictū est & legitur in d. c. bonę memorię siue infra in seq. c. & tunc contempti non dicentur estq; argumentum etiam in l. nepos proculo. ff. de uerb. si. qualiter autem accipiatur prouincia, Hosti. se remittit ad dicta in c. nonnulli de rescrip. alii maxime But. Io. And. Abb. & Cardi. post gloss. hic, multa dicunt, mihi autem uidetur, quod de prouincia intelligi debeat per archiepiscopatus de iure canonico, ad aliarum differentia & sic interminis huius decretalis & de qua in c. scito te 6. q. 3. Abb. in c. pastoralis de offi. ord. ego late in l. eius qui in prouincia in euidentialib. ff. si cer. per. Finis.

DE AVCTO. ET VSV PALLII.

INNO. III.

Vm sis, & infra ubicunq; fueris in missarum celebrationibus Constitutus, diebus solennibus usum pallij (per quod plenitudo pontificij designatur) poteris

poteris liberius exercere.

Dubitandi rationem faciebat, quod archiepiscopus possit uti pallio etiā extra prouinciā & in quocunq; loco ipse uoluerit, quia tex. met hic dictione uniuersali, ubicunq; usus est & in c. ad honorem ubi idem casus supra eo. & facit etiam text. in l. ubicunq;. ff. de inter. actio. & in c. ubicunq; de pœn. in 6. & ibi Ioann. Andr. & est argumentum in l. iulianus. ff. de lega. 3. pulchrè Roma. consil. 373. colum. 1. & Gemi. consil. 92. colum. 2. & maxime quia pallium plenitudinem officii pontificalis confert ut adhuc dicitur hic & in d. c. ad honorem & in c. nisi supra eo. & uidetur casus ad literam in cap. ex tuarum, quod istud præcedit. & à simili arguentes in l. 1. ff. de offi. procon. ubi proconsul unitor insignibus proconsularibus etiam extra prouinciā sibi demandatam, quod argumentum ualeat, frequens est & probabile. l. nō possunt. ff. de legi. ergo omnino idem in archiepiscopo.

Contrarium tamen hic deciditur quod imò pallio uti non possit nisi intra suam prouinciā seu quamlibet ecclesiā suæ prouinciæ. Et ratio decisionis est, quia à forma traditionis. d. pallii recedere non potest argu. in l. qui Romæ in §. flauius ff. de uerb. obl. & in l. scio ad fi. ibi quasi forma quadam obstrictus ff. de ap. & est casus in c. 1. supra eo. ita signanter dicēs & quia non æquè conuenit quod ponat falcem in alienā messem (ut aiunt) c. nullus de parroch. l. fin. ff. de iu. o. iud. c. uenerabilem in princip. de elec. cap. omnis utriusq; sexus de pœni. & re. c. nouir de iudi. & ob id quod tribuitur imperatori, ecclesia usurpare non debet nec e. contra ne officia promiscuis rerum actibus perturbentur. l. consulta diuina. C. de test. indecorūq; est si unum membrum uelit alterius membri officio fungi inquit Grego. in c. 1. 89. d.

Ad opposita respondetur, non obstare primum quia esto quod uniuersalis sit dicitio ubicunq; eaq; usus hic Inno. restringitur tamen ad ecclesias (ut dixi) intra prouinciā c. pallium c. d. quia non æq; conuenit, quod eo utatur extra, in præiudicium aliorum. l. ut gradatim. §. & si lege. ff. de mu. & ho. l. in agris. ff. de acquir. re. do. & sic ad id quod rationis est l. quiq; §. 1. l. quāuis. ff. de in ius uo. glo. singul. in l. fin. C. sine cen. uel reliq. & ne sequatur absurdum fiatq; legum correctio, semper uitanda l. 1. C. de inoffic. dot. c. cum expediat de electio in 6. Nō secundum quia & id uerum est, sed non ut plenitudo illa, alibi exerceatur quā in sua prouincia ex supra dictis. Non tertium quia text. ibi de consuetudine loquitur, quæ erat in hispania generalis, quod archiepiscopi pallio indifferenter uterentur, etiā extra suā prouinciā cuius auctoritas nō uilis est. l. 2. C. q̄ sit lon. cō-

sue. l. Impp. ff. de polli. uel dici pōt quod p̄bet contrarium & quod non possit etiam si extet consuetudo, nisi permittente eo ad quem ecclesia pertinet. & ut ibi latius per docto. Imo qđ text. met dicit corruptelam fore potius, quā consuetudinem. Non ultimum deniq; parum faciens quia nō ea forma tradūtur insignia pro consularia ibi qua pallium hic, & quia quæadmodū ibi statuitur quod eisdem uti possit ubiq; ita contrariū deciditur hic in pallio, quibus iuribus contrariis ita statuentibus, alterū ciuile canonicum uerò alterum, standum est in q; suo foro unumquodq; seruandum inquit glo. in cap. 2. de arbi. in 6. & in simili Alexand. in l. si ab hostibus in ult. col. ff. sol. mat.

Præstatq; nobis argumentum decretalis ista ad multa, & maxime quod mens legislatoris potius quā uerba, debet attendi, imò illa est quæ ipsum ad legem condendam impellit, potior uerbis (ut dixi) uis atq; potestas legis. l. cum uirum. C. de fideicom. l. tertia §. conditio. ff. de adi. leg. ubi gl. plenè l. scire oportet. §. aliud. ff. de exc. tut. & iō dicebat Bal. in l. 2. col. 1. C. cōmunia de lega. quod ubi mentem habemus uerborum apices non curamus & consil. 486. ad fi. uolum. 2. quod mens legislatoris (iterato dixerim) debet esse perspectiua legis & probatur in c. si is cui de offi. de. in 6.

Et quod ob id dictiones uniuersales restringuntur, ut non operentur uniuersaliter, & ita quidem, ut sonare uidentur, imò quod quando de mente legislatoris constat non est aliter, de restrictiua interpretatione tractandum inquit idem Bald. consil. 326. ad fin. uolumin. 1. sed id uerum est & procedit quando etiam uerba sūt certa, ut ipse ibidem declarat, at hic dubia erāt ergo. & plus quod etiam si certa fuissent, interpretatio haud est negligenda, quæq; dubitationis tollendæ gratia dicuntur, & ex abundantia, nō debent uiciare scripturas. l. quæ dubitationis tollendæ gratia l. non solent. ff. de regu. iur. l. 1. §. sed sciendum est. ff. de ædil. edic. Bald. in l. 1. ad fi. C. de iure emphit.

Et quod in c. isto potest id unum quoq; uerificari, iam factum apud nos, trito sermone pro uerbium, sufficere si in paucis amici laboribus consulatur. de quo alias in l. si tutori. C. de nego. gest. & ad ppositum hic, quod pallio utatur Archiepiscopus in prouincia diebus solennibus; & non extra istudq; sibi sufficiat & est simile in iudæis, quia si ex gratia tolerantur ut hic Venetiis & Romæ id non debet ad necessitatem trahi sufficit enim & c. d. l. si tutori. l. tutores. §. 1. ad fi. ff. de admi. tu. & ideo possunt à principe expelli & bonis etiam priuari, ut inquit Old. consil. 87. col. 1.

Et quod pallium significat plenitudinem pontificalis officii in Archiepiscopo in partem sollicitu-

citudinis uocato, ut in papa plenitudinem potestatis, nec secus quam annulus in muliere matrimonio. c. ad honorem c. nisi supra eo. c. illud de praesumpt.

Et quod deniq; pallium adhuc traditur sibi ut cum honoris augmento, crescat quoq; sollicitudinis cura, & cultui vestiū, actionis quoq; Ornamenta conueniant, neue pallio rursus decorentur, moribus indecori ut signanter dicitur in c. contra moram ad fin. & in c. rationis c. d. & not. in d. c. ad honorem. Finis.

DE TEMPORIBVS ORDINATIONVM.

ALEX. III. EPISCOPO HERFORDEN.

DE eo autē q̄ quaesiuisti, an liceat extra ieiunia III. tēporum aliquos in hostiarios, lectores, exorcistas, uel accolitos, aut etiam subdiaconos promouere;

T.r. quod licitum est, Episcopis, Dominicis, & aliis festiuis diebus, unum aut duos ad minores ordines promouere, sed ad subdiaconatum nisi in quatuor temporibus aut sabbato sancto, uel sabbato ante dominicam de passione, nulli episcoporum praeterquam Ro. Pon. licet aliquos ordinare.

Dubitandi rationem faciebat, quod extra tēpora hic statuta sacri ordines conferri possint, quia Romae de consuetudine ita cōferri solent c. i. supra eo. ergo & alibi, quoniam à capite nō licet membra recedere, hoc est ab ecclesia Ro. quae est caput & mater aliarum. c. cū non liceat de praescrip. cap. si. xi. d. c. i. c. ij. xii. d. & maximē quia dignitate episcopali nulla est maior, hinc uidemus quod papa se episcopum uocat supra in prohe. Grego. in prin. ergo episcopus debet posse facere id, q̄ extra dicta tempora facit etiā Papa, ut hic & in d. c. i. c. in causis de re iud. & quia deniq; si minores ordines ad libitum, extra dicta tempora conferuntur, eq; conuenit ut maiores & sacri etiam conferantur. argumentum in l. si. ff. de fun. Inst. instrumentoq; lega. Bar. in l. i. nu. xix. ff. de actio. & ob.

Cōtrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est quia cum fuerit à lege tempus praefixum formaliter, & limitatum, in ordinationibus illud utiq; seruari debet, argumentum in l. cum hii in §. si praetor. ff. de tranlac. & in l. qui Romae in §. flauius. ff. de uer. ob. & in l. in agris

ff. de acqui. re. do.

Ad opposita respondetur, facile non ob stare primum quia antecedens verum est, consequens falsum, quia Romae consuetudo seruanda est non alibi quanquam romana ecclesia, quoad alias sit mater, & caput aliarum ecclesiarū cap. certificari de sep. ex quo secundum quoq; tollitur, cum papae sit id specialiter concessum propter plenitudinem potestatis d. c. i. supra eod. ergo ceteris prohibitum c. 2. de transla. praelato. Non ob. ultimum deniq; quia nec id uerum est, in his quae sunt iuris ut hic & in d. c. i. l. in princip. ff. de serui. rusti. praedio. c. frequens de rest. spo. in vi. maximē quia (ut dixi) formaliter à lege tempus praefixum est atq; determinatum in maioribus ordinationibus.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentum ad multa & maximē, quod responsio debet esse congrua interrogationi de quo etiam in l. si defensor in §. qui interrogatus. ff. de inter. ac. quodq; uerba respondentis referuntur ad omnes qualitates in interrogatione appositae ut pulchrè dicit Alexand. quoq; in l. si seruus in §. si à filio. col. i. ff. de lega. i.

Et quod exempla non restringunt regulam. §. haftenus insti. de gradi. l. damni infecti sup. pertinet ff. de dam. infec. & consequenter licet dixerit tex. unum uel duos ad minores ordines promoueri posse quodam modo gratia exempli quod nihilominus promoueri poterunt plures, dum modo non appareat generalis ordinatio. ut hic per gloss. est uerum quod aliqui tenuerunt contrarium, praesertim Hosti. & Abb. inherentes literae & maximē quia dies isti sapienter iterantur, tamen ego cum glo. facile tenet, ex quo materia fauorabilis est & in dubio uoces ampliari debent odia uero restringi. cum quidam ff. de libe. & posthum. ergo. cogita,

Et quod papa lege positua non ligatur, eiusq; persona semper excepta intelligitur cap. uenientes de iure iu. not. in l. i. ff. quod quisq; in.

Et quod indefinita legis oratio aequipollet uniuersali l. si pluribus ff. de legat. 2. l. si seruitus. ff. de serui. urb. praedio. cumq; dixerit hic tex. de minoribus ordinibus conferendis uni uel duobus, aut (ut dixi) pluribus indefinitae, quod omnes una die conferri possent c. si romanorum xix. d. c. cum his, de eo qui fur. ordi. re. Nisi consuetudo se aliter habeat, quia tunc secus l. minimē. ff. de legi. l. imperatores. ff. de pollicita.

Et quod deniq; ea quae sunt reseruata papae in signum specialis priuilegii si inferioribus comunicarentur, uilesceret eius auctoritas nec differret à superiore inferior, dictu absurdissimum c. cuncta per mundum c. per principale. ix. q. iii. igitur non mirum si ipse solus extra dicta

dicta tempora, sacros ordines conferre potest. c. quod translationem de offic. lega. multa in l. i. ff. de offi. eius cui man. est iu. Finis.

VRBANVS III. ARCHIEP. PISANO.

VM quidam & infra: episcopo pū qui die quo non debuit, ordines celebrauit, canonica disciplina corrigere, & ordinatos à susceptis ordinibus, tam diū redere debes expertes, donec apud nos restitutionis gratiam consequantur.

Dubitandi rationem faciebat, quod imò ordinati extra quatuor tempora suscipiant ordines tex. in c. sanè supra eo. & infra in c. consultationi, ubi hoc idem clarè legitur. & adeo hoc idem uerum est, ut nec ista ratione episcopus ordinans, sit canonica disciplina corrigendus. de quo etiam in c. 2. supra eod. ubi habetur adhuc ordines aliis diebus etiam conferri posse. Maximē quia episcopi, (ut de iudice dicitur) officium latissimum ē l. i. ff. de iu. o. iud. l. ubicūq; ff. de int. actio. Et quia non debet fieri differentia inter unum & alium diem. Cum nec tempus sit etiam de substantia ordinationis.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia ordinatio facta fuit, tempore quo fieri non debuit, & quia forma debet seruari. l. qui Romae §. Flauius ff. de uerb. ob. l. scio ibi quadam quasi forma obstrictus. ff. de ap. quo sit ut iure merito suspendi debeat, donec dispensetur cum ordinatis, & ordinans quoq; puniatur, tanquam contemptor canonum.

Ad opposita respondetur, & facile quidem nec primum ob stare, quoniam ordinati benè characterem recipiunt, ut in d. iuribus, sed non executionem resistentem lege ut hic, et minus secundum quia minores conferuntur, non maiores & sacri, ex quo intra quatuor tempora, uel sabbato sancto, uel sabbato ante dominicam de passione & fufius ut ibi & per Abb. in d. c. sanè & in d. c. consultationi. Non ob. tertium quia uerum est seruata tamen forma & intra ordinationum tempora, non extra & sic falsum quod ordinatio aliter ualeat. Non quartum quia uerum est ex quo unus non est altero maior, sed tamen quoad ordinationem debet tempus seruari, ita positua lege limitatum. Non ultimum deniq; quia licet non sit de substantia, est tamen de forma, qua non seruata actus est nullus d. §. flauius d. l. scio, ergo dispensatio necessaria & suspensio donec restitutionis gratiam consequantur.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentū ad multa & maximē ad illud uulgatū, qui non facit quod debet, eidem obuenerit quod nō credit, hoc est coerceri debere qui committit in legem, & aliter non audiri, argumentum in c. quia frustra de usu. & in l. auxilium ff. de mino. & in l. acceptam in §. si. C. de usu. Fel. in rub. de treu. & pa. col. pe.

Et quod dolo carere non uideretur, qui id omittit quod ex officio (quia lege cautum erat) facere tenetur l. dolus. ff. manda. c. cum æterni. de re iud. in 6. Ancha. consi. 3 16. colum. 2. Ferrarien. consil. 2 2 1. num. xxviii. uol. ii. Cy. in l. 2. C. si aduer del. Pau. cast. consil. xxxii. colum. ii. uolum. ii.

Et quod ad idem dolus nemini patrocinari debet l. ne ex dolo ff. de dolo l. itaq; fullo ff. de fur. in prin. c. sedes apostolica de rescript. nimirum igitur hic si episcopus canonica disciplina est corrigendus, qui die quo non debuit ordines celebrauit.

Et quod stultus in culpa sit sapiens in poena c. nisi & ibi Bald. numero secundo de offic. lega.

Et quod deniq; puniendus est quis in eo in quo deliquit, ut etiam dicitur in c. sanè & in c. literas supra eo. ut episcopus hic, qui priuatur ob id, quod die quo non debuit ordines celebrauit, potestate conferendi ordines. l. quicūq; .C. de ser. fugi. l. rescriptum ff. de his quib. ut indi. l. ex facto .§. iulianus ff. de uulga. & pup. sub. notaq; Galanthidis Alcmene ancillula fabula. de qua Ouid. late Metamorph. ix. ibi. Quae quia mendaci patientem iuuerat ore Ore parit nostrasq; domos, ut & ante frequentat.

ADDITIO.

Quod si aliàs poena statuta non fuisset in d. c. sanè. & in d. c. literas (in tex. isto nihil dicitur sed una lex per alteram suppletur. l. non est nouum. l. sed & posteriores ff. de legi. l. oratio ff. de sponsa. c. super quaestionum in prin. de offi. si. del.) pro iudicis arbitrio imponeretur, ut hic per glo. & benè c. de causis de offic. del. l. i. ff. de iure delib. Abb. in c. 2. in princip. de corporo. uicia.

Et quod per hæc uerba, donec apud nos restitutionis gratiam consequantur, aliis dispensandi potestatem Papa abstulisse uideretur ut

adhuc per glo. hic dicitur, aliquo casu tamen episcopus etiam dispensat, de quo infra in c. consultatio

ni. Finis.

CELESTINVS III. HIDRON, ARCHIEPISCOPO,

Vm secundum regulas ecclesiasticas & infra, quia uerò (sicut dicitur) in partibus Calabriae, latini à græcis, & græci à latinis, secundum alterutrius institutionis obseruantiam, ordinantur nolumus de cætero commixtiones & consuetudines rituum in ordinibus obseruari.

Dubitandi rationem faciebat tex in c. Romanus cum seq. de consec. d. iiii. ubi pagano uel iudæo potest quis baptizari, ergo multo magis debent posse ordinari (quicquid hic dicitur) latini à græcis & græci à latinis, & uidetur ad literam casus in c. quòd translationem infra eo. ubi talis mos ordinandi, tolerari uideretur. etiam quòd extra quatuor tempora ordinatio fiat. Et quia etiam nec natio nec tēpus curari debet, dummodo effectū habeamus, cum nec lex aliud consideret. l. nomen filiarum §. habere. ff. de uerbo. si. argumentum in l. tertia c. de insti. quòd scilicet ordinatio facta sit & facit etiam ad idem quòd dicitur in l. si. in si. ff. manda. & in l. sed & si de sua in princip. ff. de acqui. he. & in l. i. ff. de lib. & posthum. & in l. si res aliena in §. si seruus ff. ad treb.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio de cisionis est, quia non debent officia promiscuis rerum actibus perturbari. l. consulta diuina. c. de test. argumentum in c. deus qui de ui. & ho. cleri. Hosti. hic. Old. pulchrè conf. 83. col. 2 & cò. 181. col. 3. & quia cōsuetudo ecclesiasticæ institutioni contraria seruari non debet, ut hic per glo. & ut in c. sanè supra eo.

Ad opposita respondetur facilè nec primū ob stare, quia id in baptismo est speciale vsq; adeo ut non ob id, idem in ordinibus dicere debeamus à græcis latinis, uel ecòtra conferendis maximè quia extra quatuor tēpora conferebantur, & malè c. cum quidam (quod est proximū) 5. eo. Nō secūdū, quia olim illud uerū erat, tolerabaturq; Mos ille, sed nō hodie imò q̄ expressè reprobatur hic. ubi etiam glo. Abb. & alii, distingue ergo tempora & concordabis scripturas l. i. c. de accu. l. si quis seruo. c. de fur. Non ob. ultimum deniq; quia id etiam fallit nisi sit à lege tempus limitatum, ut hic, & in simili per Bald. in l. si cum dotem in si. princip. ff. solut. matrimo.

Præstatq; nobis hæc lex argumētum ad multa, & maximè, quòd quàmuis latini à græcis, ordinari non possint, neq; græci à latinis, extra

quatuor tempora, ut hic signanter dicitur, nō tamen prohibentur ordinari, intra dicta tempora.

Et quòd ad idem rationum diuersitas nō obstat clericis ordinari uolentibus, dummodo canonica auctoritas, haud obstat cap. sic sancta xii. d.

Et quòd consuetudo in loco alibi non est, seruanda si ecclesiasticæ fuerit institutioni contraria c. sanè supra eo. & hic not. omnes.

Et quòd non debet reprehensibile iudicari, si secundum uarietate temporū, statuta quoq; uariantur humana c. non debet de consangu. & affi. namq; etiam hic, tolerabatur olim clericos latinos à græcis ordinari, uel econtra hodie uerò, non ut supra & ut in d. c. quòd translationem infra eo.

Et sic dici non posse hoc casu deniq; cum repugnat canonica auctoritas, siue ecclesiastica institutio, ut dicitur in l. testamenta. c. de testam. quòd mos fidelissime uetustatis retinendus sit c. mala. 8. d. c. bone xii. q. 3. c. omnia xii. d. & no. in c. i. de consue. Finis.

INNO. III. MVTIN. EPISCOPO.

Vm in distribuendis & infra: Meminimus à nobis fuisse suppliciter postulatum & clementer indultum, ut quia præfatus. A. ecclesiæ Rom. subdiaconus erat mādamus ipsum per Bononi. episcopum promoueri.

Dubitandi rationem faciebat text. in c. per tuas de maio. & obed. ubi ordinatus à Papa subest inferiori, nec eximitur ob id à iurisdictione sui episcopi, & quia si potest à suo episcopo iudicari d. c. per tuas, debet ab eodem etiā posse ordinari c. nullus primas i. x. q. 2. & quia deniq; ordinatus ab uno, potest etiam ordinari ab alio c. nullus de tempo. ordi. in 6.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio de cisionis est, excellentia dignitatis, est enim papa ordinarius. o. ordinariorum, supra se habes neminem, nisi solum deū. c. cuncta per mundū. c. per principalem. ix. q. 3. Bal. in c. ego. n. nu. 8. de iureiu. & pulchrè consil. cccxxxiii. colum. i. uolum. i. Et etiam quia ceptum à superiore, nō potest ab inferiore perfici argumentum in l. ubi ceptum. ff. de iud. licentia igitur papæ omninò necessaria est,

Ad opposita respondetur facilè & ad primū maximè uerum esse inferiori subesse, nec à iurisdictione sui episcopi eximi, quominus ab eo iudi-

judicetur, sed non (ex quo tolleretur etiam secundum) ut ad superiores ordines promoueat, absq; licentia papæ ob ipsius excellentiam, qui manus imposuit, ut hic per glo. & doct. & est simile in c. si. de conse. d. 2. ubi in altari in quo episcopus missam cantauit, ea die præbiter aliam celebrare non potest, nisi de ipsius episcopi licentia uel si aliter necessitas urgeat quæ nulli legi subiecta est, ob solam episcopi reuerentiam & argumentum in l. si. ff. de albo scrib. & in l. restituenda, ad si. C. de aduoc. di. iud. & in §. eos in auth. ut iudi. sine quoquo suff.

Non ob. ultimum, quia nec id negatur, si ab inferiori fuerit ordinatus, ut ab alio potestatem habente possit ordinari, etiam absq; illius licentia, sed non si à papa ex supra dictis & not. aliàs in c. si. de parroch. & in c. i. de cle. pereg. & in c. cum iam dudum de præb.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentum ad multa & maximè, quòd clementer indulgeri debet, quòd suppliciter seu humiliter postulatur, ex quo principum dos est Clementia l. i. in princip. c. de summa tri. & si. cath. quam diuinam alibi appellat l. Con. in l. si. ff. de consi. princip. quamq; tanti faciebat Agestilus La cedemonius, ut sacrilegorum numero eos habendos esse censuerit, qui supplices non exaudisset, quiq; supplicibus non pepercisset.

Et quòd potentioribus pares esse non possumus, de quo etiam in l. i. C. ne li. po. & in l. i. C. de his qui po. no. Imò desipit qui potentioribus repugnat hinc Polyssena matri, quæ illā ad Achillis, tumulum imolari, pati non poterat.

Tu uerè ò misera (autor Eurip.) cum potentibus, ne pugna. Notaq; ob id accipitris, fabula, Iusciniā uario cantu argutā, in sublimi nubiuū summitate, captam ferentis.

Et ad idem quòd maius lumen, offuscat minus maioresq; motus impediunt minores. l. generaliter. ff. de fideiusso. l. si reus. ff. de duob. re. & ita quidem ut ad propositum, ordinatus à papa ab inferiori ordinari non possit absq; ipsius papæ licentia, ut supra.

Et quòd minores, suis prælatis obedientiam seruare debent, argumētum in c. contra morem centes. d. & in c. in memoriam. xix. d. glo. in c. ad aures ubi etiam ad idem est text. supra eo. nec à se ordines conferant, ei cui non possunt, nisi de sui superioris mandato.

Et quòd deniq; fieri nunq̄ debet q̄ factum non releuat. l. hæc stipulatio. §. diuus ut lega. no. ca. l. i. ff. de iud. delib. Bar. in l. 2. in §. quòd ob seruari colum. 2. c. de iud. cal aliàs aliud non erit quàm uel aquā trudere, uel etiam (ut est in prouerbio) æthiopem lauare, ergo licentia semper petenda hoc casu aliter ordinantem non releuaret ordinis collatio. Finis.

DE FILIIS PRESBITERORVM ORDINANDIS VEL NON. EX CONCILIO PICTA.

N filii præbiterorum & cæteri ex fornicatione nati, ad sacros ordines nō promoueantur, nisi aut monachi fiant, aut in congregatione canonica uiuentes.

Prælationem uerò nullatenus habeāt Sed neq; serui nisi à dominis suis libertati donentur.

Dubitandi rationem faciebat, quòd filii præbiterorum & alii illegitimi ad sacros ordines promoueantur & promoueri possint, quia apud deum non est personarum acceptio nec apud papam esse debet & ita magnus ut paruus iudicandus, inquit tex. in c. nouit de iudi. & originaliter Deutor. c. i. Ancha. in rep. c. canonum statuta colum. xv. de consi. & maximè, quia sūma ratio est quæ pro religione facit l. sunt personæ. ff. de religio. & sump. fu. l. ueluti. ff. de iusti. & iu. & quia uidemus hinc etiam quòd à dignitatibus non repelliuntur. l. 2. §. nullum. l. spu. ri. ff. de decu. & uidetur casus in c. ex tua, & in c. dilectus infra eo. ubi in ecclesiis paternis ministrare permittuntur, ergo & ad sacros ordines poterūt promoueri. & quo ad seruos in c. 2. & 3. inf. de seruis nō ord. ubi clarè legitur, q̄ promoueri possūt. & cū in uerbis nō est difficultas nō est admittenda uolūtatis q̄ l. non aliter l. ille aut ille §. cum in uerbis. ff. de leg. 3. & quia serui et bo. poss. petere possunt, & officium argentarii exercere. l. seruus ff. de bo. po. l. prætor ait. §. sed & si seruus. ff. de eden.

Contrarium tamen hic deciditur, in utroq; dicto, præterquam in casu, (quoad illegitimos) si Monachi, uel canonici regulares efficiantur, ex quo moriuntur mundo. l. Deo nobis C. de ep. & cle. & quia ingratitude tollit. abstergitq; prorsus omnem maculam religionis ingressus ut dicitur in auth. de Monach. in prin. & in c. si. xix. q. 3. & in simili text. in l. imperialis. C. de nup. ita tamen ut nullatenus prælatione, habeant, subiicitur hic, Et ad propositum de cisionis ratio est, quia excellentia, & dignitas sacerdotalis non debet turpibus & infamibus personis committi c. inter dilectos de excels. præla. l. neq; famosis. C. de digni. lib. xii. l. unica. C. de infami. lib. x. & quanquam ipsi non sint in culpa, attamen honore sacramentorum & in detestationem paterni criminis quasi ipsi maculati & de honestati sint, argumentum in c. si cuius & in c. si quis uiduam xxxiii. d. repelluntur tamquam indigni c. literas infra eo. & quia etiam

fili solent esse patrum imitatores iuxta vulgatum illud sæpe solet filius similis esse patri. c. si quis cū militibus. 6. q. 1. l. quod si nolit. §. qui mancipia & utrobique not. ff. de ædil. ædic. & ca. suale hic, aliās contrariū dici debet. l. sancimus. C. de pæ. d. §. nullum, c. quæsiuit de his quæ fi. à ma. par. cap. Quo ad seruos uerò. quia non cōuenit, indecorumque; est quod seruilis uilitas hūc capiat honorem, & clericalem dignitatem assequatur c. consuluit infra de ser. ordi. c. admittitur 54. d. Nisi à dominis libertate donentur, ut rursus subiicitur inter. quia tunc secus dicendum erit, quod scilicet possint ad sacros ordines promoueri, & ideo Leo episcopus, omnibus episcopis scribens, ait alibi, quod immunes esse debent, ab aliis, qui militiæ diuinæ sunt aggregandi, ut à castris dominicis, quibus ascribitur eorum nomen, nullius necessitatis uinculis abstrahatur in c. i. 54. d.

Ad opposita responderetur, non ob stare primum quia id uendicat sibi locum & procedit in iudiciis in quibus æqualitas seruanda est l. si. C. de fructi. & lit. expen. c. cum inter de excep. ergo non in casu nostro, in quo agitur de conferuanda dignitate, atque excellentia clericalis ordinis, quæ infici non debet ac maculari sece sordidorum, & uilissimorum hominum. Non secundum quia uerum est, sed non tamen ut indigni ad eam capescendam admittantur. In d. quod fauor religionis erit, (& argumentū retorquebitur) si repellantur, ex quo etiā morbida facta pecus totū corrūpit ouile l. idemque; ff. pro socio Por. in §. Item quæritur colum. i. in sti. loca. & in Topi. nobilissimum est argumentum genus à persona intrinsecus attributa. Nō ob. tertium quia id in dignitatibus secularibus locū hēt non in ecclesiasticis, & diuersa ratione quidem, unaquæque; decisio est in suo foro seruanda ut inquit glo. in c. 2. de arb. hęc ex supra dictis in figuratione casus. nō repetēdis, aliter illa uerò quia utilitas publica est, ut semp. Decuriones plenum ordinem habeant, usque; adeo ut eisdem sordi non sit, si ad eam dignitatem etiam illegitimi admittantur. l. generaliter. §. spurios. ff. de decurio. Non quartum quia iura illa, in d. c. tua & in d. c. dilectus loquuntur in illis, qui ex dispensatione sedis apostolicæ fuerāt admisi, habentis In hisce spūalibus plenitudinem patris c. 2. de p̄b. in 6. c. innotuit & ibi no. de elec. cle. i. ut lite p̄. Et minus quintū quia etiā iura illa loquuntur in seruis prius à dominis libertate donatus, quibus fit ut nec mirū sit si potuerūt promoueri ut hic & i. d. c. i. 54. d. post manumissionē. n. seruus oli nouus hō ē & alius l. seruus legatus. ff. de adi. leg. l. qui res §. arca ff. de sol. gl. in c. acutius xxvi. d. & licet (quo ad ultimū) bo. po. petere possint, & officium argentarii exercere, non propterea sequitur, ob id quod ad cle

ricalem dignitatem admittantur inhabiles, illi casibus habilitati quia secularia officia sunt, ut supra & in d. §. nullum. & similibus.

Præstatq; nobis argumentum decretalis ista, ad multa & maximè, quod licet Canones frequenter faueant ingredientibus religionem, ut possint ordinari ad sacros ordines, ubi aliās nō possent c. i. de eo qui fur. sac. ord. su. c. 2. & ibi not. de apolla. dispositio hæc tamen non uendicabit sibi locum in eo qui uult fieri episcopus, ex quo ille qui est prohibitus ad sacros ordines promoueri, ex aliquo defectu puta illegitimitatis ut hic fortius prohibetur esse prælatus uel episcopus & idem dicit etiam signanter per istum rex. Are. consi. 59. col. 2.

Et q̄ dispensatio est odiosa & stricti iuris. l. i. ff. de const. princip. Bal. in c. in causis de re iu. lo. And. in c. per uenerabilem qui fil. lini legit. Ancha. adhuc per istum text. deducendo ut supra consi. ccccx. colum. iiii. & consi. ccccxvii. colum. i. & Corn. consi. xii. colum. i. uol. 2. Præpo. in d. c. per uenerabilem in §. quod autem numero xxii est uerum è contra si sit cura. illegitimo dispensatum, ut possit episcopatum habere, quod in necessarium antecedens intelligitur dispensatum quoque; quod possit fieri clericus, ex quo sine sacerdotio ad episcopatum peruenire non possit l. ad rem mobilem. l. ad legatum ff. de procu. l. illud ff. de acquir. hæ. c. ex l. teris de excessu. præla. Abb. in c. ex parte de dec. Anch. in cle. i. de concessio præb. Moder. hisp. in rub. de reb. dub. col. antepe.

Et quod lex facilius dispensat regulariter unum impedimentum quàm plura, ut etiam habetur in l. si non lex ælia sentia ff. de hære. in sti. & in l. exigendi. C. de procu. Bal. pulchrè l. si minor in i. lectu. colum. i. ff. eo. & ideo clausula non obtante in rescripto apposita, nihil operetur quando sunt plura obstantia, inquit Bald. in l. i. colum. ix. C. de fur. & Ias. in l. si. in fi. C. si contra ius uel util. pub. & ad propositum est argumentum in l. si tutori. C. de nego. gest. ibi sufficit si in paucis amici laboribus consulatur. dixi ego satis in d. l. si non lex ælia sentia, in Collectan.

Et quod dato uno inconuenienti, non debet dari maius, idque; multiplicari l. i. C. de dor. promiss. l. cum post. §. gener. ff. de iure do. aliās pro uerbium illud multiplicanti obiici posset, malo nodo malum adegit Cuneum.

Et quod denique; libertas fauorabilis est tantum in casibus expressis, ut inquit etiam gl. in l. fin. C. de sacrosanct. ec. quorum unus hic precipuus est.

ADDITIO.

Quod uerba legis proprie intelligi debeant de seruis qui à seruando dicti fuerunt, manumissione indigentibus, ut ad sacros possint ordinari

nes promoueri quorum multæ erant species, ut alibi diximus in gymnasio, seruus, ex quo omnes improbi sunt, & quia nemo mortalium a lias (hiq; à seruiendo dicuntur) liber fuit unquam. uerum (ut inquit Cice.) serui omnes seruientes Deo scilicet rationi, legibus, officiis, Magistratibus, Reip. & eorum commodis, quos charos habemus, huiusque; improprie serui sunt, inque; lege non comprehensi. Et ob id ubi non distinguit lex neque; nos distinguere debemus. l. de precio. ff. de publicia, ibique; distinctio hominis cessat ubi non est distinctio legis. l. i. §. generaliter. ff. de lega. præstan. l. 3. ff. de offi. præsi. Old. consi. cxxviii. col. 2. Finis.

A L E X. III.

Resentium auctoritate iubemus, ut filios sacerdotū in ecclesiis paternis, ministrare, uel eas qualibet occasione obtinere, nullatenus patiaris sed ipsos ab ecclesiis in quibus patres eorum ministrasse noscuntur, studeas penitus amouere.

Dubitandi rationem faciebat, quod filij sacerdotum possint in beneficiis paternis, ministrare, ad eaque; admitti, quia de hoc uidetur casus ad literam in c. ex tua infra eo. & maximè si probate uita & amplius conuersionis honestæ fore dignoscatur, ut ibi subiicitur. Et quia delictum patris filio nocere non debet. l. spurii ff. de decurio l. crimen ff. de pæn. c. undecunq; lvi. d. pulchrè Bar. consi. cxviii. col. 2. & per locū à speciali probatur in l. quisquis. C. ad legē Iul. ma. Nec alteri p̄ alterū iniqua conditio inferri, ut in reg. nō debet ff. de reg. iu. & in l. i. ff. de alie. iud. mu. cau. fac. & in l. si unus in §. ante oia ff. de pac. & in c. alteri de re. iu. in 6. et in l. trāsactione matris. C. de trās. ergo nec filio p̄ patrē.

Contrarium tamen hic deciditur, quod imò non possit, & ratio decisionis est, quia ecclesiæ deformatur honestas nec cōueniens est, aut rationale turpibus ac infamibus, dignitatem atque; excellentiam clericatus & sacerdotii conferri. c. si. inf. e. c. inter dilectos (& melius ibi, cū personis uilibus, & indignis, portæ dignitatis patere non debeant) de excessu. præla. & quia etiam sic sacramentorum honor conferuatur cum detestatione paterni criminis. ut etiā not. in c. i. supra eo.

Ad opposita responderetur facile nec primū ob stare, quia eo casu admisi fuerunt ex dispensatione sedis apostolicæ, in hisce beneficialibus habentis plenitudinem potestatis c. proposuit

de concessio. præben. c. 2. de præbend. in 6. cle. i. ut lite pen. & dictum est alibi satis. maximè in d. c. i. supra eod. multa Rom. consi. cccxviii. colum. 2. & Alexand. consi. 2. colum. iiii. uol. 1. & nouissimè facit ad idem quod dicit Felin. quod licet papa non possit quem priuare iure suo sine causa potest tamen in beneficialibus pro libito uoluntatis in c. que in ecclesiarum colum. xv. de consti & istud quod in d. c. ex tua legitur habetur et in c. pe. & si. inf. eo. Non secundum quia (ut dicunt omnes hic Host. Bur. Io. And. Car. & Abb.) fallit etiam hoc casu regu. propter prærogatiuum ordinum, qui dantur non modo intuitu recipientium, uerum etiam aliorum & ne ex eo infametur ecclesia. c. i. de ob. ad ratioci. & not. in c. 2. de fil. presb. in 6. & sic quando inhabilitas surgit ex defectu uel propter honestatem, non ex culpa factum paternum nocet filio. Non denique; tertium & ultimum, quia antecedens uerum est. cum à regula non sit recedendum. l. ab ea parte. ff. de prob. glo. in l. omnis diffinitio ff. de regu. iu. sed cōsequens falsum ex supra dictis & nouissimè, quia sumus in his quæ à patre descendunt, quocasu uicium patris nocet filio, sicque; eidem per patrem iniqua conditio inferitur. aliās secus in aliis, aliunde obuenientibus, ut regula loqui uideretur, & est pro ista responsione text. in l. iiii. ff. de int. & relega. & in l. emancipatum in fi. ff. de sena. declarat Bar. in præallega. consi. cxviii. col. 2. dixi ego in d. regu. non debet.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentum ad multa & maximè quod regula l. cum prætor. ff. de iudi. & c. noue de præsump. quod inclusio unius alterius est exclusio. & e contra nō semper est uera ex quo hic dicitur, illegitimos non posse ministrare in ecclesiis paternis, & tamen ab aliis etiam repelluntur c. fina. infra eo. & non ab re, quoniam inclusi & exclusi eadem est ratio ut declarat glo. in d. l. cum prætor, & est argumentum in l. non possunt ff. de legi. & liquet ex supra dictis. Bar. in l. i. C. de diuer. rescrip. & nō ab re Inno. hic tubaudit ad uerbium Superlatiuum maximè.

Et quod infamia uel iuris fuerit, uel facti à sacerdotio, & dignitatibus repellit, ut etiam legitur in c. inter dilectos de excessu. prælato. & in c. omnipotens de accu. pulchrè Gemi. consi. xii. colum. 2.

Et quod spurii ac degeneres turpes personæ sunt, infames ignobiles & uiles non quia sint in culpa, sed quia proueniunt à sanguine putrefacto, inquit Bal. in c. innotuit num. xv. de elect. natura ac lege etiam xii. tab. incogniti, ut idem Bald. testatur in c. per tuas nu. 2. de maio. & obed.

Et quod quanquam spurius filius dicatur, dicitur tamen non ut admittatur sed ut excludatur.

datur c. Michael infra eo. idem Bal. in l. scenera tor col. 2. ff. de nau. scen.

Et quod deniq; spurii quanquam sint tales, non tamen despiciendi sunt, sed iuandi potius ut inquit glo. in auth. quib. mo. nat. effi. sui ad fi. dispensatione scilicet (ut dictum est, & ut in d. c. ex tua pe. & si. infra eo.) & hoc idem quia non sunt, in culpa (ut supra) sed progenitores sui, unde uocans aliquem spurium etiam quod uerum sit, teneretur actione injuriarum, dicebat Ifern. in c. i. in §. iniuria de pa. iu. fir. in usib. & gl. alibi in c. quoniam uerus. xxiii. q. 0. i. in uerbo in uia quod cum electoribus papæ fuisset oppositum, ignobilem elegisse Piscatori petro. i. successorem quærimus, (responderunt prompto animo) non Augusto triumphatori, refert Felin. in c. ex tenore ad fin. de rescript. Finis.

ALEX. III. VIGOREN. EPI-SCOPO.

Onquærente nobis. M. clerico & infra: Fraternalitati mandamus, quatenus si publicum est, & notoriū Patrem. R. clerici, habuisse in prædicta ecclesia personatum Filium eius ibidem ministrare, aut eiusdem ecclesie personatum habere nullatenus patiaris & si iam institutus est ibi, eū inde non differas amouere.

Dubitandi rationem faciebat, quod filius sacerdotis possit paternæ ecclesie præesse, quia apud deum nō est personarum acceptio c. nouit de iud. c. sicut xxii. q. iiii. c. nequaquam de consecra. d. iiii. c. in iudiciis de reg. iu. in 6. sed merito rum consideratio sit. nec debet commune bonum priuata consideratione omitti. c. miramur lxi. d. c. bonæ i. de postu. prælato. Anch. in rep. c. canonum statuta colum. xv. de consti & uide tur casus clarus in c. seq. & in c. ex transmissa, & in c. ex tua infra eo. ubi filius præesse potest ecclesie cui pater præfuit immediatè, & idē in c. constitutus infra eo. & quia non debet alteri per alterum iniqua conditio inferri non filio per patrem, nec patri per filium, ut in regu. non debet ff. de regu. iu. glof. in l. transactione matris. C. de transac. nec filius portare iniquitatem patris. l. quisquis per locum à speciali. C. ad legem iul. maiest. ex quo conueniens est atq; consentaneum (quemadmodum poe. inquit) ut quisq; suos patiarur manes.

Contrarium tamē hic deciditur. & ratio decisionis est, quia in ecclesiis inq; beneficiis ecclesiasticis, non datur nec dari debet successio.

ut sanctuarium dei iure hereditario filii tenent imò inde amoueri si id fuerint a securi c. ex trasmissa infra eo. c. consuluit de iurepat. c. ad decorem de insti. c. adhæc de deci. & ut hic etiam clarè dicitur.

Ad opposita responderetur facilè, non obstante primum quia id uerum est, in foro poli & quatum ad salutem & in iudiciis in quibus ita iudicari debet pauper ut diues, & æqualitate omnes nec ita uni fauendum, ut aliis iniustitia fiat argumentum in c. ex tenore de fo. cōpe. d. c. nouit d. c. in iudiciis. Non secundū quia id quoq; falsum est, cum iure omittatur, nec cōmuni bono sic cōsuleretur si illegitimus admitteretur, sed aueretur absurdū potius, ut in simili dicitur in d. c. miramur, igitur uitandum est l. nam absurdum ff. de bo. lib. Non ob. tertium quia loquitur ille text. in filio, iam ordinato, ne beneficio careret. imò (& melius) qd pater ibi non præfuerat (quicquid dicatur) ecclesie in qua ipse filius erat admittendus. Non quartum quia ibi media persona interceserat cum igitur immediatè post patrem non admittatur, non est ratio dicto casu qua debuerit etiam amoueri, si admissus fuisset. Non quintum quia ibi etiam fuit admissus ex dispensatione sedis apostolicæ, in beneficialibus habentis plenitudinem potestatis c. innotuit de cōcesio. præben. c. 2. de præben. in 6. cle. i. ut lite pēden. Alexan. consil. ij. colum. iiii. & fin. uolum. i. multa Felin. in c. quæ in ecclesiarum colum. xv. de consti. Non sextum quia pater sine titulo, & alieno nomine ministraret in eadem ecclesia. Non septimum quia per patrem non præiudicatur filio, neq; eidem iniqua infertur conditio, sed istud est, quia ratione supra dicta, in se habet iuris dispositio ex quo ultimū quoq; tollitur, in delictis maximè cōsiderabile, in quibus pœna debet tenere suos auctores & morti anima quæ peccauit l. sancimus C. de pœn. anim. i. animatum corpus. ut xiii. ad Rom. Paul. inquit, ergo non in beneficialibus ex supra dictis.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentum ad multa; & maximè, quod princeps nō debet aures occludere his, qui non sine rōne conquæruntur, allàs sic. imò hoc casu eos reprehendere modeste, tamen laudabile est c. querelam de Simo. c. ex frequentibus de inst. l. sanum mente C. de transac. argumentum in c. frustra de usu. & in l. pen. C. si contra ius uel util. pub.

Et qd publicum à notorio differt hoc idēq; ex appositione copulæ, hic inter unum & aliud constare uideretur, ut per gloss. in rubr. ff. de iu. & fac. igno. d. c. querelā & ibi not. de simo. & quia multa publicæ dicuntur, quæ tamen uera non sunt, unde hinc tritum illud etiam uane uoces populi non sunt exaudiendę populus docendus

gendus est, non sequendus l. decurionum. C. de pœnis c. ofius de electio. c. docendus lxii. d. c. nos se lxiii. d. ubi notorium id aliàs est quod nulla tergiverbatione celari potest. c. uestra de coha. cle. & mulie. l. si uerò §. qui pro rei qualitate & ibi not. ff. qui sat. cogan.

Et quod personatus nil aliud est, nisi habere prærogatiuam, chori in capitulo in processioni bus, inq; uocibus dandis ut pulchrè declarat Gemin. in c. i. colum. 2. de consue. in 6. po testq; in primicerio Cancellario Thesaurario præcentore, & successore exemplificari, qui personatus habere dicuntur & latius ut not. in c. dudam de electio. & in c. de multa de præbend. & in c. statutum de rescrip. in 6. Fran. de platea in tracta. de excommunicata. col. xiiii. & Beat. Anto. lxvii. eo. tit.

Et quod hoc casu aliud dictum poe. uulgarum locum non habebit, hmōi. Turpius eicitur, quàm nō admittitur hospes, de quo tamē aliàs in c. quemadmodum de iureiu. glo. in c. literas de resti. spol.

Et quod deniq; semel admissus ex iniusta cā etiam potest iure sibi iā quæstro' priuari de quo etiam in l. fin. ff. de pac. & est simile in l. sed & reprobari in princip. ff. de excu. tu. & in l. ut gradatim in §. reprobari ff. de mu. & ho. & in l. 2. C. de professo. & med. lib. x. Old. consil. xviii. colum. i. Finis.

ALEX. III. CANTV. EPISCO-PO ET EIVS SVFFRAGANEIS.

Quoniam est sacris canonibus prohibitum & infra: Præcipimus quatenus si manifestum & publicum fuerit, patres, in ecclesiis Personatus gessisse, filios ab eisdem, (Si etiam eas adepti sunt) penitus excludatis nec ad earum gubernationem ulterius assumantur. nolumus enim ut causa in iudicium deducatur uel testes etiam admittantur, si hoc manifestum existat.

Dubitandi rationem faciebat, quod imò iudiciarius ordo sit etiam in manifestis necessarius text. in c. Deus omnipotens ibi, si Deus. n. cognitor est & c. 2 q. i. & in c. porro de diuor. clarius, ubi non absq; iudicio ecclesie sit diuortium. etiam si parentela sit publica & notoria & in c. bonæ ibi, licet autem essent notoria, quæ contra d. episcopū obiecta sunt legatus tamē multos testes recepit, de diuor. & idem in c. graue xi. q. iiii.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio de

cisionis est, quia manifesta accusatione non indigent, nec de manifesta, & nota plurimis causa, sunt quærendi testes c. manifesta c. de manifesta. 2. q. iiii. c. euidencia de accusa. ubi etiam dicitur euidentiā patrati sceleris clamore accusatoris, non indigere, uulgarumq; dictum est ad propositum huiusmodi quod patet expressè probare non est necesse tradit Bal. consil. ccclxx. colum. 2. uol. iiii.

Ad opposita responderetur facilè, non obstante iura. 1. 2. & 3. loco allega. quia (ut inquit But. Abb. & ceteri) loquuntur, & procedunt in eo quod manifestum est, nos autem in notorio, exponiturq; hic, manifestum. i. notoriū. Vel dici etiam potest, quod ex abundantia, & ad cautelam fiat aliquando indagatio iudicii, ut in d. iuribus & maximè in d. c. bonæ non qd sit neccssarium, & est argumentum in l. testamentum. C. de testa. & in l. non solent. ff. de regu. iur. Non etiam tex. in d. c. graue, quia nec illud ibi dicitur, sed hoc tantum, si de notorio posset probabiliter dubitari, quod ordine iudiciario pars debet uexari, aliàs non si de eo iudici constitit, & ita transeundum est.

Præstatq; nobis decretalis ista, argumentum ad multa, & maximè id quod factis canonicum prohibitum est, fieri non debere, ex quo non releuaret. l. hæc stipulatio. §. diuus. ff. ut lega. no. caue. l. i. in princ. ff. de iure delib. Bar. in l. 2. in §. quod obseruari colum. i. C. de iur. cal.

Et quod præcepto superioris obediendum est, ex quo imperatur quod præcipitur, & qd præcipitur necesse est fieri. c. 2. de maio. & obed. c. pe. & si. 14. q. i. Abb. in c. nam concupiscen- tiam, colum. i. de consti. & in c. eam te colum. 2. de rescrip. Ancha. in c. canonum statuta col. lxvi. de consti.

Et quod publicum à notorio differt. l. decurionum. C. de pœn. c. ofius de electio. c. uestra de cohab. cle. & mul. c. conquerente & ibi etiā dictum fuit supra eo.

Et quod aduerbium penitus, est præcise significationis, idemq; sonat quod omninò, filios scilicet in casu decretalis nostræ, omninò fore excludendos, si notorium fuerit patres in eisdem ecclesiis, quas adepti fuerant, personatus gessisse, de quo etiam in l. pe. ibi careat penitus impetratis. C. si contra ius, uel uti. pub. & in l. i. C. de gladiato. lib. x. Ias. latè consil. 173. col. 3. uol. 4. Cur. Collega in tracta. feud. par. 2. q. 6. col. 3.

Et quod deniq;, uerbum nolumus in lege repertum ut hic, est noui iuris promulgatorium, de quo etiam in c. super eo ubi Geminian. de hære. in 6. & in c. fundamenta in §. pœ de elect. & in c. 2. in §. i. de deci. eo. lib. & in l. 2. in fi. C. de summa tri. & si. catho. & in l. am- bigui-

biguitatem. C. de usuf. Are. in l. si colonus. ff. de acqui. po. & Corn. consi. xxx. colum. i. uolum. 2. Finis.

IDEM CANTVARIEN.
Archiepiscopo.

AD extirpandas successiones & infra: Fr. tuæ mādamus quatenus si qui filii presbiterorum prouinciæ tuæ teneant ecclesias, in quibus patres eorum tanquam personæ uel uicarii (nulla persona media) ministrarunt eos (siue geniti sint in sacerdotio, siue non) ab eisdem ecclesiis non differas amouere.

Dubitandi rationem faciebat, tex. in c. presentium, & in c. conquærente supra eo. ubi illegitimi, sacerdotumq; filii non possunt ecclesiæ paternæ p̄esse, ergo si legitimi fuerint sic, aliàs isti non essent melioris conditionis quàm illi, haud dicendū, argumentum in l. qui de inofficio. ff. de inoffi. testa. & in l. non solum ff. de noxal. ac. & in l. pupillus in princi. ff. quæ in frau. cre. Et ad idem uidetur etiam esse casus in c. ex tua supra ubi ecclesiā adeptus in qua pater præfuit, ab ea remoueri non potest, Et maximè in casu præsentis, quia archiepiscopus non habet iurisdictionem in subditos suffraganeorū suorum c. pastoralis de offi. ordi.

Contrarium tamen hic inq; decretali ista, deciditur, Et ratio decisionis est (ut dicunt oēs & benè) ne in beneficiis notetur successio & probatur ad literam in c. ex transmissa supra eo. & in c. consuluit ibi sanctuarium de iure hæreditario teneri non potest de iure patr. & idem dicitur in c. ad decorē de institutio. & in c. ad hæc de deci. ergo etiam quòd legitimus sit, inde tamen amoueri debet.

Ad opposita facile respōdetur nō obstare nō primum quia quo ad alia melioris conditionis est legitimus quàm illegitimus, sed nō quo ad hoc rōne supra dicta quæ generalis est, & tam legitimum quam illegitimum comprehendit, etiam quòd non dixisset text. hic l. regula §. & licet & ibi Bar. ff. de iuris & facti ig. l. merum §. animaduertendum ff. quòd met. causa. Non teneandum quia ibi canonice fuerat cum filio dispensatum, in beneficialibus papa habet plenitudinem potestatis c. 2. de præb. in 6. c. innotuit & utrobique not. de electio. clem. i. ut lite pend. Alex. consi. 2. colum. 4. uolum. i. ergo, & dictū est alibi satis. Non ul. deniq; , ex quo id factū est ob episcoporū negligentiam, uel (ut inquit But. & Abb.) quia archiepiscopus Cantuarien. erat legatus in prouincia c. i. de offi. leg. siue iu

dex in communi uicio prouinciæ secundum Host. c. 3. de insti. c. fi. de rescrip.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentū ad multa, & maximè ad uulgatum illud, quòd casus omissus relinquitur dispositioni iuris communis l. si cum dote ff. solut. mati. l. si extraneus ff. de cond. ob cau. l. commodissime ff. de lib. & posthu. quia filiorum mentione facta, nepotes non ueniunt, ex quo materia stricta est & odiosa. quòd etiam sensit Ioa. Andr. hic, Barro. in l. 2. i. §. filius ff. ad tertul. Bal. in l. titius ff. de lib. & posth. & in l. si filius ff. ad macedo. i. dem Bald. in l. fed & milites ff. de exc. tu. & est limitatio, ad l. liberorum ap. ff. de uer. si.

Et quòd adeo in ecclesiis successiones sunt odiosæ, ut oīo sint extirpandæ id est radicitus euellendæ, & funditus (ut inquit Cice.) tollendæ, & in simili est text. in c. ex frequentibus de insti.

Et quanquàm filius prohibeatur immediate succedere patri in ecclesia poterit tamen, alia persona media & sic mediatè c. ex transmissa supra eo. & probatur hic, per locum à contrario, ibi nulla p̄sona media. & ita gl. hic Abb. & omnes declarant, & benè quia media p̄sona ipsa uicium purgat.

Et quòd plerunq; negligētia prælati (supple ri potest etiam à iudice incompetenti uel corrigi commune uicium in prouincia, ut supra.

Et quòd deniq; per alium, quis cōsequi potest, quòd ex sua persona habere prohibetur, ut filius quanquàm legitimus, qui non potest ut filius præfesse ecclesiæ paternæ & tamen mediæ personæ interuentu potest, ut dictum est p̄ter (aliter tamen) supra & nouissime probatur in l. aristo & ibi glo. allegat concordantes. l. quæ res pi. ob. possunt & in l. si cōem ff. quem admo. serui amit. & in l. si. ubi glo. ff. de lib. & posth. Finis.

CLEMENS III. CASSEL.
Archiepiscopo.

AD hæc ex parte tua nostris auribus est relatum & infra: quòd à nostris Fra. tua requisiiuit, an à pontificibus generati ualeant ad sacros ordines, promoueri, si scientia fuerint, & morum honestate probabiles. Sciat F. T. quòd si ex legitimo sunt matrimonio procreati nec aliud canonicum obuiat, licitè possunt ad sacros ordines ascendere, & in eisdem ecclesiis in quibus præfunt, uel præfuerunt, genitores eorū, beneficium obtinere.

Dubi-

Dubitandi rōem faciebat tex. in c. i. supra eo. & in c. cū decorem infra eo. ubi filii sacerdotū nō possunt ad prælaturam promoueri neq; in ecclesia paterna præbendari, ergo nec filius episcopi legitimus & naturalis & melius quàm alibi quòd nec filius legitimus admittatur, in c. ad extirpandas supra eo.

Contrarium tamen deciditur hic, Et ratio decisionis est, quia cum pater sit episcopus, ipse uerò legitimus natus ex legitimo matrimonio, antequàm pater ad episcopatū esset promotus, item scientia & morum honestate probabilis, inuitari paternā incontinentiam, quæ in eo nec fuit nec est minimè poterit, qua de re non mirum est si ad sacros ordines promoueri & in ecclesia in qua pater præfuit beneficium obtinere potest.

Ad opposita respondetur facilè nec primū obstare, quia ibi filius erat illegitimus & presbiteri quidem, nos aut in legitimo, & episcopi filio, ergo nō mirum si admittitur hic ibi uerò nō. Nec aliter & secūdo loquitur text. in d. c. cū decorē, dicēs ob id, & d. casu indecorum fore, quòd in altaris officio illegitimus filius impudico patri ministret, in quo unigenitus dei filius æterno patri pro salute humani generis uictimatur. Non ob. ultimum quia illud ideo est ibi etiam ex quo immediate successerat patri, nulla persona media hic autem non, sed benè ad beneficium in ecclesia patris promotus, Imò quòd in casu quoq; d. c. ad extirpandas, filius legitimus sacerdotis ad aliud beneficium potuisset promoueri, licet non ad illud in quo præfuit pater, ut hic But. declarat & benè.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentum ad multa, & maximè licet quis filios habeat ex legitimo matrimonio natos, quòd nihilominus ad episcopatum promoueri potest, uxore præmorta, nisi bigamus sit, quia tunc non potest c. i. c. debitum infra de bigam.

Et quòd ignari improbatq; uitæ ad sacros ordines promoueri non possunt, & nimirum quia ignorantia errorum mater est ignoransq; malus, iuris præsumptione c. ignoratā 38. d. iō scientia sacerdotibus omnimodo necessaria, inquit etiam Abb. in c. cum ex iniuncto col. i. de her. c. fi. de eta. & qua. & q̄ sint morib. q̄ maximè compositi, ex quo malis nihil deest præter occasionem, & quia qui malis moribus imbutus est non alius quàm malus esse potest.

Et quòd an aduerbium interrogantis est, de quo etiam in §. cum ex aliena insti. de re di. & in l. an usufructus. ff. de usu. & hinc comic. an ego toties de eadem re audiam? & Cice. an uerò Romulus ille, aut pastores, & conuenas congregasse, aut sabinorum coniugia coniunxisse, aut finitimorum uim represisse, eloquentia uideatur, non consilio & sapientia singulari?

Et quòd responsio debet esse interrogatio congrua l. si defensor. §. qui interrogatus, ff. de int. actio. l. i. & ibi not. ff. de uer. obl. quia hic interrogatio fuit an à pontificibus generati, scientia & morum honestate probabiles, possint promoueri, & tamen responsio est tantum posse si ex legitimo matrimonio fuerit, procreti, usq; adeo ut duo alia requisita ob id inclusa in ipsa intelligantur, nisi dicamus in illis uerbis includi, nec aliud canonicum obuiat.

Et quòd deniq; si requirantur plura, ad aliquem finem consecutiue quis illum minimè adipiscitur, nisi in eo omnia requisita adfuerint argumentum in l. cum hii in §. si prætor. ff. de transac. c. fi. ubi no. tex. de æta. & qual.

INNO. III.

VM decorem domus Dei & infra: filiis Canonico-rum præbendas in eisdem ecclesiis, conferri non finatis; quarum sunt Canonici patres eorum, cum indecorum sit, ut in altaris officio, illegitimus filius impudico patri ministret, in quo unigenitus dei filius æterno patri, pro salute humani generis uictimatur.

Dubiandi rationem faciebat, uulgatum illud (de quo alibi satis) quòd apud deum non est personarum acceptio c. nouit de iudi. c. in iudiciis de regu. iur. in 6. imò quòd in ecclesia paterna filius intitulari potest c. adhuc supra eo. in si. ibi licitè possunt ad sacros ordines ascendere, & in eisdem ecclesiis in quibus præfunt uel præfuerunt genitores eorum beneficium obtinere, ergo & præbenda eidem conferri hic. Et quia etiam à dignitatibus non repellitur. l. generaliter §. spurios. l. spurii ff. de decur. ponderando maximè text. in d. l. spurii ibi, nō enim impedienda est dignitas eius qui nihil admisit. quasi dicat non equè conuenire, ut filius portet iniquitatem patris. Ezech. c. 18. l. sancti mus. C. de pæn. l. quisquis per locum à speciali C. ad legem Iul. ma.

Contrarium tamè hic deciditur, & ratio decisionis est, quia indecorum est, quòd in altaris officio, illegitimus filius impudico patri ministret in quo unigenitus dei filius æterno patri pro salute humani generis uictimatur, ut in ipso met. tex. dicitur & in c. i. in §. una uerò de sū mari. & si. catho.

Ad opposita respondetur facile non obstare non primum quia id uerum est in foro poli & in concernentibus salutem, ergo non in foro fori, ca. quicumq; 17. q. 4. c. inquisitioni de sen.

ten. excom. c. tua nos de sponfal. gl. in c. ex trāsmissa de renun. Non secundum quia (ut ibi dictum est) rex. ille loquitur in filio legitimo, ergo nec mirum, quia in eo cessat ratio de qua hic ergo & legis dispositio l. adigere. §. quāuis ff. de iurepat. l. generaliter. C. de ep. & cle. c. cū cessante de ap. Non ultimum deniq; ex quo id uerum est in dignitatibus secularibus, non ecclesiasticis, & beneficialibus. Nā genus & pro auos, & quæ non fecimus ipsi uix ea noltra uo co inquit Poe. Et quantum ad uitam æternam q̄ filius non portat iniquitatem patris, quoad alia autem sic, ut per glo. in c. undecunq; 56. d. & in c. ecclesia in §. item peccato i. q. 4.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentū ad multa, & maximè quòd decor seruandus est ecclesiæ, argumentum in l. 1 (ubi etiam not. text.) ff. de postulan. & in l. ne quis C. de aduod. iudi. hinc Bald. in c. intellecto. col. 2. de iure iu. à simili, quòd rex qui non seruat decorem, reprehensione est dignus. dixitq; olim Alexādro Philippus pater, cum audisset illum scitè admodum, quodam in loco cecinisse, non te tui puduit, tam bellè canere. Consultanti Antigono rursum, an luxuriosum adiret conuiuū Menedemus ipsi renunciari iussit. Memento Regis te esse filium.

Et quòd ecclesia domus dei est, iuxta illud Mat. xxi. ibi Domus mea domus orationis uocabitur, nos autem fecistis eam speluncam latronum.

Et quòd præbenda est ius percipiendi, prouentus in ecclesia, competens alicui tanquam uni de capitulo, & quòd canonicus absq; ea esse non debet c. relatum cap. dilectus de præbend.

Et quòd ecclesia non debet infamari, ministerio eorum, qui illegitimi sunt c. unico de ob. ad ratioci.

Et quòd deniq; impudicus filius impudici facti, nuncius esse non debet quoad memoriā representandam, ut de impudico oculo, quod sic impudici cordis pariter est nuncius, inquit Augusti. de fide christiana in c. nec solo 3. 2. q. 5 & facit uulgatum illud quoq; si nescis oculi sunt in amore duces. Finis,

ALEX. III. ARCHIEPISCOPO TVRONEN.

Onsuluit & infra. Const. t. respond. quòd neq; spurios neq; seruos ordinare debes, & si memor es, in consecratione tibi dictū fuit, uide ne quilibet ser-

uili conditionis, ad ordines promouere præsumas.

Dubitandi rationem faciebat quoad spurios tex. in l. spurii & in l. generaliter in §. spurios ff. de decu. ubi non est impedienda dignitas eius qui nihil admisit. & quo ad seruos tex. in c. 2. & 3. sup. eo. ubi clarè pater qđ possunt ad sacros ordines promoueri. & quia origo èt non curatur c. ad de corem de inst. l. nemo C. de sūma tri. & si. cat. l. cuius effectus ff. de regu. iul. pomponius ff. de nego. gest.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est quantum ad spurios Quia excellentia ordinis non est turpibus & infamibus conferenda c. inter dilectos de excessibus prælato. cum etiam timor incontinentiæ paternæ sit in causa & sæpe soleat filius similis esse patri c. literas de fil. presb. l. quòd si nolit §. quia assidua ff. de ædil. ædic. quantum ad seruos uero, quia Deo seruiens, debet plena corporis libertate gaudere cum nec seruilis uilitas, ordinem clericalem capiat c. diuersis de cle. coniu. ga. Card. in rub. supra eo.

Ad opposita responderetur, & facilè quidem nanq; primum non obstat, quia id uerum est in dignitate seculari, ergo non ecclesiastica rationibus supra dictis & aduertit idem Car. hic & benè, utraq; igitur decisio seruanda est, hæc in foro ecclesiæ, illa temporali, ut inquit glo. in c. 2. de arb. in 6. Nō secundum quia illud est ex quo prius fuerant à dominis manumissi, & sic absterfa seruitutis macula ut in simili dicitur in l. imperialis. C. de nup. Non ultimum deniq; quia imò curatur, cum seruilis sit, & no. in ca. supra eo. arg. optimum in l. aduertus C. de minu. pecu. & in l. in omni ff. de adop. & in cap. translato de constitutio. & in c. non debet de consangu. & affini. Bald. in l. humanitatis col. 2. C. de Imp. & ali. sub. Stepha. fed. de iur. iu. pulchrè par. i. col. 19.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentum ad multa, & maximè q̄ spurius est infamis, & spurieras (ut ita dicā) infamia, & fuit etiā dictū Azo. in summa sua C. ex quib. cau. infra. qđ refert Bal. consi. 207. colum. 2. uolum. 2. uiq; a deo ut non possit admitti ad feudum honorabile regis, ut ibi idem Bald. inquit ergo multo minus ad sacros ordines promoueri.

Et quòd seruus uilissimus homo est. l. si ex ex duobus. ff. de noxal. actio. cōparatus iumentis insipientibus l. 2. ff. ad legem aquil. l. qui duos ff. de lega. 3. qui ob id nec promoueri ad idè potest.

Et quòd coniunctio disiunctiua neq; requirit concursum, ex quo copulatiuè uirtus in ea inclusa est l. si quis ita stipulatus fuerit decem aureos. ff. de uer. ob. l. si is qui ducenta. §. item si

si pater. ff. de reb. dub. l. eam tamè adiectio. ff. de lega. 3. iuncta. l. & quia cum glo. ff. de iu. o. iud. Alexand. consi. 92. ad si. uolum. 3. Corn. consil. 76. ad si. uolu. 3.

Et quando legislator respondet consultatio ni quòd non inducitur ius nouum, sed commune ostenditur potius, ut est etiam glo. in c. ex tua de fil. præsb. & in c. consultationi de tempo. ordi. multa Corse. in singu. suis, Consultatio, probatq; uerba illa. Et si memo res in consecratione dictum fuit &c.

Et quòd deniq; mens est potior uerbis, usq; adeo ut sufficiat habere mentem iuris, licet uerba formaliter omittantur, quæ in consecratione dicuntur, & inter alia bigamos, aut carnales aut de seruili conditione ad sacros ordines non promoueas, ut hic Hosti. & But. declarant, & benè l. cum uirum. C. de fideicom. l. 3. C. de libe. præte. l. 3. §. conditio. ff. de adi. le. c. marchion. i. q. i. not. in c. quanto de priuile. Ancha. in rep. c. canonum statuta col. 53. & 148. de consti. Bal. in l. i. lectu. 2. colum. 16. C. de sacro sanct. eccl. & hoc ipsum dicitur æquitas ut idem Bal. not. in l. etiam colum. i. C. de iure do. & in c. 2. colum. i. C. communia de lega.

ADDITIO.

Quòd quæstio siue consultatio, fatua est, si dubitationem non habeat, ut hic de spuriiis & seruis an ad sacros ordines possint promoueri quoniam ita prius erat uerè decisum, quantum aliqua dicta fuerint supra dubitationem scientia sed tamen letia ut in resolutione potuit uideri, qua de re, sic à iuliano Marcellus aliquando èt reprehensus est in l. si quis titio ff. ex quib. cau. maio. argumentum in l. domitius labeo. ff. de testa. & l. quod labeo (uulga.) ff. de carbo. ed. Nisi dicamus tamen fatua fuerit, eidem tamè respōsum fuisse ad cautelam, ut homines instruerentur, uel quia durius agitur cum homine, quam cum lege, argumentum in l. testamentum. C. de testa. & l. i. in §. quàm uis ff. de uen. inspi. & in l. celsus. ff. de arbit.

Et quòd uerbum præsumat in malam capitum partem inq; uicium sonat §. & hoc peruenit in auth. ut nulli iud. c. i. de uita & ho.

cle. c. romana. §. si uerò, & ibi Archid. de ap. in 6. & in c. nisi infra de offi. lega. not. in c. 2. de iudi. & in auth. statuimus, signata sup. l. omnes qui C. de ep. & cle. Finis.

DE BIGAMIS, NON ORDINANDIS.

EX CONCILIO Aurelianen.

T bigamis poenitentes, uel repudiarum mariti ad sacerdotium non ascendant.

Dubitandi rationem faciebat, quòd bigami à sacerdotio non repellantur quia uidetur casus in c. placuit 50. d. in poenitentibus loquens, ergo & in Bigamis locum habebit quia æquiparantur hic & dispositum in uno ex duobus æquiparatis, in alio quoq; dispositum intelligitur. l. si quis seruo ubi glo. C. de fur. Soci. in l. sciendū ff. de lega. i. glo. in c. quanquam de elect. in 6. Ro. in auth. similiter in 40. speciali. C. ad legē fal. & consi. 120. colum. 2. & clarius quòd admittantur, legi uidetur in c. debitum infra eo, Et si (ut inquit Hiero. ad Pamachium) nec bigami, nec trigami, nec (si dici potest) octogami, peccant & damnantur. c. aperiant. c. si ad si. 31. q. i. non est ratio qua dici possit eos fore excludendos, & not. etiam in c. 2. infra eo. ubi But. & Abb. latè.

Contrarium tamen hic deciditur, & in bigamis & poenitentibus & repudiarum maritis, Et ratio est in bigamis, quia non est in eis Sacramentum unitatis, cum diuiserint carnem suā in plures. Et incontinentes amplius, non audeant uiduitatem hortari, & propter prærogatiuam ordinum præter hæc, non aliter dici etiā potest præallega. c. debitum infra eo. c. proposuisti 82. d. c. pe. 26. d. Quo ad poenitentes autem propter dignitatem ordinum, & timore reincidentis, propter scandalum quòd posset in populo oriri, memoria præcedentium peccatorum, & quia deniq; non haberent animū corrigendi peccata aliorum, & ut plenius not. in d. c. placuit. Quo ad maritos repudiarum (loquendo tamen ut tunc, non ut nunc, quia repudium reprobatur est. c. gaudemus de diuor.) ea est decisionis rō & multiplex quidem quàm in bigamis superius tradidimus, quia esto quòd repudiatæ fuerint uxores, prius tamen fuerant à maritis cognitæ & sic bigamia dicto casu etiam considerata.

Ad opposita responderetur facilè, Et primum breuiter non ob stare, quia tex. in d. c. placuit loquitur in poenitentibus dispensatis, & quia necessitas & usus exigebat tunc ut admitterentur ergò non regulariter. l. quæsitum. §. deniq; ff. de fun. inst. l. ius singulare. l. quod uerò contra ff. de legi. c. præsentis. §. loca de præb. in 6. imò quòd dispensantur ibi non ut ad sacerdotium

promoucantur, sed ut tantum inter ostiarios & lectores deputentur, nec tamen epistolam, uel euangelium legant, ergo nec dubitationem facit, nec argumentum æquiparatorum quantum ad decisionem istius tex. procedere uidebitur. Non secundum quia ibi prima incognita, & mortua, duxit secundam, uel secundam non cognouit & sic non est bigamus, ergo nec repellatur, quia cui non conueniunt uerba legis, ut in pœnam incidat, eidem nec conuenit lex eiusdem decisio. l. 4. §. toties. ff. de dam. inf. Et minus tertium, quia (ut dicitur in c. acutus 26. d.) non de peccato agitur, sed de sacramento, quo fit ut bigamus, quamquam non peccauerit normam tamē sacramenti amiserit. Non ultimum deniq; ex quo, not. ibi admitti posse ex dispensatione Papæ, quamuis difficulter, hac de re absolute inferioribus denegata, etiam, q̄ sit contra apostolum dicentem; Oportet episcopum eē unius uxoris uirum. i. Timoth. 3. quia apostolus prohibuit d. ordinationem non dispensationem, uel dic quod ibidem hoc non dicitur, sed quod possit Papa dispensare, si uelit, usq; ad subdiaconatum. c. lector 24. d. & la tius ut per eosdem Hosti. But. & Abb. hic.

Prestatq; nobis argumentum decretalis ista ad multa & maxime quod bigamia odiosa sit, & non modò supra dictis rationibus reprobata & ab apostolo & à lege, ut hic & in. c. 2. infra eo. uerum etiam (adde tu) apud ethnicos, mulieres enim mortuis uiris, uel occisis, tuperuiuere nolebant, ne cogerentur secundos nosse concubitus. Dido soror Pygmalionis, multo auro & argenti pondere congregato, in Africam nauigauit, ibiq; Carthaginem condidit urbem, & cum ab Hyarcha libyę rege, coniugium peteretur, paulisper nuptias distulit, donec ciuitatem condidisset, nec multo post extructa in mariti quondam Sichæi, Pyra maluit ardere quàm nubere. Hasdrubalis uxor capta & incensa urbe, cum se cerneret à Romanis capiendam esse, apprehensis ab utroq; latere paruulis filiis in subiectum domus suę deuolauit incendium. Nec secus Nicerati coniunx, quæ iniurię uiri impatiens, mortem sibi consciiuit, ne triginta tyrannorum, quos Lysander uictis athenis, imposuerat, libidinem sustineret. Imò quod à multis auib; etiam reprobata est (Digamia & non Bigamia legi deberet, quia Græce etiam *διγάμοι* dicuntur (ut aduersus Iouinian. lib. i. D. Hiero. scribit) primusq; omnium Digamus, seu (ut nostri legunt) Bigamus fuit Lamech.

Et quod Bigamia, contra naturæ institutionem esse uidetur, ex quo unus cum una esse debet, hinc spiritu prophetico dixit Adam, erunt duo in carne una Gen. 2. c. sciscitatur 30. 9. 4.

Et quod Monogami admittantur (hij enim sunt qui semel & uni duntaxat nubunt, à Monos solus, & gomos coniugium.) indubitatq; est, quia si Bigami repelluntur, non est ratio, cur Monogami non admittantur, argumentum in l. cum prætor. ff. de iudi. & in .c. nonne de præsump.

Et quod si Digami, siue Bigami repelluntur (iterato dixerim) multò magis, repellentur Polygami, (hii enim sunt qui sæpe duxerunt uxorem) auth. multò magis. C. de sacro sanct. eccl. l. quanto magis. ff. de iure iu.

Et quod ratio generalis, efficit, quamquam dictum sit particulare, ut id ad limites rationis extendatur quod etiam vulgatum est. l. regula. §. & licet. ff. de iuris & fac. igno. & ibi Bar. unde Bigamus tametsi à sacerdotio repellatur hic nec aliud dicat, ab eleemosina tamen ecclesiæ excludi quoq; debet, & nouissimè (ut idem Hiero. inquit ad Gerontiam) quia indigna putatur stipe, quæ ad secunda coniugia deuoluta est.

ADDITIO.

Quod cum iste tex. de bigamis loquatur in num. plurali ut in simili in rub. de actio. insti. not. eius decisio in omnibus Bigamis eorum habebit, siue bigamia uera sit siue interpretatiua, siue similitudinaria, ut p Archid. in. c. quisquis 84. d. Io. Mona. Gemina. & Ancha. in. c. unico, ubi etiam idem Archid. de Bigam. in 6. latissimè Stepha. aufferrii in decisio. Tholotam. 234. finis.

DE OFFICIO ARCHIDIACONI

ALEX. III. VIGOR. EPISCOPO.

Archidiaconus non uidetur de ecclesiastica institutione licere (nisi auctoritas episcoporum accesserit) in aliquos sententiã promulgare.

Dubitandi rationem faciebat text. in c. cum ab ecclesiarum prælatis, de offi. ordi. ubi ad litteram uidetur casus, quod imò possit excommunicare. Et idem dicitur in. c. dudum 2. in §. tandem de electio. & in. c. nemo. 2. q. i. & maxime quia si habet iurisdictionem in diaconos, & similes. c. ad hæc. c. ut nostrum infra eo. non est ratio cur non possit etiam excommunicare. l. 2. ff. de iur. o. iud. & ad idem Vicarius sit Episcopi. c. i. supra eo. & Episcopi ac Vicarij idem tribunal. c. 2. de consuet. in 6.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio deci-

decisionis est, quia arduum negotium est excommunicatio inq; eo de magno agitur præiudicio. l. hi qui sanctam fidem. C. de aposta. c. corripiantur 24. q. 3. ergo non facile committendum archidiacono absq; episcopi auctoritate. c. adhæc infra eo. c. ubi periculum de electio. in 6. nimirum igitur si excommunicare regulariter non potest.

Ad opposita respondetur, & quidem facile, nec obstare primum, & secundum quia id de consuetudine uerum est, non de iure ut hic p glo. Abb. Hosti. & alios, dummodo sit pacifica & præscripta. c. si. infra eo. cuius auctoritas non uilis est, inquit tex. in. l. 2. C. quæ sit lon. consue. l. imperatores. ff. de pollicita. Non tertium quia uerum est, in habentibus iurisdictionem ab episcopis uel ex collatione seu confirmatione officiorum seu dignitatum ad quas assumuntur, quia tunc sunt iudices ordinarii, & excommunicare possunt, ut ibi, & de quo etiam in. d. c. cum ab ecclesiarum prælatis. Nō ultimum deniq;, quia simpliciter iurisdictionem habet, ad effectum de quo ibi, non ut possit excommunicare, cum sit iurisdictionis episcopalis. Et ad propositum facit quod dicitur ex. c. 18. ibi, quibus auditis Moyses, fecit omnia, quæ ille suggererat, & electis uiris strenuis de cuncto Israel, constituit eos Præses populi, tribunos & centuriones, & quinquagenarios & Decanos, qui iudicarent plebē domini omni tempore, quicquid autem grauius erat, referebant ad eum faciliora tantum modo iudicantes, & quo ad iurisdictionalia idem cōsistorium ē, sed non ut excommunicet, nisi iurisdictionem habeat, ut supra declaratum est.

Prestatq; nobis, decretalis ista, argumentum ad multa; & maxime quod limitata causa limitatum pducit effectum. l. in agris. ff. de acqui. re. do. l. solemus. §. latrunculator. l. post litem. ff. de excu. tu. Bal. in l. eius qui in. §. i. colum. 2. ff. de resta. & consi. 182. ad si. uol. i.

Et ad idem quod limitata dispositio, suum effectum non extendit, sed limitat. l. lucius. §. quæ habebat. ff. ad treb. d. l. in agris l. lacus. ff. eo. c. cum apostolus de censu. c. porro de priuileg. idem Bal. in loco præallega.

Et quod uerbum uidetur, licet fictionem importer. l. i. §. de ieiicisse autem uidetur. ff. de uij. & ui ar. hic tamen cum à Papa probatum sit, ueritatem denotabit, de quo etiam alibi multa in l. naturaliter in prin. ubi Areti. & alij. ff. de acqui. po.

Et quod quæ in speciale priuilegium, maioribus reseruatam est, non est aliis commune regulariter argumentum in. c. quod translatione de offi. lega.

Et quod deniq; sententiæ ap. in canonæ, de

illa censuræ intelligi debet, & sic in potiori significatu, ut etiam legitur in. c. ad reprimendam & in. c. cum ab ecclesiarum prælatis, de offi. ordi. & utroq; not. & est argumentum in l. i. in. §. qui in perpetuum. ff. si ager. uectiga. uel emphi. peta. Finis.

INN O. III.

nostrū & infra: nec fuit sufficienter probatum, q̄ cācellarius ex officio suo exerceat spiritualia memorata cum ea potius de iure communi, ad archidiaconi spectent officium, representare uidelicet ordinandos episcopo, & illos examinare, ponere Abbates, & Abbatifas in sede.

Dubitandi rationem faciebat, quod horum trium officium sit sacerdotum potiusquam archidiaconi tex. in. c. quando 24. d. ubi ad litteram dicitur, quod episcopus, sacerdotes eligere debet, qui hæc omnia peragant, ordinandos representent, examinent, abbatesq; & abbatifas in sede ponant, ergo non archidiaconus aliàs sic promiscuis rerum usibus officia pertubaretur, dictu absurdum. l. consulta diuina. C. de testa. c. nos si incompetenter 2. q. 6. & ideo hic à simili, quod imperatori tributum est, non debet ecclesia usurpare & è contra, ratione prædicta, argumentum in. c. decernimus de iudi. indecorumq; est si unum membrum alterius officio fungatur. c. i. 89. d. & si duo fuerint gradus successiui & subalternati, primus de ultimo se non intromittit, nec ultimus de primo c. diaconus & seq. 93. d. Old. consi. 83. colum. 2. & consi. 180. colum. 3. Et quia nec curam animarum habet. c. nullus 16. q. 7. Nec iurisdictionem correctionem uel reformationem in monasteriis. c. adhæc supra eo. c. si. infra.

Contrarium tamen hic deciditur, quod imò onus istud, officiumq; archidiaconi est, & nō alterius, decisionisq; ratio, quia ipse uicarius dicitur episcopi & oculus per quem episcopalis sollicitudinis cura debet releuari tum maxime cum ita sit iure communi decisum, ut hic & in d. c. ad hæc supra eo. & est argumentum in. c. ostiarius 23. d. & quia nullus eo est maior post episcopum.

Ad opposita respondetur facile, nec primū ullatenus obstare, quia illud uerum est ubi specialiter episcopus eligit sacerdotes, istud autē de iure, uel ubi archidiaconus non inuenitur, pro ut est uidere in multis ecclesiis, quod etiam in. d. c. ad hæc not. & hoc modò, secundu

quoq; cessabit, quia cum ad ipsum tale officium spectet, non dicitur sic alienum, usurpare nec promiscuis rerum usibus officia perturbari, & patet ad sensum, nec aliter dici posse, uerissimum est. Non ob. tertium & quartum quia procedunt in arduis, quorum archidiaconus non est capax, ergo secus in his de quibus hic, & in. d. c. ad hæc supra eo. & in. d. c. quando 24. d.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentum ad multa, & maximè quòd paria sunt, non probare uel insufficienter probare argumentum in c. inter corporalia in. §. sed neq; supra de transla. ep. ubi nullum & inutile æquiparantur, multa in c. in præsentia de proba. unde cum hic, cæcellarius Mediolan. secundum Abb. & alios qui ex consuetudine, uel priuilegio prætendebat hæc omnia facere posse, quæ hic continentur, in probatione defecerit, non mirum est, etiam succubuisse, & ad archidiaconi fauorem ita quoq; determinatum fuisse c. cum Bertoldus de re iud. præallega. c. in præsentia de probatio.

Et quòd quàmuis tria hæc tantum hic enumerentur, archidiacono competentia & ad eius officium spectantia, non est propterea, quæ alia excludantur de quibus in. d. c. adhæc supra eo. argumentum in. §. hæcenus insti. de gradi. & in. l. damni infecti stipulatio pertinet. ff. de dam. inf. & in. l. ob es. C. de præd. mi. & in. l. i. & utroq; glo. C. de condi. ind.

Et quòd examinatio ordinandorum debet esse diligens, tribus diebus continuis & sabbato, qui probati fuerint, debent episcopo representari, d. c. quando ad fi. 24. d.

Et ad idem quòd una lex per alteram suppleri debet. c. super quæstionum in prin. de officio del. l. non est nouum. l. sed & posteriores. ff. de legi. & (vt ibi rursus dicitur, quanquam hic subdiceatur) omnia hæc, genus, patria, ætas, institutio, locus ordinandorum, ubi educati sunt si sint literati, si instructi in lege Dei, siq; fidem catholicam firmiter teneant diligenter adhuc inquiri.

Et quòd deniq; non semper masculinum concipit fœmininum, de quo aliàs in. l. i. ff. de uer. si. & in. l. fœminæ. ff. de regu. iu. & patet quia hic non modo abbatem sed abbatissam etiam in sede per archidiaconum poni debere dicit Papa. Nisi ex abundanti replicemus, dictum fuisse, non quòd non concepisset, si de abbate tantum installando expressisset, cum simus in fauorabilibus & de his aliàs fufius ut in locis præallega.

A D D I T I O.

Quòd pro. d. installatione, nihil dari recipi uè debet, tum quia non dicitur hic, tum quia non licet aliàs foret simoniaca, prouisione **Ho no. III.** igitur Abbates Cisterciens. ordinis pro-

habentur solemniter installari, quia dare censu quid solebant, obedientiamq; præstare suis episcopis sufficit forma de qua in. c. ne Dei ecclesiam, de simo. Finis.

**DE OFFICIO SACRISTAE
EX CONCILIO TOLETANO.**

M sciat se sacrista subiectus archidiacono, et ad eius curam pertinere custodia sacrorum uasorum, uestimentorum ecclesiasticorum, seu totius thesauri ecclesiastici, nec non quæ ad luminaria pertinent, siue in cera, siue in oleo.

Dubitandi rationem faciebat, quòd sacrista non sit subiectus archidiacono, quia iurisdictionem non habet c. dilecto supra de offi. archidi. nec ullum ius in spiritualibus c. nullus 16. q. 7. ergo nec in sacristiam, & amplius quòd nec eidem sacristæ uasorum custodia spectet, sed archidiacono quia est casus clarus, in. c. ea quæ, eo. ti. Imò nec archidiacono, sed iconomus, & custodi lampadum cura. c. i. infra ti. seq. Contrariū tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia cum archidiaconus sit episcopi vicarius & ipsius oculus. c. i. supra de offi. archid. æquè conuenit etiam ut eidem sacrista sit subiectus, sicuti episcopo, argumentum in. c. 2. de consue. in. 6. eidemq; sacrorum uasorum custodia pertineat, quia thesaurarius est, & cui onus hoc specialiter est iniunctum c. petitis 25. d.

Ad opposita responderetur facillè, nec primum obstare, quia imò iurisdictionem habet in archipresbiterum & diaconos c. i. de offi. archip. ergo & in sacristam. Non secundum quia id uerum est, quoad beneficiorum collationem, ut ibi legitur, ergo non quo ad ea de quibus hic. Non tertium quia principaliter spectat ad archidiaconum, secundario sacristæ, siue ad istum sub archidiacono, quòd est idem ut hic per glo. Abb. & alios uel dicimus quòd ille tex. loquatur de collectis, cimi nibusq; i. ornamentis, nos uerò de uasis uestimentis & thesauro, ergo nihil ad rumbum. Non quartum quia illud etiam procedit, quo ad res ecclesiasticas gubernandas, & immobili- les, ergo non quoad hæc de quibus hic. Non ultimum deniq;, quia id (vt inquit adhuc glo. hic Abb. But. & cæteri.) ad diuersas ecclesiarum consuetudines, est referendum.

Præstatq; nobis hæc decretalis, argumentum ad multa, & maximè, quòd mutila tus legis, seu

seu canonis sermo est subauditione iuandus de quo etiam in. l. oratio. ff. de sponsal. Bar. in. l. i. ff. de testa. hic enim non facillè sensus elici poterat, nisi (subauditum fuisset uerbum statui- mus, & ad quòd planè facit etiam tex. supra in c. i. supra ti. i. ita incipiens ut hic.

Et cum ita sit, quòd d. uerbum est noui iuris promulgatorium ut inquit etiam glo. in. c. ut litigantes de offi. ordi. in. 6. & in. cle. fi. de re scrip. pulchrè Feli. in. c. decernimus ad fi. de iudi. Corne. consi. 243. col. i. uolu. 4. Grat. consil. 107. col. i. uol. 2.

Et quòd sacrista cum sub sit archidiacono, nullamq; iurisdictionem habeat, sed custodia tantum sacrorum uasorum, uestimentorum, & thesauri, primicerio est minor, quia ille iurisdictionem habet. c. i. & ibi not. supra ti. præceden.

Et quòd quanquam distinctio nominum inuenta sit ut significetur diuersitas entium. l. si idem. C. de codicil. Bald. in. l. vxor colum. i. C. qui accu. non pos. Barba. in. l. cum acutissimi colum. 112. C. de fideicom. attamen secus ubi aliter à lege decisum inuenitur ut hic. ubi sacrista & thesaurarius nomina sunt diuersa & tamen idem sonant c. perlectis 25. d. ut tabelio & notarius, Primas & Patriarcha, actio u- tilis & directa. l. generali. C. de tabula. lib. x. c. i. 99. d. c. coram ubi glo. de resti. in. int. l. actio ne gotiorum gestorum. ff. de nego. gest. Abb. in. c. quoniam contra, colum. 2. de proba. bal. in. l. ex legato in prin. C. de lega.

Et quòd deniq; Archidiaconi, primicerii, & sacristæ, cuius minister est etiam custos, ut infra in titu. seq. tria officia, sunt principalia in ecclesia cathedrali, pro ut in. d. c. per lectis, legitur, ubi Præpo. in specie, ex 2. par. illius tex. declarat col. 3. 25. d. Finis.

DE OFFICIO DELEGATI.

ALEX. III. VINTON. EPISCOPO

Quamuis simus & infra; si uero duobus causa committitur, etiam si non appareat, ut vnus sine altero procedat in ea, nihilominus vnus ex ipsis, siue suo coniudici siue alij uices suas potest committere in hac parte.

Dubitandi rationem facit, quòd imò subdelegari non possit quia cum primum duobus causa commissa est, personæ industria electa uideretur. c. si. infra eo. argumentum in. l. inter artifices. ff. de sol. in simili Bar. in. l. nemo est qui ne sciat. ff. de duob. re. & quia delegatus ius dandi

iudicem non habet. l. à iudice. C. de iudi. not. in rub. de offi. eius cui man. est iu. & in. c. pastoralis infra eo. Et quia (ut inquit glo. hic) causa commissa uidetur cum clausula, quòd si ambo non poteritis, quæ operari uidetur si vnus interesse non potuerit quòd uices suas alteri committere non possit, uel et aliter quia si duobus causa commissa est, non debet vnus posse procedere sine altero ad idem considerantes, licet iurisdictionem habeant in solidum, quòd tamen exercitium non habent nisi pro parte, ut per Abb. hic & not. in c. causam matrimonii & in. c. prudentiā infra eo.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia delegatus Papæ, subdelegatus. d. l. à iudice & ibi planè per docto. not. in. d. c. pastoralis, nimirum igitur si vnus ex his, quibus causa commissa est, uices suas, suo coniudici, uel alteri committere potest.

Ad opposita facillè responderi potest & dici ad primum uerum non esse, nisi in casibus à iure expressis, de quibus in. d. c. fi. imò quòd regulariter etiam si in cõmissione dictum fuisset, quòd personaliter cognoscant, delegatio fieri posset ut ibi. Non ob. secundum, quia procedit id in delegato ordinarii, ergo secus in delegato Principis, aliàs nulla esset inter eos differentia, dictu absurdum, ut per glo. in. l. nec honore. C. de ep. & cle. & in. l. iurisdictionem in. §. si paciscar. ff. de pac. Non tertium quia nec id uerum est ut hic clare liquet imò quòd d. clausula (si cum ea etiam comissa fuisset causa) nihil operaretur, quantum ad potestatem subdelegandi, quam habet à lege d. c. pastoralis c. quoniam infra eo. d. l. à iudice. C. de iudi. Non quartum deniq; & ultimum quia non procedit solus, vel sine altero, ex quo collegæ subdelegatum habet, ut idè Abb. dicit & benè, estq; argumentum in. l. si eum in. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau. & in. l. i. in. §. qui mandatam. ff. de offi. eius cui man. est iu. & in. l. solet. ff. de iu. o. iud.

Præstatq; nobis hæc lex argumentum ad multa, & maximè quòd cautela erit, si pluribus causa commissa sit & duo sentiant contra te, vnus autem pro te, ut prouideas illorum uices ei delegari qui sentit pro te, ut in suis ostendit Veron. 198 freti auctoritate huius decretalis.

Et quòd idem, quòd hic dicitur, in habente potestatem subdelegandi à lege, dici etiam potest in procuratore, qui efficitur dominus litis post litem contestatam. l. procuratoribus. l. nulla dubitatio. C. de procu. ut sic substituendi potestatem habeat à lege & ad effectum de quo per D. de rota decisio. 414. ad fi. sub titu. de p. cu. in nouis.

Et quòd adeo uerum est, subdelegatum **fun gi** uice subdelegantis, ut nõ possit diuersas sen-

rētiās ferre sed unā tantum c. pe. §. porrò de e-
lectio. in 6. argumentum in l. licet in §. pen. ff.
de procu.

Et ad idem quò d non potest habere subdele-
gatus eandem conscientiam diuisam, ut in d. c.
pe. declarat Bur. hic & Veron. in pallega. caute.
198. & est argumentum ultra eos in l. eum qui
edes. ff. de usucapio.

Et quòd deniq; simultanea cōdelegatio duo-
rum non necessitat utrunq; ad personālē pro-
cessum formandum sed benè ad formandum
per se uel per alium, ut idem Bur. inquit & quā-
uis qui per alium facit per se ipsū facere ui-
deatur, ut in regu. qui per alium de regu. iu. in
6. attamen quia uerum est istud fictè l. i. §. deie-
cisse autem uiderur ff. de ui & ui arma. nō pro-
pterea processum personalem formassè dicitur
Finis.

DE OFFICIO LEGATI.

INNO. III. TI. SANCTI LAV-
RENTIINI LVCINA
PRESB. CAR. SED.
AP. LEGATO.

Isi specialis illa dilectio, quam ad personam tuam habuimus & habemus, iustum motum animi nostri, temperaret pœna docente cognosceres quantum excesseris, qui spretis canonicis sanctionibus, & consuetudine generali, motu proprio, præsumpsisti Troianum episcopum, de troiana ecclesia ad Panormitanā de facto trāsferre.

Dubitandi rationem faciebat, quòd legatus Troianum episcopum de troiana ecclesia ad panormitanam transferre potuerit, quia erat Cardinalis & sic de latere cuius potestas magna est, ut per Abb. in rubri. de confir. uti. uel inut. & in c. super his de fi. instru. Barto. in l. prohibere in §. planè ad fi. ff. quòd ui aut clam. unde uidemus, quòd hinc maior reuerentia huic debetur, quàm alteri c. uolentes & ibi not. infra eod. & quia potest etiam beneficia in prouincia existentia, seu ciuitate sibi decreta, conferre, quòd tamen alii facere nō possunt, nisi sibi specialiter committatur c. i. de offi. lega. in 6. Abb. in c. dilectus infra eod. titu. & maximè cum appositione clausulæ motus proprii, quæ debet aliquid operari c. si motu proprio de præbend. in 6. & quia etiam absoluit excommunicatos ob manuum iniectionem in clericos ut inf. in

c. sequen. & de quo aliàs in c. si quis suadente diabolo 17. q. 4.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia hæc sunt de reseruatis papæ, in signum priuilegii singularis, ad quæ sine speciali mandato legatus, manus extendere nō potest, ut infra in c. seq. igitur non mirum si reprehenditur hic à papa, quòd de facto præsumpserit idè facere, spretis canonicis sanctionibus, & consuetudine generali quæ de iure facere nō poterat.

Ad opposita respondetur, & facilè quidem nec primum obstare, quia uerum est, uerius & secundum sed non tamen ut possit se de his intromittere, quæ sint (ut diximus) de reseruatis papæ, nisi sibi expressè fuerit concessum, ut not. in locis præalleg. & in specie Barto. in d. §. plane. Ex quo tollitur quoq; tertium quia nec id est de reseruatis Papæ. Non ob. quartū quia imò ratione ista, nihil debet operari, temeritati porius legati ascribendum quàm prudentiæ, quòd eam apposuerit in actu facti, qui de iure fieri non poterat. Non quintum deniq; & ultimum, quia ut supra responderi posset sed dico etiam aliter, ut tex. met. dicit ibi, illud ideo esse quia de speciali commissione, sepe absolutio fuit legatis indulta, usq; adeo ut ex ipso legationis officio, iam licere omnimò legatis uideatur.

Præstatq; nobis argumentum hæc decretalis ad multa, & maximè quòd coniunctio nisi posita in princip. legis, uel orationis, componitur ex non & si prout etiam legitur, in cap. nisi supra de aucto. & usu pal. & est sensus, si non temperaret dilectio, quam habemus & habuimus ad tuam personam iustum motum animi nostri, pœna docente cognosceres, quantum excesseris & c.

Et quòd quemadmodum pœna remitti potest, homini uirtute prædito, excellentisq; ingenii & artificii, ut Severus, capta Anthiochia Prisco Niceo, cuidam & est casus in l. ad bestias ibi roboris & artificii ff. de pœn. ita remitti potest ratione amicitie & dilectionis, ut hic.

Et ad idem quòd prodest quàm maximè habere iudicem fauorabilem c. consuluit de offic. dele. Abb. in c. i. ad fi. de consti. c. i. & ibi not. de re iud. in 6.

Et quòd stultus in culpa. fit in pœna sapiens quòd etiam hic dicit glo. & Bald. & suat uerba Gregor. in moralibus de quibus in c. qui ea 38. d.

Et quòd deniq; sperni non debent canonicæ sanctiones, nec in ludibrium ordinis clericali, contra sacrorum canonum instituta aliquid inordinate fieri, ut etiam dicitur in c. uel non est supra de temp. ordi.

ADDITIO.

Quòd præsumere sonat in uicium de quo etiam in c. i. de u. ta & ho. cle. & in c. romana in §. si

§ si uero & ibi Archid. in 6. not. in c. 2. de iud. & in c. consuluit de fil. presb. & in §. & hoc peruenit in auth. ut nulli iud.

Et quòd facta de facto, debent de facto retrahari, ut etiam dicit gl. in l. minor xxv. ann. ff. de euisio. quia de iure (ut dixi) Troiana ecclesia non potuit ad Panormitanā transferri, cū sit de reseruatis principi. d. c. quòd translationem infra eo. Finis.

DE MAIORITATE ET OBEDIENTIA.

CLEMENS PAPA TERTIVS.

Mnes principes terræ, & cæteros homines, episcopis obedire Beatus petrus præcipiebat.

Dubitandi rationem faciebat, quòd non omnes de diocesi episcopo obedire teneantur, namq; imperator est dominus totius mundi. l. deprecatio. ff. ad legem rhod. de iac. l. benè à zenone. C. de quad. præscrip. Bar. in l. si duas in prin. ff. de excu. tuto. & ita quidem ut si quis aliter diceret foret hæreticus ut inquit Bal. in l. si ab hostibus col. 2. inst. quib. mo. ius pat. pō. sol. ergo conueniens esse non uidetur, quòd obediat episcopo & maximè quia duo sunt genera personarum c. solite infra eo. c. duo sunt genera 1 2. q. i. & iurisdictiones limitatæ, & quia si obediendum est, obedientia papæ præstari debet, cum sit iudex ordinarius omnium iudicum c. per principalem c. cuncta per mundum 9. q. 3. Abb. in c. si. col. 2. de iudi. & in c. i. colum. 4. eod. tit. & in c. significasti in ult. not. de offic. dele. & in praxi sua colum. 4. Are. in c. ad hæc col. 2. de rescript. & uidetur casus in c. 2. supra eo. ubi qui non obedierit principi, morte mori debet, originali ter Deuteron. 17. c. ergo non episcopo. Et magis in terminis in §. si uerò episcopus, in auth. de sanctiss. ep. ubi est in potestate actoris conuenire clericum coram iudice ecclesiastico, uel civili de crimine.

Contrarium tamen hic deciditur, quòd principes omnes, cæteri q; homines debent episcopo obedire, & ratio decisionis est, quia episcopali dignitate nulla maior c. causam matrimonii & ibi Abb. de offi. dele. & quanquam episcopus, archiepiscopus efficiatur, non tamen episcopus esse definit, imò quòd papa etiam se uocat episcopum, & episcopus rursum dictus est quasi superintendens, sal terræ sanctissimus, legatus christi pater spiritualis frater pont. maximi coepiscopus columna ecclesiæ, & ex plora

tor eiusq; munus proprium, docere populum Christum & arcanas scripturas, cle. i. §. nec super de pœn. dixiq; ego alibi satis, nimirum igitur si ei omnes obedire tenentur, in sua diocesi, quia sic èt obediunt Xpo. cuius typum ipse episcopus gerit, cum etiam Christus, episcopus fuerit.

Ad opposita respondetur facilè, & quidem non obstare primum quia uerum est in temporalibus, non in spiritualibus, prout not. in d. c. duo sunt genera, quo fit ut cum dixerit tex. hic omnes principes sine dubio etiam Imp. & qui uis alius, qui aliquem in superiorem non recognoscat, sine dubio comprehendatur. eoq; magis, quia Imp. imperium habet à Deo ut not. in c. per uenerabilem qui fil. fiat legi. & in cap. uenerabilem de elec. Christus filius dei, erat episcopus, typum christi (ut diximus) repræsentans, ergo. Ad secundum respondetur, uerum & istud esse, quòd duo sint genera personarum spiritualium & temporalium, iurisdictionesq; limitatas, sed non quòd una minus digna non subsit digniori, spirituali scilicet, ei q; non obediatur argumentum in c. quòd in dubiis de consecr. ec. uel alta. ratione diocesis. Non ob. tertium quia tantum est prædicta ratione, episcopus in sua diocesi (scilicet quantum est in uniuerso pontifex argumentum in l. si duo ff. de ad. tu. & in l. gallus in §. instituens & ibi Bald. col. i. ff. de libe. & posthum. Non quartum quia & id quoq; ad episcopum in sua diocesi (iteratò dicam) potest applicari qui in ea princeps est, in spiritualibus, usq; adeo, ut etiam ei omnino sit ab omnibus obediendum. Non deniq; & ultimum, quia ille text. loquitur in clerico degradato ab episcopo, deinde tradito curiæ seculari castigando & sic non amplius clerico, nō quia è contra spiritualis obediat seculari, ex quo nimis absurdum foret, sed quia laicus est, nec ecclesia ponit falcem in messem alienam. c. nullus de parroch. cum nec de sanguine iudicet c. sententiam sanguinis ne cle. uel mo.

Præstatq; nobis argumentum decretalis ista ad multa & præsertim ad uulgatum illud, de quo etiam in l. iulianus. ff. de lega. tertio c. solite infra eod. c. si Romanorum xix. d. quòd qui omne dicit nihil excludit, quodq; diuisionem non admittit qui sic loquitur. ut in psal. dicebat magnus Basil. non omittentes quoq; uniuersale plus esse & plus operari, quam indefinitum, quamuis dicamus etiam quòd indefinita æquipollent uniuersali l. si pluribus. ff. de lega. 2. c. ut circa de elec. in 6. & declarat Cornè. consil. 247. colum. 2. uolum. 4. quodq; sic uerbum principes large capi debet p quolibet potente ut etiam in c. iudæi de iudæ. & in c. cum secundum de hære. in 6.

Et quòd confunditur neruus ecclesiastici ordinis

dinis & disciplinæ, si sua uicuiq; non seruat^r iurisdic^tio c. peruenit xi. q. i. in simili in c. cū in ter de consue. & in cle. i. de sen. exco.

Et quòd quemadmodū in societatis hu- manis, siue societatis humanæ potestatibus, ma- ior minori ad obediendum præponitur, ita præ- poni debet Deus omnibus c. quæ contra 8. d.

Et quòd non ab re obedientiam præcipie- bat hic Petrus, qui prius Simon appellatus est & interpretatur obediens, ex quo obedire fru- ctuosum est, & maior uirtus quàm pugnare a- griter, dicebat Agesilaus Spartanorum rex, exem- ploq; eiusdem Petri & Andree fratris doce- mur, qui piscantes nihil cæperant, iussi tamen à domino laxare retia statim copiosam piscium multitudinem ceperunt.

Et quòd deniq; sum mopere laudandus est, qui opinionem præceptoris sui refert, & tue- tur, ut facit Clemens petri discipulus in text. i- sto quòd etiam doct. hic notant præsertim But. & Abb. & de quo aliàs in l. qualem cum seq. ff. de arb. ubi Casius sic sententiã magistri sui excusat & in c. cum beatissimus 24. q. i. ubi gl. idem Abb. & Deci. post eum in c. i. ille colum. 8. iste nume. 44. de postu. præla. & est etiam no- tex. in l. quæsitum in §. Trebatius, ibi, & ita Ser- uium respondisse eius auditores referunt. ff. de fun. inst. & in l. an manumittere ff. de ma. uin. & in l. si ædibus ff. de dam. inf. si tamen uera sit, namq; dici id unum poterit & ab ipsa præce- ptoris recedi Amicus Plato, amicus socrates, sed magis amica ueritas, ut inquit èt philoso- phus, & idem Abb. hic & in d. c. i. de postu. præ- la. & in c. qualiter, & quando colum. 2. de acqu. item ueritati non est uir præponendus magni uiri sunt certè sed maior est ueritas uirtutis mater immortalis, & quàm Iouis filiam Pinda- rus fingit quia à Deo uenit, qui uerus Iupiter est, & ipse deus, non aliud quam ueritas, regie æ- amplitudini præferenda amplius nec timendū, dummodo eidem innitatur, iuxta illud psal. 118. loquebar in conspectu regum & non con- fundebar.

ADDITIO.

Quòd episcopus fundet iurisd. suam in tota diocesi & in qualibet eius parte usq; adeo ut dominorum Capellæ, & capellani ibidem ad- ministrantes, subsint ordinariis illorum loco- rum, & non magistris capellarum, & domini in spiritualibus episcopis locorum prædictorum de quo etiam 10. quæstio. i. per totum & in c. omnes basilicæ xvi. q. 7. & in c. cum episcopus de offi. ord. in 6. Abb. in c. cum capella col. i. de priuileg. Finis.

I D E M.

Quòd super his & infra. Abates & sacerdotes dio- cesana tibi lege subditos, qui ad tuam synodum ue- nire contemnunt (dum- modo in ipsa synodo, non ducas aliquid statuendum, quòd canon- icis obuiet institutis) per cen. ec. ad syno- dum illam uenire compellas & debitam tibi obedientiam, & reuerentiam exhi- bere.

Dubitandi rationem faciebat, quòd Abates ad synodum uenire non compellantur, casus clarus in c. episcopus 28. d. ubi ad literam dicitur quòd episcopus, non debet cogere Abbatē ire ad Synodum & cum in uerbis non est diffi- cultas non est admittenda uoluntatis quæstio, uulg. l. ille aut ille §. cum in uerbis l. non aliter. ff. de legat. 3. & idem dicitur etiam in c. fi. 18. q. 2. & not. in c. dilectus de offi. ordi. uerum & adhuc quòd nec sacerdos compelli debeant, facit quia si curam non haberent, satis durum uideretur, eos legi Diocesanæ in hoc esse subie- ctos, & quia non possunt uocati nec tenentur di- uinare quid in synodo statuendum sit l. p. rator ff. ad legem aquil. l. apud celsum §. illa etiam ff. de excep. do.

Contrarium tamen hic deciditur, quòd imò hii tenentur obedire, & ad synodum ire, Et tri- tio decisionis est, quia cum lege Diocesanæ subditi sint, debitam obedientiam & reueren- tiam, suo prælato præstare debent & tenentur, & uocati ad Synodum prompto animo acce- dere, aliàs tanquàm contempiores censura ec. ad id compellerentur (ut hic dicitur) & est ar- gumentum in l. si familia, ibi fortasse, quia con- tempta maiestas prætoria uindicatur ff. de iurisd. o. iud.

Ad opposita responderetur facilè, & non ob- stare primum quia iura illa loquuntur in Abba- tibus Cisterciensibus non habentibus populū neq; capellas subiectas, populū habentes qui com- pelli non possunt nisi rationabilis causa subsit ut in d. c. episcopus & ut hic not. ibiq; laicius Præpo. Alex. declarat. Quo modo tollitur etiã secundum quia sic pari modo intelligi debet hoc est in sacerdotibus curā habentibus, & nō ab re utrunq; quia Diocesanæ legi non subie- ciuntur, & si obiceretur cum nec illud, nec i- stud in casu decretalis nostræ, dictum fuerit, nec nos dicere posse, quando quidem nostrum non sit legem extendere l. de præcio. ff. de publi- cia. l. si uero §. de uiro ff. solu. matrimo. l. si fec- um

rum, §. non dixit prætor. ff. de acqui. hæ. respō- debo dici ratione (ut proximè dicebā) quæ ani- ma legis est l. scire oportet §. & si maximè ff. de excu. tu. Cyn. in l. non dubium C. de legi. & ita quidem ut uerbis præponderet, non secus ac corpori anima inquit Bal. in l. si quis seruo C. de fur. Non deniq; tertium & ultimum, ob- quia intelligitur tex. si in citatione causa minus licita expressa fuisset, uel quòd notoriæ consta- ret in Synodo, debuisse aliquid statui contra ca- nones, quasi dicat hoc casu compelli non posse eos ad Synodum accedere, & sic quòd de diui- nando dicebat ur, non facit ad propositum.

Præstāq; nobis decretalis ista argumentum ad multa, & maximè quòd non est in potesta- te inferioris tollere legem superioris, clem. ne- romani de electio. quia nec episcopus pōt sta- tuendo derogare iuri communi, ut hic, & in c. institutionis. 25. quæstio. 2. Roma. consil. 428. ad fi.

Et plus adhuc, quòd nec posset episcopus statutum facere contra ius canonicum, etiam si conformæ esset iuri ciuili, puta quòd in suo fo- ro, à sententiã interlocutoria appellare nō liceat de quo tamen latè Anchara. in rep. c. canonum statuta colum. 115. & 116. de constitut. & hoc (præter dicta aliàs ibi) quia text. hic generaliter dicit, dummodo in ipsa Synodo non ducas ali- quid statuendum, quòd canonicis obuiet insti- tutis l. i. §. generaliter (uulgata) ff. de legat. præ- stan.

Et quòd non semper par est uirtus taciti & expressi, de quo aliàs in l. cum quid ff. si cer. pe- tat. patet quia licet statutū fieri non possit con- tra canones, ut hic signanter dicitur, potest ta- men consuetudo (non enim differunt nisi ut ta- citum & expressum l. de quibus ff. de legi. c. in- his 2. d. Ancha. in loco præallega.) introduci c. fin. de consuetu. Abb. in tubr. eo. ti. in princi- not. in c. quæ in ecclesiarum & ibi in specie De- ci. col. 6. de contitu.

Et quòd laici possunt facere statuta contra canones, dummodo non sint contra bonos mo- res, uel reseruata principi tangant, siue Cano- nes expressè resistant, & hoc idem quia tex. hic loquitur in clericis statuta identidem facientibus, & statutum clericalem concernentia ar- gumentum in l. cum prætor ff. de iud. & in c. nō ne de præsumpt. & laicius declarat Abb. in c. qd clericis col. fi. de fo. comp. & Deci. in c. si duo- bus col. 3. de ap.

Et quòd deniq; non ualebit statutum epis- copi, aut capituli de uacante factū, contra cano- nes etiam si iuratum fuerit l. non dubium & i- bi per docto. C. de legi. c. non est obligatorium de regu. iu. in 6. & non ab re quia (ut supra di- ctum est) inferior legem superioris tollere non potest, nec est discipulus supra magistrum c. fa-

cerdotes c. oues 6. q. i. & exemplum est, si à ca- pitulo sede uacante (ut dixi) minuatur charita- rium subsidium, uel ei aliud præiudicium in- feratur, & iuratum sit ut statuto & iuramen- to non obstantibus, episcopus possit consuetū exigere, ut pulchre Lap. decisio. 20. tenuisse ui- detur, quem refert & sequitur post multa Bel- lenzi. in tracta. de charitati. subli. quæstio. 45. colum. 2.

ADDITIO.

Quòd graue est & nefarium, episcopum suū contemnere, ut etiam dicitur in c. 2. supra eo. & hinc quòd peccat clericus diuersa beneficia maximè in diuersis diocelibus existentia, reci- piendo ex quo facit contra concilii interdiciū ambitionem cupiditatemq; ostendit, & suum episcopum contemnit c. quia, de cle. non resi. in ec. c. quia, de præbend. c. si quis episcopus c. si quis de ordine 7. q. i. d. c. 2. & primo de maio. & ob. Archid. in c. clericus colum. 2. 21. q. i. & idem in Collectore, capiente ornamenta diui- nis officiis deputata, licet nondum benedicta & consecrata supradicta ratione contemptus dicit Bellenz. in tracta. de charitati. sub. qd. 92. colum. 3.

Et quòd lege dei obligamur obedire super- rioribus, quodq; peccat mortaliter, qui contra legem prohibitiuam uenit, ita Corn. cons. 287. colum. i. uolum. 4. multa consil. 313. nu. 3. eod. lib. Finis.

DE PACTIS:

GREGORIVS.

Qualiter in Sardinia & infra:

Tudiosè agendum est, ut ea quæ promittuntur o- pere compleantur.

Dubitandi rationem facie- bar. quòd promissa non im- pleantur, si promittens requi- situs nolit & recuset. & potissimum uulgatum illud, quod iam factum est, trito sermone pro- uerbiū, promittas facito quid enim promitte- re laedit, Pollicitis diues quilibet esse potest, sentusq; est promittentem, efficaciter uirtute promissionis simplicis, non teneri, nec effectua- liter cogi posse (ut dixi) ad ea quæ promittun- tur ut opere compleantur præsertim quia regu- la etiam est, ex pacto nudo actionem non oriri l. iurigentium §. sed cum nulla §. quinimò ff. de pac. usq; adeo ut stultus sit qui tali sic pro- mittedi credit, eiq; dici possit, amice, disce cau- tius negotiari ut dicit text. in l. 2. C. de fur. &

probatur adhuc, quia specialiter producit in nautico fenore, in ciuitate credente pecunias alteri, & in usuris quidem. l. periculi precium. ff. de nauti. fœno. l. etiam ff. de ut u. not. in l. singularia. ff. si cer. pet. qui casus firmant regulam in non exceptuatis. l. quæsitum. §. deniq; ff. de fun. inst. instrumentoq; leg.

Contrarium tamen hic deciditur & in c. i. de ducendout supra & in c. quicq; 12. q. 2. & in c. quia iohannes ea. cau. q. 5. Et breuiter decisionis ratio est, quia Deus non facit differentiam inter simplicem loquelam & iuramentum c. iuramenti 22. q. 5. glo. in c. penul. de iureiu. & in d. c. i. supra eo. Abb. hic & in prohe. Gregoria. ad fi. Bald. in l. petens ad fi. C. de pac. & in l. cū quis C. de iuris & facti igno. Roma. consil. 30. in princip. Gui. papa consil. 31. colum. 7. & consil. 32. colum. i. Et ideo dixit Laban ad Iacob. Gen. 30. Gratum habeo quod petis. Nec debet promittens uenire contra simplex uerbum suū & aliud gerere in corde aliud in ore, ut in c. psalmista. 23. d. & in l. obseruandum ff. de offi. præsi. sed dicere quæ processerunt de labiis mei nō faciā irrita sicut psal. 88. legitur, Anch. cōsil. 313. col. 2. item est est, non nō, ut admonet nos Euan. Mat. 5. & affirmatio uel negatio, ita procedat ex corde, ut ex ore, inquit et tex. in c. & si christus in prin. de iureiu. Et quia etiam ius canonicum in æquitate naturali fundatum est. c. dilecti de iudi. uerum natura æquum est & fidei humanæ congruum, quæ partibus placuerunt quæq; promissa sunt seruari & opere compleri l. i. ff. de pac. ergo.

Ad opposita responderetur facile, & primum quidem non obstat, quia id uerum est, de rigore iuris, & in illis qui Deum non timent, quiq; dixerunt insipientes, in corde suo (ut psal. 13, dicitur) non est deus. parum considerantes etiā quod dicitur in l. i. ff. de consti. pe. graue ac nefarium est fidem fallere, & quod hostibus etiā seruanda est l. i. §. non fuit ff. de dolo, & quod non est uir bonus qui promissa non seruat, ut inquit Bald. consil. 343. colum. 2. uolum. i. nos autem de iure canonico, aliās inter unum & aliud, differentia non esset haud dicendum, sicuti ergo in multis differunt, (quod notissimum est) ita etiam hoc casu differre dicemus, & utrūq; in foro suo seruari debere, ut inquit glo. in c. 2. de arbi. in 6. ex quo tollitur etiam secundū stantibus supra dictis, & est casus, quod de iure canonico pactum nudum actionem producat in c. i. de pac. in 6. & ita etiam communiter tenetur. Et ad propositum dicebat alibi Bald. quod dictum ius canonicum adhuc, non curat apices iuris sed substantiam fidei promissæ sic, consil. 114. ad fi. uolumi. v. & est argumentum in l. si fideiussor in §. quædam ff. manda. & quod ita communiter teneatur per tex. in d. c. i.

& in c. per tuas de arb. tradit Corne. dicens etiam quod indubitata opin. est consil. 2. colum. 3. uolumi. i. & consil. 13. nume. 2. eod. lib. pulchre Bal. in d. l. iurifgentium in §. si ob maleficiū colum. 3. ff. de pac. Ruit quoq; tertium & ultimum, quia uerum est, quod prædicti casus firmant regulam in non exceptuatis, iure civili (iterato dixerim) sed nō canonico, ex quo si non essent de regula, nec regulæ conuenirent seu firmarent eam in non exceptuatis argumentum in l. in rem in §. item quæcunq; ff. de re uend.

Præstatq; nobis decretalis ista, argumentum ad multa, & maximè quod qui recedit à pacto mortaliter peccat, ut etiam per istum text. dixit Ancha. consil. 92. colum. 2. & cogendus est implere promissa, inq; pacto contenta & forte non ab re usus est Grego. hic uerbo studiose, declarando ut per Abb.

Et quod ubi uerba ad iudicem diriguntur, ipsius officium etiam poterit implorari, ut per glo. in l. si foror C. de colla. qui agentem studiose & effectualiter (non contentus simplici sententia excommunicationis) compellat (ut dixi) promissa impleri.

Et quod uerba cum effectu semper sunt intelligenda, de quo etiam in c. relatum de elec. non res. in ecclesia. & in l. i. in §. hæc uerba ff. quiq; iu. aliās nihil operarentur & male, cur nec aliud quam effectum cōsideret lex l. si quod ff. de lega. i. c. si papa de præbend. in 6. l. 2. cōtia del. l. nomen filiarum §. habere ff. de uerbi. Et quod ubi opus est facta uerba non sufficiunt, de quo etiam in l. prætor ait in §. si quis paratus ff. de no. op. nunt. & in l. obfignatione C. de sol. & in l. qui decem in §. idem responsum ff. eo. & ut But. hic declarat tamē tu aduertite, quia sufficiunt iure isto, uerum facta etiam opus est si promittens implere promissa recuset, & latius ut dictum fuit supra.

Et quod deniq; uerba adhuc semper intelligi debent secundum subiectam materiam l. si no. ff. loca. quæ est ut de simplici promissione intelligantur, ex quo civili iure fieri solet aliās stipulatione mediante §. si scriptum ff. de inur. stip. Bal. in l. i. col. 2. C. de usu. & in l. i. col. 2. C. de dot. promi. Abb. in c. i. col. 2. de iud. las. in l. sciendum col. 2. ff. de uerbo.

ob. Imo. consil. 102. nume. 7. idem Bal. consil. 476. col. 2. uolumi. i. Finis.

Ccepimus quod quædam sunt ecclesiæ, clericis tali tenore cōcessæ, quod post eorum obitum, alii nominatim succedant. uerum quoniam hoc iniquum est & sacris canonibus inimicum, & ideo nō debet aliquatenus tolerari mandamus, quatenus hmoi successiones tā detestabiles & iniquas, appellatione cessate phibeas, & oino friuolas & inanes eē decernas.

Dubitandi rationem faciebat, quod pactum ualeat de succedendo post mortem prælati, in ipsius ecclesia, quia primum ait prætor, pacta seruabo l. iurifgentium §. prætor ait ff. de pac. & Vlp. l. C. in l. i. ff. eo. nihil tam congruum si dei humanæ, quam ea seruare, quæ partibus placuerunt & in l. i. in §. si conueniat ff. de po. quod contractus ex conuentione partium legē accipiunt, & idem in l. legem C. de pac. & in l. contractus ff. de regu. iur. & in l. i. ff. de consti. pecu. quod graue est, perfidiosum atq; nefariū eam fallere atq; non seruare. qua de re, Augeram æliorum regem fidem non seruantem, occidit Hercules, & ita ad propositum arguit Bal. consil. 371. uolu. 3. dicens quoq; alibi, quod grauibis fallere graue est grauioribus grauius exemplaribus uerò uiris, grauisimū consil. 343. colum. 2. uolumi. i. & dubitationem faciebat adhuc text. in c. petisti 7. q. i. ubi in ecclesia secundum canones datur successio quicquid hic dicatur. Et etiam quia præsumptio est tam ex parte paciscentis, quam eius cui pactum fit c. cum in cunctis de elect. c. duo sunt 12. q. i.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio de cisionis est, quia successiones hæreditariæ in ecclesia dei, sunt detestabiles, fieri non possunt, nec admittuntur, ex transmissa c. ad extirpandas, de fil. presb. & not. etiam glo. & docto. hic præsertim But. & quia dignitas successione nō datur, sed canonica tribuitur institutione.

Ad opposita facile responderetur, non obstat primum secundum & tertium, quia uera omnia sunt, quando pacta dolo malo inita, nō sūt non contra leges & canones, plebiscita, S C. edicta decretaq; principum, & alia de quibus in d. §. prætor ait quo declaratur quod dicitur in d. l. i. ff. eod. & in d. §. si conueniat, quoniam non propriè pacta sunt & conuentiones, ut in simili de testamento dicitur in l. 2. in §. i. ff. quæ admo. testa. ap. & de causa in l. paulus ff. de uer. sig. & de pecunia in l. eleganter in §. qui reprobos. de pigno. ac. uerum hæc sunt iniqua con-

tra canones, & bonos mores inducentia uoū captandæ mortis c. nec captandæ de concessio. præben. in 6. not. in l. fi. C. de pac. ergo nimirū si non ualent. Nec est uerum (quoad quartum) quod graue sit fidem fallere, quia & id quoq; uerum est, si non sit promissio & pactum improbatum à lege, sed istud huiusmodi est (ut dixi) ergo graue non erit. maximè quia nec ipse paciscens est, qui à pacto discedit, sed lex pactum ipsum (ut pote iniquum annullans & irritans, imò quod fallere rursus non dicitur, cum nullum sit, & cum non entium non sit qualitas l. eius qui in pronincia ff. si crrt. pera. Non ob. quintum quia ibi fuit specialis indulgentia, episcopi Senectute grauati, cui fuerat datus coadiutor, & sic nō sine causa (ut iuris est) qui eidem morienti succederet. ergo non officit, quod in ecclesia detur successio eo mō quo hic, Non ultimum deniq; quia uerum est in dubio, at hic sumus in casu claro, dubii apertiq; iuris, non est par eademq; ratio, nec in re clara difficultas l. continuus §. cum ita ff. de uerb. obliga. aliās in scyrpo nodum quæreremus ut Comic. inquit ergo.

Præstatq; nobis argumentum decretalis ista ad multa, & maximè quod lex odit & expellit, omnem iniquitatem, ut etiam dicitur in l. i. in §. i. C. de uet. iure enuclean. & in l. pen. ff. de iust. & iu. & in l. nō usq; adeo ff. si quis à pa. sue. ma. & in l. iurifgentium in §. sed si fraudandi. ff. de pac. & in l. i. ff. de eo quod cer. lo. Bal. pulchre consil. 398. col. 2. uolumi. 3. & ideo dicebat hinc Hostien. in c. quinquauallis de iureiu. & Barto. in l. i. ff. quod ui aut clam. & Anchar. consil. 167. colum. 2. quod iudex ex officio debet occurrere manifestè iniquitati, etiam si parti uia foret præclusa, per pactum uel per statutum. & Dyn. in regu. scienti de regu. iu. in 6. & idem Ancha. consil. 207. ad fi. quod pactū quantuncunq; iuramento firmatum super obseruantia arbitramenti, non excludit quærelam iniquitatis quid, quod iniquitas omnia præcipit c. inter hæc de pen. d. 3. ca. 2. ubi glo. 61. d. quodq; fumo iniquitatis, combusta fuit Angelorum uirtus, & quod deniq; peccatum opus iniquitatis est. ut hic pactum.

Et quod ius succedendi dilatari non debet, si id non patiat æquitas, ut hic & limitabitur quod dicitur in §. adhuc inst. de bo. po. & in l. in testamentis ff. de regu. iur. & per Bal. consil. 398. colum. 2. uolumi. 3. supra alleg. licet ad aliud nec angustari ut olim in legibus xii. tab. & de quo in d. §. adhuc, sed annullari penitus & irritari, imò quod iniquitas euidens, nullitati comparatur, dicebat Cur. seni. in l. si diuersa nu. 11. C. de transac.

Et quod aduerbium aliquatenus, omnino & similia sunt præcise significationis, ut etiam

dicitur in c. super eo. 2. de resti. & in c. ex ore de his quæ fiunt à maio. par. cap. & in c. meminimus de ap. & in c. de cætero de test. & in c. at si clerici in princip. de iudi. & in c. cum contingat de iureiur. & in c. quàmuis de pac. in 6. De ci. consi. 3. 10. col. i. uolu. 2. Corn. consi. 27. col. i. uolu. 4.

Et quæ est appellatio quanquam defensio sit & præsidium innocentia, per quam iniquitas iudicantium corrigitur c. suggestum de ap. l. i. ff. eo. l. præfecti etiam prætorio ff. de mino. c. ad nostram de ap. & defensio tolli non possit, cū sit de iure naturali l. i. §. cū arietes ff. si quad. pau. fe. di. l. ut uim ff. de ius. & iu. tolli nihilominus poterit c. i. de rescrip. & nimirū quæ tollitur formalitas appellandi, quæ est de iure positio non prout est defensio, sicuti etiam actio, quæ est de iure ciuili l. 2. §. deinde compositæ sunt actiones ff. de ori. iu. quæq; tollitur, sed non tamen ut iustitia tollatur c. quæ in ecclesiarum de constitutio. & dixi ego in c. i. de rescrip.

Et quod deniq; reiici debent, quæ friuola & inania sunt. ut successiones in ecclesia dei, estq; argumentum in l. præcibus. C. de inoffi. dona. & in l. nam is ff. de dolo. & in l. neminem. C. de decu. lib. io. & in c. cum appellationibus friuolis de ap. in 6. & in c. ueniens in §. i. de accusa. & in c. dilectus filius 3. de præben. Finis.

DE TRANSACTIONIBVS.

LVCIVS. III. ORMEN. episcopo.

Læterea, quando inter laicos & uiros religiosos, de præsentatione alicuius ecclesie, quæ suborta transigitur, ita quod præsentationem laicus obtineat, religiosi uerò nouam uel maiorem percipiant in ecclesia in qua prius, nullam uel minorem habere consueuerant portionem an huiusmodi transactio teneat quæsiuisti. Cum igitur ipsa pactio Simoniaca merito uideatur. Respondemus quod de iure non tenetur, nec ex eo religiosi ullum debent commodum obtinere.

Dubitandi rationem faciebat, transactio super iure præsentandi factam ualere, & potissimum; quia si eiusdem iuris capax est laicus, atq; continet ut transactio etiam ab eo facta ualeat & teneat, præsertim propter recessum à lite & fauore liberationis l. dedi in princ. & ibi Bart.

ff. de cond. ob cau. Et quia transactio species pacti est l. i. C. de transactio. nihilq; tam congruū humanæ fidei quam seruare ea quæ partibus placuerunt, graue autem & nefarium fidem fallere l. i. ff. de pac. l. i. ff. de consti. pe. & quia ius patronatus uendi potest c. ex literis de iure pa. ergo & transigi. Et adhuc quia si de re ecclesiastica duo litigent, potest compromitti, compromissum est transactio auth. si uero conuenerit. C. de iudi. ergo. & maxime cum non sit facta super re spirituali c. quanto de iudi. Et uidetur casus postremo quod ualeat in c. super eo. supra eo.

Contrarium tamen hic deciditur, et ratio de cisionis est, quia non licet super re spirituali transigere interuentu pecunie d. c. supereo. c. statimus supra eo. c. cum clerici de pac. cum igitur transactio hæc fuerit simoniaca, ualere non potuit.

Ad opposita respondetur, & facile quidem Namq; primum non ob. quia stant illa simul quæ laicus sit capax ex quo non est merè spirituale sed mixtum ut not. in rub. de iud. & tamen transigere non possit, quia Simoniaca est ut supra. Non secundum quia esto quod aliquo casu fauorabilis sit, non tamen erit ista, ratione prædicta, cum nec transactio sit l. 4. §. condemnatum ff. de re iud. Non tertium quia et ipsum uerum est, nisi sit contra leges & canones l. contrariis ff. de pac. l. pacta quæ contra C. eo. Et minus quartum quia uendi potest cum uniuersitate, aliàs simpliciter non, ut ibi & in c. cum secundum, eod. ti. & in c. pie inentis. 16. q. 7. & in l. quædam ff. de acqui. re. do. & in l. in modicis ff. de contrahen. empt. Bald. consi. 3. 2. colum. i. uolum. i. & consi. 373. colum. 2. eo lib. Gem. consil. 45. colum. 3. Non ob. quintum quia transactio improprie est, ut ibi not. pulchre Barto in l. quod si ephesi in §. si. ff. de eo quod cer. lo. Non sextum quia licet non sit merè spirituale est tamen mixtum & spiritualibus annexum, igitur ob id ualere non debet, quia (ut dixi) Simoniaca est c. translato de consti. l. quæ religiosi ff. de rei uen. Non septimum & ultimum deniq; ex quo ibi transactio gratis & amicabiliter facta erat, nimirum igitur si ualeat, ut signanter dicit ille tex. imò quod nec transactio ibidem appellatur, sed amicabilis compositio, quæ ob id Sacris canonibus non obuiabat, & consequenter non improbata est à lege, aliter etiam respondet But. hic & Abb. ut per eos.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentum ad multa, & maxime quod licet transactio non sit, nisi aliquo dato uel promisso l. transactio nullo dato C. de transac. sustinebitur tamen de iure canonico, quæquam gratis fiat d. c. super eo. supra eo ex quo aliàs foret Simoniaca. est uerū quod alio nomine (ut dixi) appellata est, ut ibidem. Et

Et ad idem quod non debet induci discordia inter unum & aliud ius si possibile est c. cum expediat de electio. in 6. l. i. C. de inof. do. §. quibus in i. C. consti. Ro. consil. 220. ad si. qua de re, quia hic non poterat uerificari quod dicitur in d. l. transactio nulla dicta est, nec in d. c. super eo. ex quo gratis erat facta compositio appellata est.

Et si in transactione interueniret aliquid spirituale non speciale (ut hic presupponitur) quod simoniaca non esset & ualere, si contendatur de beneficio ratione subiectionis argumentum in c. et si quæstiones de re. permu. not. Innocen. in c. 2. supra eo. & latius Abb. hic ad si.

Et ad idem quod in habentibus Symbolum facilis est transitus l. in rem §. item quæcumq; ff. de rei uen. l. si donationis & seq. C. de acceptila. ubi Alb. Sali. & Cy. idem Saly. in l. i. C. de adop. usq; adeo (ut dixi) si pro spirituali spirituale detur, uel retineatur, quod ualebit & sustinebitur transactio.

Et quod deniq; uerbum uidetur tamen fictionem importet l. i. §. deiecit autem uidetur ff. de ui. & ui arma. quandoq; tamen est significatiuum ueritatis, ut hic & in l. naturaliter in prin. & ibi Areti. Iaf. & alii not. ff. de acqui. po.

A D D I T I O.

Quod grauius redargui debent à suis superioribus religiosi, quia uaritiæ student, & inuadunt, parum cogitantes, quod est idolorum seruitus, omnium malorum radix, cui semper est uicina crudelitas, & uiciis omnibus deniq; infelicior c. auaritiæ de præben. l. uniuersi C. de uectiga. & commi. Finis.

DE PROCURATORIBVS.

INNO. III.

Vm pro causa, quæ inter g. & F. Gabiæ. ecclesie Archidia. uertebatur & infra: Discretioni uestre mandamus quatenus expensas archidiacono, restitui faciatis, si legitime probare potuerit, se de mandato capituli suscepisse prædicta negotia promouenda, & propter hoc ad se dem aposto. accepisse.

Dubitandi rationem faciebat text. in l. inter cautas in §. non omnia. ff. manda. ubi expensas procurator & mandatarius non repetit, ergo nec Archidiaconus hic. Et idem in procuratore dicit text. in l. iam tamen in §. in hac ff. i. uol. ubi est similiter casus expensas procuratoris eas repetenti, nullo modo esse soluendas. Et quia

à simili nec tutor expensas pariter factas, à pupillo repetere potest l. à tutoribus §. si. ff. de adm. tuto. Et quia rursum, potestas fuerat limitata, ad causam prosequendam argumentum in l. diligenter ff. man. & in l. in agris ff. de acqui. re. do. Et quia deniq; nec ratione affinitatis repetuntur l. Nescennius ff. de neg. gest. ergo neq; hic, quia inter prælatum & ecclesiam, est quodammodo affinitas quædam.

Contrarium tamen hic dicitur, & uerius decisionisq; ratio est, quia nemo cogitur militare suis stipendiis. c. cum ex officii de præscrip. aliàs officium suum sanè sibi damnosum foret, & malè. l. sed si quis ex signatoribus. ff. quemadmo. testa. ap. locupletareturq; rursum capitulum cum ipsius Archidiaconi iactura, quod est à natura quoq; alienum penitus. l. nam hoc natura ff. de condic. ind. c. locupletari de regu. iu. in 6.

Ad opposita respondetur nihil facere, non primum quia loquitur in eo qui à latronibus captus est, quo fit ut magis casibus quam mandatori sit imputandum, ea de re non repetuntur. Nec soluenda sunt procuratori in d. §. in hac, quia (ut ibi not.) mandato carebat & succubuerat in causa. Non ob. tertium quia rex. ille loquitur parimodo in expensis factis in personam tutoris, non in negotiis pupilli; igitur nec mirum si eas à pupillo ipso non repetit. Non quartum quia esto, quod limitata fuerit ad causam prosequendam, in consequentiâ tamen ueniunt & debentur, rationibus supra dictis. Non ultimum deniq; ex quo procedit in affinitate ratione sanguinis ut ibi, & in l. alimenta. C. eo. et in l. procula. ff. de proba. haud considerabile in ecclesia & prælato, quia spiritualis est, duoq; hæc longè differunt argumentum in c. inter corporalia de transla. præla. ergo.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentum ad multa, & maxime ad id quod quando apud legislatorem contingit de aliquo dubitari omni alio casu præsupponitur habitas. l. qui testamento. ff. de testa. hic enim dubitatur an archidiaconus expensas repetat, eiq; soluenda sint, & deciditur quod sic, & benè si tamen præmissa taxatione, fuerint per iuramentum probatæ, argumentum in l. 2. C. de ali. pup. prætan.

Et quod facta non præsumuntur regulariter nisi probentur. l. in bello. §. factæ. ff. de capti. & postli. re. l. quecumq; in si. ff. de publicia. ac. ecce nec mandatum capituli hic nisi legitime probetur.

Et ad idem quod legitima probatio dicitur, facta per duos testes l. ubi numerus ff. de testi uel per unum qui sit omni exceptione maior, cum iuramento iuxta not. in l. admonendi ff. de iureiur.

Et quod nil actum dicitur, quotiens aliquid agendum superest l. cum syllanianum. C. de

de his, quib. ut indi. quia nec hic mandati probatio sufficit, nisi taxatione præmissa per iuramentum (ut dixi) expensę quoq; probentur.

Et quod deniq; stilus in iudiciis seruandus est c. quàm graui de cri. fal. Barto. in l. 2. C. quæ sit lon. consue. unde quàmuis istud hic dictum non sit, sed de mandati probatione tantum, at tamen subintelligitur, quia (ut dixi rursum) de stilo est, & stilus vim legis habet, ut inquit Cy. & Bal. in l. i. & in l. fi. C. quæ sit lon. consu. & in l. de quibus ff. de legib. Alex. consi. 45. col. pen. uol. 4. ergo. Finis.

DE IUDICIIS.

CLEMENS III.

Ausam quæ uertitur inter fratres Dulmen. monasterii, & monachos S. Albani, & infra prouideas inter cætera ut fratres Dulmen. monasterii, cum auctoritate & assensu episcopi sui ingrediantur negotium, ne si fratres S. Albani obtineant episcopus idem abbatem monasterii se proponens, litem sopitam ualeat suscitare.

Dubitandi rationem faciebat, quod iudex prouidere non teneatur in iudicio, solennitates debitas seruari debere, ex quo regulariter nõ impartitur officium suum, nisi fuerit requisitus l. 4. §. hoc autem iudicium ff. de dam. inf. multa Bal. in l. ne quicquam in §. ubi decretum col. 6. ff. de off. fi. procon. & in auth. si quis in aliquo documẽto colum. 3. C. de eden. & hac ratione in libello conclusio est necessaria, petitionem continens, quia sic dicitur, quare peto eum condemnari secundum formam iuris & statutorum nostrorum & c. ut docet Alexan. in l. i. in 2. colum. ff. de eden. Sic christus etiam, cuius actio nostra est instructio c. significasti de elec. cecum petẽtem illuminari, tamen si sciret christus quid uellet clamãs prius ille filii dauid miserere mei postea interrogatus quid sibi rursum fieri uellet, ut uideã respõdit. Cananæ filiã liberauit, quia petiit & dixit adiua me domine. hæc q; in euange. lucę 16. c. & Mathæi 15. leguntur. Et idem in paralitico sanari petente, & samaritana dicente da mihi bibere hanc aquam, ut nõ sitiam Io. 4. & 5. Et præter hæc etiam, quia non debet esse iudex & pars quia sic iudicaret in cã propria & malè l. i. C. ne quis in sua cau. l. quis quis C. de pact. l. ille à quo §. tempestiuum. ff. ad treb. l. nullus. C. de iude. ubi uigor iudicio-

rum iurisq; publici tutela in medium constituta est, ne quis sibi ipsi permittere ualeat ultionem, ut etiam inquit Anch. consi. 277. colum. v. sed quod non debeat esse iudex & pars Bart. pulchrè in. q. iudex maleficiorum, quæ est 14. colum. i. & quia alibi solus clericus agit in c. p. tuas de Simo. ergo & multò magis hic fratres monasterii Dulmen. absq; assensu sui episcopi, propter unum quodq; tale enim & illud magis inquit philosophus & nos in auth. multò magis. C. de sacro sanct. ecc. & in l. quanto magis. ff. de iureiu. Et quia non uideo quomodo unus & idem hic possit esse episcopus & Abbas, c. de multa de præben. & quomodo etiam indistinctè possint retractari per monachos acta, c. edoceri de rescrip. l. causas C. de transac. argumentum in l. qui res in §. aream. ff. de sol. & in l. homo liber. ff. de sta. ho.

Contrarium tamen hic deciditur, quod imò possit iudex prouidere ut debita solennitates seruentur in iudicio, & quod non potuerint agere fratres Dulmen. monasterii, absq; assensu sui episcopi. Et ratio decisionis est in text. ne lis iã sopita suscitari ualeat & aliã elusoria iudicia fiant, & lites immortales, eisq; potius finis imponatur l. si prætor ff. de iudi. l. quidam ætterna uerunt ff. si cert. pet. c. finem litibus de dolo & conru. Ro. pulchrè consi. clxx. col. i.

Ad opposita respondetur facillè non oblatere primum, quia (ut dictum est) id regulariter procedit sed non omni casu (ineptum enim est regulam non fallere, ut dicitur in §. i. in auth. ut si. prohib. mat. debet,) namq; publicæ utilitatis causa iudex officium suum impartiri debet, etiam non requisitus, ut hic rationibus supra actis, quibus supplet etiam repellendo procuratorem mandato carentem. Reiciendo libellum ineptum, uel si quis sine actione experiantur, ubi uidet instantiam perire, uel ubi constat de calumnia agentis, uel denegando iurisdictione contumaci, aut cogendo partes ad compromissum, & id genus plura faciendõ c. primo de elec. in 6. l. i. ff. de of. asse. l. si pupilli. §. uideamus. ff. de nego. gest. Felin. in c. ad aures colum. 2. de præscrip. Barto. in l. seius & augerius. ff. ad legem sal. Innocen. in c. i. de offi. uica. l. sed & si per prætorem §. si cum decreto & ibi not. ff. ex quib. cau. ma. c. placuit xc. d. Butr. in c. i. ad fi. de mutu. peti. late Alexand. in l. i. in pe. & ult. colum. C. ut quæ def. aduo. nimirum igitur si supplet etiam (ut diximus & repetimus) hoc casu quamquam requisitus non sit, ex quibus secundum quoq; tollitur, quia non ob id dicitur iudex & pars, nec ullatenus in propria causa iudicare sed ut publicæ utilitati consulat, & hæc etiam rectitudinem iudiciorum concernunt ut inquit Feli. in d. c. ad aures. Non ob. tertia inquit id in crimine Simonie speciale est, quod

crimen

crimen adeo detestandum est, ut eius comparatione, cætera pro nihilo reputentur, ut signanter dicitur ibi, ergo in contrarium ius commune l. ius singulare l. quod uero contra ff. de leg. l. quæsitum §. deniq; ff. de fun. iust. instrumentoq; lega. c. præsentis §. loca. de præben. in 6. nec argumentum à multo magis locum habebit cū non sit par ratio, inter maius & minus. ut not. in d. auth. multo magis, ubi ego in Collectan. multa, nouissimè Alexan. declarat consi. 49. colum. 7. uolum. 4. Non quartum quia responderet Hosti. & Abb. quod imò poterat esse episcopus & Abbas ex quo erat in Anglia ecclesia cathedralis, & monasterium unitum episcopatui unusq; & idem episcopus & Abbas, & sic scopulum d. c. de multa, uitari potest, quod nec dubitationem faciat in hac decretali. Non quintum deniq; & ultimum. quia in his quæ communia sunt & grauiã negotia, limitantur dicta in d. c. edoceri, ut dicunt omnes hic Host. Io. And. But. & Abb. & benè. c. quanto c. nouit de his quæ fi. à præla. si. con. cap.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentum ad multa, & maximè quod quanquam Monachus à *mones* dictus & *monos* solus, & tristis, quasi solitarius & tritius esse debeat, & latine singularis, quia singulariter omnia agere debet, & hominum multitudinem uitare c. placuit c. si cupis 16. q. i. glo. in l. discernimus C. de epil. & de. tamen frater etiam appellatur. Et Moniales Sorores c. causam de elec. & hinc dubitari posset in materia stricta, an monachorum ap. ceteri, qui fratres appellantur communiter ueniãt, cogitabis.

Et quod ex causa leges transcendendi possunt, argumentum in l. per omnes C. de defen. ci. ecce quod hic duo incompatibilia simul stare nõ prohibentur, & consequenter quod possit quis habere duas dignitates & ex causa dixi, quia in quacumq; dispositione semper excepta intelligitur l. si hominem ff. mand. l. qui iurato ff. qui sat. cogan. l. si mater in fi. princi. ff. de excep. rei iud. l. minor autem magistratus. §. deniq; ff. de mino. causa autem est Monasterii unio episcopopatui, ut supra, alias non liceret à lege recedere argumentum in l. 2. in §. circa ff. de excep. do. d. §. deniq; l. nunquam nuda ff. de acqu. re. do. Barto. in l. sub conditione in ult. col. ff. de sol.

Et quod publicæ utilitatis causa, recedimur à regulis iuris ut etiam ex multis ostendit Ro. in l. si uero in §. de uiro fallen. 10. ff. sol. ma. & Fel. in c. nonnulli in prin. colum. 23. & 24. de rescrip.

Et quod solennitates iuris in iudiciis necessaria, minime sunt prætermittendę, nisi equitas aliud suadeat, quia tunc secus l. diuus ff. de resti. in int.

Et ad propositum haud prætermittentes, si

capitulū egerit cum consensu sui prælati, estq; argumentum in l. fi. in §. necessitate. C. de bonisq; lib. & plus quod nec consensus sufficit nisi ad id etiam accesserit eiusdem auctoritas, ut hic dicitur, tradit Innocen. in c. cum consuetudinis de consue. & Bald. in l. quæcunq; ad fi. C. de bonisq; lib. usq; adeo ut unum non sit aliud, & differant, & not. in c. i. de reb. ec. non alie. in 6. idem Bald. in d. l. quæcunq; & probatur ex copula & hic posita, cuius natura est copulare diuersa, ut per glo. in rub. ff. de iu. & facti igno. §. si quis alium & ibi Por. in titi. de inuti. stip. Bar. in l. sed & reprobari in §. amplius colum. 2. ff. de excu. tuto.

Et quod deniq; negotium, generale nomen est, quia prius dixit causam supra, & hinc uideamus quod sic causam criminalem quoq; comprehendit & simile quiddam ut in auth. ut de fe. fone. in prin. & de appel. in §. i. & fi. eo. li. plene Luc. de pœna in l. quotiens col. 3. & 4. de digni. lib. 12. Finis.

DE FORO COMPETENTI.

EX CONCILIO A-
phricano.

Anè si episcopi inter quos causa uersatur sint diuersarum Prouinciarum ille primas det iudices in cuius prouincia est locus de quo contenditur.

Dubitandi rationem faciebat, quod non fortiat forum quis ubi sita res sit. quia regula est quod actor sequi debeat forum rei, usq; adeo ut primas dare debeat iudices in loco ubi reus domicilium habet l. iuris ordinem C. de iur. o. iud. l. 3. ff. de alie. iud. mut. cau. fac. c. si clericus c. cum sit generale infra eo. c. experientia 11. q. i. & ideo dicebat alibi Oldr. quod omnia iura ita clamant, quodq; episcopus hac de re poterit declinare iurisdictionem regis, consil. 3. num. 3. & quãquam limitetur regula pluribus modis, de quibus Spe. in §. generaliter neme. i. de comp. iud. ad. ab ea tamen recedere non debemus quia ex illis firma stat in non exceptuaris. l. ab ea parte ff. de proba. l. quæsitum §. deniq; ff. de fun. instruc. not. in c. cum dilecta de confir. uti. uel inu. Et cū quis foris fortiat: quatuor modis, ratione delicti, ratione contractus personæ, & rei. c. fi. & ibi plene dixi, post alios infra eo. consentaneū est ut illud domicilii attendatur, ratione personæ, quæ cunctis rebus dignior est & præstantior l. iustissime. ff. de edil. edic. l. cognitionum ff. de uas. & extra ord. co. l. in pecu. diuin

dum. ff. de usu. conuenit enim homo cum nigelis intelligendo, cum brutis sentiendo cum plantis uegetando & cum lapidibus essendo, factus deniq; ad imaginem & similitudinē dei. hinc Ouid.

Os homini sublime dedit, cælumq; uidere Iusfit.

Et erectos ad sydera tollere uultus.

Dixiq; ego alibi fatis.

Et plus, ultimo loco dubitationem faciebat quòd primas non det iudicet, sed ipse cognoscat quia locus est in sua prouincia c. dilecti c. si. infra eo. l. si. C. ubi in rem actio.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio de cisionis est, quia promptiorem defensionē habebit reus, in loco ubi res sita est, quàm in domicilio suo argumentum in l. si uicinis. C. de nup. & in c. quanto & in c. quosdam de presū. & in c. postquàm de electio. uel & melius, quia cum actio realis sit, conuenit potius, ut ibi ubi res, quæ petitur sita & posita est, agatur & conueniatur reus, quàm alibi, aliàs effectualiter à personali non differret, haud dicendum, ut inst. de actio. in prin. & in §. omnium & ut infra dicam statim.

Ad opposita respondetur facile non ob stare primum, quia uera regula est in personali actione (ut proximè dicebam & repeto) non in reali & differentia ratio est, quia dicto casu re non sequitur, sed personam, aliàs sic, ut hic l. i. §. si heres ff. ad treb. l. in rem actio. ff. de rei uen. di. l. fideicommissum §. tractatum ff. de iudi. l. si. C. de hære. ac. Alex. consi. 92. colum. 3. uolumi. i. Barto. in l. singularia nu. 13. ff. si cert. pet. Rom. consil. 338. col. 2. late ego in collectan. in d. §. si heres. ex quo tollitur etiam secundum quia uerum est adhuc, quòd quatuor modis quis forum sortitur, uerius quòd persona sit rebus præstantior, sed dum dicitur ergo hac ratione domicilium rei debet attendi, nego cum reali actione agatur, & super ea principaliter iurisdictio fundata sit; & cum sit hæc opin. communis, (ut testatur hic Abb. & not. in d. l. si. C. ubi in rem ac. & in d. c. si. infra eo.) transeundum est. Non ob. igitur ultimum, quia dat iudices Primas, quando non potest uel nō uult ipse cognoscere, & latius ut per eundem Abb. & Butr. ante eum hic, & quidem (ut dictum fuit sæpe) in loco ubi res sita, positaq; est.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentum ad multa, & maximè, quòd quanquàm Primatis appellatione, ueniat Archiepiscopus nihilo minus eo Primas est maior ut in summa. 99. d. ubi ab Archiepiscopo (quotiens necesse est) ad Primatem appellatur, non è contra uerum appellatio prouocatio est à minori tribunali, ad maius l. i. §. ff. ad turp. l. præfecti etiam prætorio. ff. de mino. ergo. & hinc est, quòd inferior

non corrigit factum superioris, nec restituit aduersus illius sententiam, neq; de nullitate sententiæ ab eo lata cognoscit, & latius, ut per las. consil. 144. colum. 3. uolu. 2. & præter hæc scitu dignum est, quòd nomen hoc officiumq; Primatus, à gentilibus sumptum est opprestu, enim qui ad aulam imperatorum uel regum confugere non poterant, ad primam iudiciariam potestatem eorum qui in ciuitatibus commorabantur, confugiebant nos Patriarchas appellamus, seu Primates c. i. & 2. 99. d.

Et quanquàm nomina sint Primatus & Patriarchatus, diuersa, siue Primatis, & Patriarche, quòd tamen eandem formam tenent idèq; est officium ut in d. c. i. 99. d. glo. not. in c. cora de resti. in int. & est limitatio ad tex. in l. si idè. C. de codicil.

Et quòd licet ordò iuris sit, actorem sequi debere forum rei, d. l. iuris ordinem, non ea ratione tamen (ut aliqui putant) quia rei sint fauorabiliores actoribus l. fauorabiliores ff. de re gul. iur. quia quoad iurisditionem in dubio magis actori quàm reo fauendum est, ut not. in l. de die. ff. qui sat. cogan. sed quia regulariter non potest quis condemnari uel absolui, nisi à suo iudice competenti. l. 2. l. quoties. C. ubi se. uel cl. dixi ego in Thesoro lib. 6. & in d. l. iuris ordinem, est nihilo minus ordò iuris etiam; & ad propositum, quòd conueniatur in loco ubi res est, ex quo hic etiam est, unus de modis de quibus quis forum sortiri dicitur, ut supra & in d. c. si. infra eo.

Et quòd iudicem dare, est causæ cognitionem delegare l. à iudice C. de iudi. l. impium. ff. de iur. o. iud. l. i. ff. quis & à quo. & de quo etiam late per scriben. in rub. ff. de offi. eius cui man. est iu.

Et quòd deniq; qui dat iudices à se iurisditionem abdicat, & in iudicem delegatum trāfert ut in d. rub. de offic. eius not. quod ex eo etiam elicitur, quia dare est dominium transferre. §. sic itaq; insti. de actio. de dominio ad iurisditionem bonum est argumentum l. qui fure. re, & ibi not. ff. de sta. ho. ergo. Finis.

CELESTINVS III.

Quòd clericis & infra, Mandamus quatenus si quas causas pecuniarias, clerici Parisius commorantes, habuerint cōtra aliquos, uel aliqui contra eos ipsas iure Canonico decidatis.

Dubitandi rationem faciebat, quòd causæ clericorum secundum consuetudinem laicorum deciderentur.

decidi & terminari debeant, potissimum, quia in loco & Parisius erat generalis quocasu non aliter dici potest nisi quòd etiam clericos comprehendat, præsertim quia non uilis eius est auctoritas l. 2. C. quæ sit lon. consue. l. imperatores ff. de pollicita. uim legis habet l. de quibus ff. de legib. imò lex est non scripta tamè d. l. de quibus §. ex non scripto insti. de iure natu. & non differt à lege nisi ut tacitum & expressum, ut in d. l. de quibus. Ancha. in c. canonum statuta colū. 116. de constitutio. legemq; generalem tollit d. l. de quibus ad si. & ibi Bar. in prin. & in specie tradit idem Barto. in l. cunctos populos. C. de summa tri. & si. cat. & est argumentum in l. in fraudem in §. si. ff. de mil. testa. Et quia si clerici sunt in loco temporalis iurisditionis, æque conuenit eorum causas quoq; decidi secundum consuetudinem laicorum, uel agant uel conueniantur, quia reus etiam in exceptionibus est actor l. i. ff. de except. l. in exceptionibus. ff. de proba. Et quia deniq; uidetur casus clarus in c. uerum supra eo. & in c. cæterum de iudi.

Contrarium tamen hic deciditur, quòd iure canonico terminari debeant, & ratio decisio nis est, quia super ecclesiis & ecclesiasticis personis, nulla est laycis attributa facultas c. ecclesia S. Mariæ c. quæ in ecclesiarum de consti. c. bene quidem. 96. d. plene Gramat. decisio. 100. colum. 2. Ancha. consil. 179. colum. i. & consil. 341. colum. 2. Alex. col. i. col. 6. uol. 3. & consil. 211. colum. 2. uol. 2. & Fulgo. consil. 166. colū. 2. & Soci. in l. frater à fratre nume. 37. ff. de codi. ind. idem Ancha. in terminis in c. canonum statuta colum. 171. de constitutio. Et quia non æque conuenit quòd secundum leges seculares iudicetur, cum sint clerici d. c. ecclesia S. Mariæ c. duo sunt genera 12. q. i. c. nouit de iud. l. si. C. si à non comp. iud. fue. ap. l. si. ff. de iu. o. iud. l. 2. in si. ff. de pen. Et quia si alio quàm canonico iure, fuissent decise, decisio non ualuisset, quia sine ordine facta uideretur, inquit Bald. in c. i. in §. sancimus in princ. quo tempore mi. in usib. ergo fieri non debet quod factū non releuet l. hæc stipulatio §. diuus ff. ut leg. no. ca. & sic iure canonico (ut dixi) sunt clerico rum causæ pecuniariæ decidenda.

Ad opposita respondetur facile, non ob stare primum quia generalis consuetudo generaliter omnes laycos comprehendit sed non clericos, ex quo foret absurdum ut supra l. nam absurdum ff. de bo. lib. & hac ratione generalitas restringi debet, argumentum in l. ut gradatim in §. & si lege ff. de mu. & hono. Bald. in simili, quòd restringatur scilicet quando subest ratio aliqua restrictiua in l. pactum in 3. colum. C. de colla. uel quòd generaliter intelligi non debeat quando distinguitur per speciem oppositā ge-

neri, ut hic & ut per eundem Bald. in l. si. in si. C. de hæred. uel actio. uen: Non secundum quia stant ista simul, quòd sint in loco temporalis iurisditionis, & tamen eorum causæ decidi debeant Canonum iure, & non cæsareo, secundum qualitatem personarum, & quia talia sūt, subiecta, qualia prædicata demonstrant l. plenum §. equitii. ff. de usu & hab. l. si defensor. §. qui interrogatus ff. de int. actio. Non ultimum deniq;, quia iura illa (ut inquit Butr. hic & uerissimum est) loquuntur in feudis, quæ deciduntur secundum consuetudines existentes in curiis eorum, qui sunt domini & iudices Valallos inuestientes c. ex transmissa supra eo. argumentum in c. cum uenissent de eo qui mit. in po. cau. rei ser. nimirum igitur si iure consuetudinario terminantur, Aluaro. conciuus in c. col. 3. apud quem uel quos cont. feu. diffi. in usib. nos uero & decretalis ista, in causis pecuniariis, ergo non secundum consuetudinē laicorum, sed iure canonico debent (ut diximus) terminari & decidi, & cum in uerbis non est difficultas non est admittenda uoluntatis quæstio. l. ille aut ille §. cum in uerbis ff. de leg. 3.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentum ad multa & maximè ad uulgatum illud, quando aliquid est clare decisum de iure ciuili dubium autem de iure canonico, nec ius ciuile improbarum sit, quòd statim iuri ciuili etiam in foro canonico & è contra c. i. & 2. & ibi Abb. de no. o. nuncia. glo. in c. per uenerabilem qui fil. sint legi. Iaf. in rub. ff. sol. mat. col. 7. licet ergo hic dicatur causas pecuniarias clericorū fore decidendas, iure canonico. non ob id leges seculares excludit, si à d. iure improbate non fuerint c. nouit de iudi. c. si. de sol. c. i. c. si in adiutorium 10. d.

Et quòd commorantes in aliquo loco, ibi domicilium contrahunt, & forum sortiuntur; inq; scholaribus exemplificari potest, quī Bononiam ire contendunt uel huc studiorum gratia se conferunt, & commorantur, quòd tamen intelligi debet, post moram annorum decem. l. 2. C. de incol. lib. 10. & scitu dignum est hunc incolam appellari, ad accolē differentiam & peregrini, ille enim est habitator perpetuus, indigena etiam uocatus, iste uero qui modico tempore in aliena moratur regione.

Et q; auth. habita. C. ne filius pro pat. quæ dat iudicem laicum scholaribus, non comprehendit clericum d. c. ecclesia S. Mariæ de consti. usq; adeo ut qui studiorum gratia in urbibus Regiis commorantur iurisditioni temporalis non subiiciantur.

Et quòd non possent clerici, etiam cum consensu sui episcopi se submittere in loco, in quo commorantur, consuetudini laicorum c. si diligenti infra eo. c. inolita c. placuit 11. q. i. Ancha. consil.

conf. 258. col. i.

Et quod deniq; adeo uerum est, clericorum causas canonico iure tractari & decidi nō autem consuetudinario laicorum ut clericus, si clericum ad seculare forum traxerit, causam amittat d. c. inolita d. c. placuit. auth. statuimus. C. de ep. & cle. & praxis est, ut in eadē instantia petatur, clericum mulctari ob id, amissione causæ, quia esto quod iudex non habeat iurisdictionem super causa principali, habebit tamen super hac pœnæ impositione c. cum appellationibus friuolis de ap. in 6. cle. i. de recri. tradit Barto. in l. in criminali. C. de iur. o. iud. & Ro. (ubi alia etiam multa) conf. 369. colum. 9.

ADDITIO.

Quod nec directè nec indirectè potest clericus trahi coram iudice seculari & amplius q̄ nec papa potest hoc facere nec princeps uel Imp. habet in eum iurisdictionem ut per Abb. in d. c. si diligenti & in c. perpendimus ubi etiā Card. de sen. excommu. Bald. pulchrè in c. i. in §. si clericus colum. i. (ubi uulgatum illud etiā addit) Noli tangere christos meos, de pace tenen. in usib. Gramma. latè decisio 61. nu. 4. 10. & 12. Finis.

DE SEQ. POS. ET FRVCT.

GREG. IX.

Aeo qui à sententia prouocauit, fructus possessionis (Si dissipetur ab ipso) possunt lite pendente, rationabiliter sequestrari.

Dubitandi rationem faciebat, quod fructus sequestrari non possint lite seu ap. pendente, si dissipentur, quia tunc nihil est innouandum, cum omnia in suspenso sint donec causa seu negotium ad superiorem transmittatur c. pastoralis §. præterea de offi. de. c. i. de re iud. c. sape de appella. l. i. in fi. ff. ad turpil. & in rub. nil no. uan. ap. pen. & si sequestrantur, uel aliud fiat, tunc id factum dicitur à iudice incompetenti, nec ei impune parebitur c. ad audientiam c. ad præsentiam de ap. c. atsi clerici de iudi. l. fi. C. si à non comp. Iud. Oldr. consil. 89. colum. i. Bal. in c. i. in §. sancimus col. 2. quo tempo. mil. in usib. Et maximè quia sequestratio ut plurimū est sui natura odiosa, & prohibita tā ciuili quā canonico iure l. i. C. de prohib. seq. pe. c. i. supra eo. Ancha. consil. 140. colum. 2. Et quia deniq; in rub. dicitur, de seq. poss. & fructuum supra & in d. c. i. immediate prohibita est, & si quæ facta fuisset reuocata, ergo neq; hic fieri posse ui-

detur, Ad idem considerantes quod nec intra tempus prædictum, lite seu ap. pendente, possunt à simili bona confiscari ut not. in l. iudicio rum ff. de accu. Bald. in l. furti in §. i. colum. 2. ff. de his qui no. infa. ergo multominus fructus sequestrari.

Contrarium tamen hic deciditur quod inuoluntate possit & debeat fieri, si dissipentur, hoc est in usus proprios conuertantur, uel distrahantur c. dilectus supra eo. l. imperatores §. fi. ff. de app. Et ratio decisionis est, ut hic per glo. quia si sententia confirmabitur, utiq; fructus restitui debent l. certum C. de rei uen. qui si dissipauerint restitui alias non poterunt & iō hac de re sequestrandi sunt. Maxime quia maliciis obuiandum est l. in fundo ff. eo. hoc idemq; simul publica & priuata suadet utilitas l. si libertus, ff. de iur. par. nec debet ex eo q̄ quis, nō absq; dolo & fraude facit ullū consequi cōmodum l. nec ex dolo. ff. de dolo. c. sedes apostolica de re script. l. itaq; fullo in prin. ff. de fur. l. si ab hostibus §. i. ff. fol. mat.

Ad opposita responderetur facile, non obstante primum quia id uerum est regulariter sed non hoc casu, cum fructus dissipantur d. l. imperatores ff. de ap. & ibi Bar. not. in c. 2. de seq. po. & fructu. & in l. si cum dorem in §. si autem in §. iulianus ff. de dam. ius. colum. 6. ratione supra dicta, plene Stepha. Auffr. in decisio. Tholosan. 477. ex quo tollitur etiam secundū quoniam prohibita est & odiosa sequestratio in ciuili principali & instantia, & ap. etiam præterquam in casibus à iure expressis, qui multi sunt, & quorum hic præcipuus esse uidetur, & ut alia per Barto. in d. l. imperatores & in d. §. si autem in §. iulianus, & Bald. in l. si. C. ubi in rō actio. & consil. 195. colum. 2. uolu. i. & not. in d. l. i. C. eo. Seifel. in l. si mora in princip. ff. fol. mat. plenè Prat. Pap. in for. seq. colum. 2. Abb. hic & oēs. Nō ob. tertium quia reuocata fuit sequestratio ibi nō q̄ fieri nō poterit, sed quia cautio oblata fuerat, & expensę inde et restitutæ & maximè quia loco missionis adhuc, facta fuit scandali euitandi gratia & sic non in in fructibus, cum dissipantur. Et minus vltimum quia nec id negandum est, si non possint bona uedicari pendente lite siue ap. quod multo minus possint fructus sequestrari, si non dilapidentur, uel si reus soluēdo, sit ut hic sentire uidetur Io. And. refert & sequitur idem Auffr. in præallega. decisio. ergo si dilapidentur, nec soluendo sit nō est rō qua dici possit, sequestrationem prohiberi quoniam contrarium eadem est disciplina l. i. ff. de his qui sunt sui uel alie. iu.

Præstatq; nobis argumentum decretalis ista ad multa, & maximè quod per appellationem suspen-

suspenditur pronunciatum, ex quo per iudicē ad quem potest confirmari l. intra utile ff. de mino. l. tale pactū §. qui prouocauit ff. de pac. & facit etiam bonus text. quod suspendatur ultra tex. in l. i. in §. fi. ff. ad turpil. de quo etiam supra in l. fi. in §. eadem C. de fi. inst. & in l. præcipimus & ibi not. Bal. C. de ap. & in c. uenientes in prin. de iure iu. & in l. si quis iusuradum. C. de rebus cre. & in l. generaliter in prin. C. de transac. etiam si secundo appelletur, quicquid dixerit Barto. in l. cum procurator in §. i. col. i. ff. de no. o. nun. quod semel suspensum aliter suspendi non debet, & in specie ipsum reprehendit Bal. in c. i. in §. sancimus col. 2. quo tempore miles in usib. Et hac de re nimirum si pendente appellatione omnia in suo statu permanent, nisi appellans fructus dilapidet ut hic

Et quanquam appellatum sit & per ap. pronunciatum suspensum, quod tamen pro eo præsumetur l. generaliter §. si iudex. C. de reb. cre. l. herennius §. caia ff. de euctio. Bald. in d. §. qui prouocauit colum. 2. in rep. & quod suspensum est inspecto futuro euentu, & quod (ut dixi) posset confirmari, & nouissime declarat Alexan. in l. si causa cognita. C. de transac. & quod alias si status præsens consideretur extintum erit d. l. i. §. fi. ff. ad turp. declarat Alex. in l. i. in prin. ff. de re iud. Abb. in rub. ubi & nos quoq; extra de ap.

Et quod exceptio in uno casu, firmat regulam in non exceptuatis l. quæsitum. §. deniq; ff. de fun. inst. instrumentoq; lega quia si sequestratio fieri potest, cum dissipantur ab eo qui prouocauit, regulariter (ut dictum est supra) fieri nō poterit §. deniq; in auth. de non alie. Bal. in statu. concordia. nu. 14.

Et q̄ si de anima ageretur, appellatio non extingueret neq; suspenderet pronunciatum, exēpli gratia in sententia excommunicationis, interdicti, uel absolutionis si ab ea appelletur ut per Inno. in c. ab excommunicato colum. 2. de re script. & in c. pastoralis de app. Mil. in aureo alphas. suo appellatio nune. i. licet glo. alibi aliter sentiat in l. fi. C. si à non com. iud. sue. ap. & malè eamq; reprobatur in specie Innoc. in locis præalleg. & Fel. post eum in d. rub. de ap. colum. 2.

Et q̄ deniq; semper ubi æquitas suadet, tamen nihil ex tolembus imutandum, subueniendum est l. diuus ff. de resti. in integ. l. & si nihil ff. deg. iu. ut hic in sequestratione dicitur, idem Abb. in terminis inq; sequestratione fructuum in c. 2. colum. 4. supra eo. Bertran. pulchrè consil. 257. col. i. uol. 2. & Cur. in tracta. sequestr. col. 2. finis.

DE TESTIBVS ET ATTESTATIONIBVS.

GREGORIVS IX. SABINO defensori Sard.

Quoniam aliqua nobis de persona epiphani presbiteri, sunt facinorosa nunciata, necesse est ut cuncta diligentius perscruteris, & seu mulieres cum quibus

peregisse dicitur, seu alios quos de causa scire aliquid senseris, huc festines adducere, quatenus ecclesiastica districtione, liquida possint, quæ uera sunt aperiri.

Dubitandi rationem faciebat, & potissimū quidem quia mulieres in causis criminalibus, non admittuntur, maximè contra clericum c. forus ad fi. de uer. si. c. mulierem 33. q. 5. tū propter imbecilitatem sexus l. i. ff. ad uelleia. tum quia uarium & mutabile semper est femina, ut dicitur in d. c. forus & in criminalibus, quia agitur de magno & graui præiudicio l. in seruum ff. de pœn. probationes debent esse luce meridiana clariores l. si. C. de proba. in simili Barto. in l. casius ff. de senato. Et quia regulare est nec laicum admitti, expresse à lege prohibitum c. de cætero infra eo. Et quia etiam hoc casu, testis erat criminis particeps quo fit ut multo minus admitti debeat c. ueniens infra eo. c. i. de confess.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est quia facultas probationum non est angustanda l. quoniam C. de hæreti. c. quoniam ut lit. non cont. c. fi. de fi. inst. c. cum dilecta §. nos igitur de confir. uti. uel inut. Et quia illi semper præ aliis sunt admittendi, qui melius ueritatem nouerunt c. uidetur qui mat. ac. po.

Ad opposita responderi potest, & quidem facile nanq; primum uerum est si criminaliter agatur, non si ciuiler de crimine tamē, ut hic ex quo tollitur etiam secundum & quod sic agi possit & maxima sit differentia de crimine agi criminaliter, & ciuiler not. in c. tuę de pro. cu. & in c. super his de accu. Barto. in l. infamē colum. 2. ff. de pub. iud. Non ob. tertium quia uerum est quoad effectum plenę probationis, non quoad præsumptionem inducendam c. si gnificasti de adult. & quando (ut dictum est) de crimine criminaliter agitur, non ciuiler ut hic etiam per glo. Abb. Burr. Card. Host. & alios suos & Spe. in specie in §. i. de test. Bar. in l. repeti. ff. de quæstioni. Arc. consil. 61. col. i.

ex quib. cau. ma. Et quia regulariter quilibet praesumitur idoneus c. i. de scruti. fa. l. meritò. ff. pro socio c. si. de praesumpt. Et quia etiam si crimen non est confessus uel de eo conuictus non est infamis, ergo nec ob id repelli debet. Et ultimo loco uidetur casus in l. athletas in §. caluniator ff. de his qui not. infra. ubi damnatus tantum repelli debet.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia si crimen probetur, & conuincantur testes, infamia notatur, & consequenter debent repelli l. 3. §. lege Iulia. ad fi. ff. de testi. Et quia debent esse omni exceptione maiores, maximè in criminalibus l. si. C. de prob.

Ad opposita responderetur; nihil facere non primum quia uerum est antecedens sed consequens falsum, quoniam hoc casu prohibetur, ideo dicit formaliter text. admitti non debere. Non etiam secundum quia procedit in dubio nos autem sumus in casu claro, quorum non est par eademq; ratio l. continuus §. cum ita. ff. de uer. ob. ergo. Et minus tertium quia dicam ut rursus dicit text. fore satis quod postea conuincatur. Non ultimum deniq; quia id etiam procedit & uerum est (ut hic per glo.) de iure civili, ergo aliter iure isto, canonum, adde simile, quia de iure civili non pro quolibet crimine condemnatus efficitur infamis, iure canonum uero oë peccatum infamat d. l. athletas §. si. ff. de exc. tu. c. constituimus 3. q. 5. & q. 6. c. infames c. omnes & q. 7. c. infames §. porrò. Bar. in tracta. disse. iur. ciuil. & cano. col. 6.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentum ad multa, & maximè quod non efficitur infamis quis nisi fuerit confessus, uel conuictus, quia nec aliter in eum sententia ferri potest c. nos in quenquam 2. q. i. usq; adeo ut alterum ex his sufficiat l. si hæredi plures ff. de cond. inst. l. proinde ff. ad legem aqu. l. 2. ff. de prob. l. qui accusare. C. de edend. l. actor quod assenerat. C. de probat.

Et quod potentia propinqua actui, actus est l. pe. ff. de mil. testa. uel ut hic quod quis confessus sit, aut conuictus, uel inde conuincatur.

Et ad idē, quod testium inhabilium dictum reprobari potest, si re integra, probationes super inhabilitate offerantur, aliàs non puta quia sententia lata sit & de quo aliàs in c. presentium infra eo.

Et quod non idem in iudice dicendum est, quod in teste, quia esto quod sit infamis, non tamen à iudicando repelli debet, ex quo toleratur à superiore, ut per Innocen. in c. cum super de offic. dele. not. in c. sciscitatus de rescrip.

Et quod deniq; unaqueq; lex est in suo foro seruanda, hæc in suo, & in suo quidem alia, si in materia testium aliud dicat, ut supra & ut in c. 2. de arb. in 6. in simili Alexan. in l. si ab ho-

stibus in ult. colum. ff. sol. mat. Abb. in c. eccle. sia S. Mariæ colum. 5. de const. & in c. i. colum. 3. de no. o. nun. Ancha. in c. canonum statuta. col. 36. in rep. de consti. Soci. in c. fraternitatis col. 33. infra eo. finis.

ALEX. III. SALERNITANO
Archiepiscopo.

DE cætero laicos in accusationem uel testimonium contra clericum in criminali causa, non esse aliquatenus admittendos, censura Sacrorum Canonum manifestius edocet nisi forte suam uel suorum iniuriam prosequantur, nec tunc etiam ad testimonium sed ad accusationem possunt admitti.

Dubitandi rationem faciebat, trita & uulg. propositio illa, quod probationum facultas, non est angustanda l. quoniam C. de hære. in quo publica uersatur utilitas ut in auth. de testi. post prin. Areti. in c. de testibus colum. 3. & in c. presentium ad fi. eo. ti. Et quia usus testium quidem frequens est & necessarius l. i. ff. de testi. Maximè in criminalibus ut delicta puniatur l. ita uulneratus ff. ad legem aqu. c. ut famæ de sen. excomm. Et quia deniq; quilibet praesumitur integer. c. si. de praesumpt. argumentum in l. meritò ff. pro so. & in c. i. de scruti. fa.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia laici communiter clericis oppidò sunt infesti c. laicos c. laici 2. q. 7. Abb. hic & in c. ex parte Ade colum. 5. supra eo. & in c. atsi clerici colum. 3. & 5. de iud. Archi. in c. si ergo colum. 2. 8. q. i. Et quia illi tantum admittendi, quorum interest c. non solent 2. q. 6. sed laicorum non interest se de clericis introumittere c. osius de elec. quia nec praesumuntur bono Zelo, moueri d. c. laicos. ergo.

Ad opposita responderetur facile, & quidem non obstare primum (ex quo cætera quoq; sublata manebunt) quia angustaretur ueritas, quando delictum non posset per alios detegi, uerum potest ergo. Vel ad secundum explicitè respondeas, uerum esse, sed non ut inhabiles admittantur, quia foret absurdum ex supra dictis oimodo uitadum l. nã absurdum ff. de bonis lib. ad tertium uero, quod ob id non impunita manebunt, per habiles & idoneos probata Et ad ultimum deniq;, ex quo in dubio uerum est, & in terminis suis, sed non ut laici integri sint seq; (ut dixi) de clericis introumiat, quia etiam plal 104 generaliter dicitur. Noli tangere christos meos,

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentum ad multa, & maximè, ad uulgatū illud de quo etiam in l. tutori C. de nego. gest. & per Barr. in l. quid ergo in §. pœna grauior nu. 11. ff. de his qui not. infra. quod sufficit si cui in paucis amici laboribus consulatur, quia laici licet non admittantur ad accusandum clericos admittuntur tamen si suam uel suorum iniuriã prosequantur, ut hic subiicitur. Et ad idem quod lex faciens gratiam in uno non propterea uidetur facere etiam in alio, ecce accusat laicus clericum si suam (ut dixi) uel suorum iniuriam prosequatur, & tamen testimonium non fert contra eum & ita in simili dicit Barto. in loco præallega. Si pœnam minuat iudex quod non propterea cum infamia dispensatū uidebitur, si id sine causæ cognitione fiat, aliàs sic.

Et quod à simili nec Sacerdos ad postulandum admittitur, nisi pro se uel ecclesia sua c. si. de postul. Nec mulier uel minor sunt idonei si deiussores, nisi pro se, uel pro suis fideiubeant. l. de die §. i. ff. qui satisda. cogan. Et idem de muliere dicitur rursus in l. quia absente C. de p. cu. quod aliena negotia agere non possunt, nisi in rem suam, & mandatæ sint sibi actiones, ad lucrum proprium.

Et quod dictio nisi, est coniunctio composita ex non & si exceptiua, significans oppositum sui antecedentis, cui immediatè aduersatur l. extraneo ff. de ueni. in po. mit. l. 3. ff. de cust. reo not. in l. actione C. de transac. & in c. cum accessissent de consti. & infra dictum est quoq; satis in c. excepta, & in c. inquisitioni de ap.

Et quod aduerbium aliquatenus est, precise significationis, de quo etiam in c. super eo. in fra eo. & in c. accepimus supra de pac. & in c. ex ore ad si. de his quæ fi. à ma. par. cap.

ADDITIO.

Quod sicuti laici oppidò sunt infesti clericis d. c. laicos c. laici 2. q. 7. & hac de re illi, istos nec accusant, nec contra eos testificantur, ita è contra clerici, abhorrent facta laycorum inquit Bal. in l. i. in §. illo proculdubio in fi. C. de lat. li. tol. qui alibi etiam dicit quod laici à clericis operibus strangulantur conf. 246. in prin. uol. 3. & bene l. placer C. de sacrosan. ec. auth. item nulla communitas. C. de ep. & cle. Finis.

ALEX. III. NOVICENEPISCOPO.

Dersonas ecclesiarum & infra; uerum si coram te uel alio quolibet negocia uentilentur, nolumus ut aliquo consimili morbo la-

borantes, si certum sit, aut legitimè super hoc possint conuinci, si ab alterutra parte testes, adducti fuerint in testimonium admittantur.

Dubitandi rationem faciebat, quia edictum de testibus prohibitorium est certarum personarum l. i. ff. de test. omnis ergo qui prohibitus non est admittitur. nec non §. quod eis. ff. ex quib. cau. ma. uerum morbosus non reperitur prohibitus, ergo admittetur quicquid hic dicitur. Tamen quia uerbum morbo pro crimine, siue pro causa stat & intelligitur ut hic per glo. aliter dicere dubitationem cõsimili morbo laborantem fore admittendum, quia quilibet praesumitur bonus l. meritò ff. pro socio c. i. de scruti. fa. c. si. de praesumpt. & maximè, propter iuramentum l. 2. C. de reb. cre. & quia non omne simile est idem l. quod nerua ff. de po. imò qd dictio consimilis, est relatiua & tamen nullum simile precesit.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia oportet quod testis sit integer & omni suspitione careat l. 3. §. i. ff. de testi. qd non est in eo qui simili morbo laborat l. quoniam liberi C. de testi. argumentum in l. si. C. de proba. c. ueniens §. si. supra eo. ergo,

Ad opposita responderetur facile, non obstare secundum quod quilibet praesumatur bonus (primum enim sublatum est, ad propositum minimè faciens, ut supra) quia id uerum est in dubio, at hic clarum erat quod morbo consimili laborabat testis quia dicit & praesupponit text. quod certum sit uel legitimè possit conuincere dubii & clari non est par eademq; ratio l. cõtinuus §. cum ita ff. de uer. ob. ergo. Non ob tertium quia nec id quoq; est negandum, ueritate inspecta at fictione seu opinione sic, quia suspitione non caret consimili morbo laborans (ut dictum est pariter supra) declarat Bal. & Alexand. in l. qui liberis in princip. ff. de uulg. & pup. sub. uel sic quod non est idem regulariter sed quod idem esse uideatur tamen quoad hoc ut testis repellatur, do instantiam, legata & fideicommissa sunt similia contractibus bonæ fidei, nec ob id cadē esse dicuntur d. l. quod nerua ff. de po. Et tamen quoad effectum ut fructus debeatur à tempore more differre non uidentur l. in minorum C. in quib. cau. in int. re sti. non est necessa. l. in fideicommissi. ff. de usu. not. in l. uinum in glo. magna. ff. si cer. pet. Non ultimum deniq;, ex quo id ad producentem fertur, ut hic Cardi. declarat dicerem ego aliter quod imò precesit simile, uel habentis eandem causam, uel socii seu participantis crimen d. c. ueniens §. si. supra eo. c. causamq; de iudi.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentum ad multa, & maximè quod quāuis testis inf-

mis infamia facti in ciuilibus causis non omnino repellatur, repellitur tamen omnino in criminalibus l. fi. C. de proba. not. Barto, in l. i. C. de summa tri. & fi. catho. But. Imo. & Mod. in c. de testibus infra eo. Areti. lare, & ad intellectum istius text. multa cons. 82. col. 2.

Et quod quamuis legatarius possit esse testis l. quitestamento ff. de testa. §. legatarius, in sti. eo. non tamen esse poterit in calu istius decretalis, de quo dubitauit hic Abb. in fi. firmas tamen plenam probationem facere, absolute Alex. quod non admittatur consi. 177. colum. 4. uolum. 2.

Et quod quanquam consimili morbo laborans, ratione criminis uel causæ, ut supra à testificando repellatur non tamen repellitur ratione sectæ, quia hinc uidemus, quod infamis contra infamem admittitur l. quoniam §. inter C. de hære. l. arenam C. de inoffi. testa. unum uerbum Bal. hic.

Et quod uerbum nolumus, est noui iuris in ductiuum, de quo etiam in cle. quàm diu de appella. Abb. in c. ex ratione col. 2. eo. 11.

Et quamuis deniq; exprimat, consimili morbo laborantes, ad testimonium non esse admit tendos, non est propterea quod uelit admitti la borantes dissimili, quia istud esset cōtra tex. in c. testimonium infra eod. & ideo regula l. cum prator ff. de iudi. locum non habet quando ex pressi & omisi, inclusi & exclusi eadem est ratio, ut ibi not. & in l. non possunt ff. de legi. Si dissimilis morbus, igitur repellit d. c. testimo nium, fortius repellit consimilis, ut hic.

ADDITIO.

Quod certum à probabili differre uidetur, ex quo certum probatum est, probabile uero, probandum. Et certum hic. i. notorium exponitur, probans scilicet actus permanentis, quia tunc foret probandum si esset actus transeun tis & qui non esset in sensu, ut per Bar. in auth. qui semel num. 16. C. quomodo & quando iudex melius Bal. in l. si uero in §. qui pro rei qua litate in prin. ff. qui sat. cogan. late Cano. in c. ueltra de cohab. cle. & mulie. Finis,

ALEX. III. IN CONCILIO late.

Vdæi siue saraceni & infra; Testimonium quoq; chri stianorum aduersus iudæos in oibus causis (cū illi aduersus christianos te ibus suis uti præsumant) recipiendum esse censemus, & ana

them ate decernimus ferendos, quicūq; iudæos christianis uoluerint præferre in hac parte, cum eos christianis subiacere oporteat, & ab eis pro sola humanitate fo ueri.

Dubitandi rationem faciebat, quia testis suspectus esse non debet c. in literis infra eod. l. 3. §. i. ff. eo. argumentum in l. aperitissimi, C. de iudi. & in c. quod suspecti 3. q. 5. sed christianus iudæo inimicus est c. cum sit infra de iude. c. cōstituit 17. q. 4. ergo admitti non debet ut in d. iuribus & in c. meminimus & in c. cū P. man conella de accus. Et maxime quia in iudiciis æqualitas seruanda est l. fi. C. de fructi. & lit. expen. sed iudæus cōtra christianū nō testificatur, c. nō pōt. c. si hæreticus 2. q. 6. c. ipsa pietas 23. q. 4. declarat glo. hic, ergo nec christianus contra iudeum testificabitur, quoniam contrariorū eadem est disciplina l. i. ff. de his qui sunt sui uel alie. iu. l. fi. ff. de lega. 3. ubi uulgatum illud, sicut operatur propositum in proposito ita debet in opposito oppositum operari.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia christianus præsumptionē pro se habet, quod ueritatem dicet, maxime propter iuramentum l. 2. C. de reb. credi. cum nec præsumatur immemor salutis æternæ c. sancimus i. q. 7. l. fi. C. ad legem lul. rep. etiam quod contra iudeum deponat, aliàs si contra conscientiam deponeret & falsum, ædificaret ad gehennam, & grauitur ueniret puniendus, c. per tuas de simo. c. omnes §. i. 28. q. 1. l. si diu ino ff. de pen. l. qui falso uel uarie ff. de testi. & dicit sibi posset id, de quo in euange. Math. 16. & Lucæ 9. Nil prodest homini si uniuersum mundum lucretur animæ uero suæ detrimentum patiat, de quo etiam in c. Mathæu s ad fi. de simo.

Ad opposita respondetur, non obstare non primum quia non est uerum, quod suspecti sint cum (ut dixi) pro se præsumptionem habeant & minus quod sint iudæis inimici, ut hic in fi. ubi etiam Abb. imò quod pro humanitate sunt à nobis fouendi, & ut fratres cum sint quoq; nostræ naturæ participes, tractandi. Nō secundum quia, ubi non est fauorabilis paritas nec in iudiciis seruabitur æqualitas l. pe. C. de tempo. in int. rest. petē. Bal. in c. i. col. 3. de proba. uerum hic non est, ut ostendimus supra & aperit hic text. ergo. Non ultimum deniq; quia nec oppositorum eadem est ratio ut adhuc ostensum est supra ergo nec eadem disciplina, ut not. in rub. ff. de acqui. po. & nouissime per Bar. in l. si is cui ff. de fur. & in l. quod dicitur in ult. col. ff. de uer. ob.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentū, ad multa, & maxime ad uulgatum illud, quoniam

riens contingit apud legislatorem de aliquo dubitari, quod d omni alio casu præsupponitur terminorum habilitas l. qui testamento ff. de testa. quia esto quod iudæus non admittatur contra christianum, admittitur tamen contra iudæum sicuti infamis contra infamem l. quoniam C. de hære.

Et quod nec ad probandam qualitatem quæ sit de substantia dispositionis admitteretur puta quod aliquis sit usurarius manifestus, quodq; eidem usuras soluerit, ut per istum text. etiam signanter dixit Ancha. consi. 189. col. 3. in casu simili Imo. consi. 2.

Et quod multa de facto fiunt quæ de iure fieri non possunt, ut probant illa uerba, cum illi aduersus christianos testibus suis uti præsumat & ideo nihil ualent, tolliq; de facto debent & nihil operantur, ut per glo. in l. minor ff. de iudicio. c. i. de reg. iu. infra l. nihil tam naturale. ff. eod.

Et ad idem quod uerbum præsumant, in malam capitur partem, ut etiam in c. i. de uita & ho. cle. & in c. i. 4. q. 4. dixi; alibi supra & nouissime habetur etiam in c. decernimus de iudi. & in c. alienationis 12. q. 2. & in c. sententiam sanguinis, ne cle. uel mo. & in c. clericis eod. titu. & in c. i. de postulan. & in c. illud 10. q. 3. & in c. clericus & in c. inoluta 11. q. 1. & in c. frater noster 16. q. 1. & in c. in archiepiscopatu de raptu. & in c. 2. & in c. excommunicatio ni eoti. & alibi sepe.

Et quod deniq; seruitus, non modo est constitutio iurigenium, qua quis domino alieno contra naturam subiicitur, ut in c. ius gentium i. d. & in §. seruitus insti. de iure persona. & naturalis, ut in c. sexto die 35. d. ibi non esset seruitus si ebrietas non fuisset, uerum etiam iuris canonici ut hic, & in c. ita quorundam de iud. & in c. cum multa 15. q. 11.

DE TESTIBVS COGENDIS uel non.

INNO. III. ARCHIDI. Mediol.

Uim contra magistrum R. super eo quod dicitur, falsas de se. ap. literas reportasse, ac per se uel procuratorem fuisse usum eiusdem, tibi direxerimus scripta nostra. Postulasti per se. apos. oraculum edoceri, vtrum super præfato uitio falsitatis testes compellere debeas nominatos, nos igitur respondemus, quod te

stes prædicti si se gratia odio, uel timore subtraxerint per cen. eccle. debes ap. re. compellere ueritati testimonium perhibere.

Dubitandi rationem faciebat, quod imò nō compellantur in causa criminali (Falsi enim huiusmodi est, ut in l. i. & toto ti. ff. ad legem Cor. de fal. not. in l. transigere C. de transac. quia uidetur casus (quod etiam glo. hic dicit) in c. dilectorum infra statim ubi formaliter inquit text. ut hic si se gratia uel timore, subtraxerint, quod compellendi sunt, ueritati testimonium perhibere præterquam super criminibus. Et quia si in ciuilibus cogendi sunt, quoniam in auth. de testi. l. si quando C. eo. ubi absentes in causis pecuniariis ad deponendum uenire coguntur non cogentur in criminalibus.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia ueritas occultari non debet, imò quod peccatum esset non leue in proximo detrimentum nisi cogi possent & nisi deponerent coacti uel ciuilibus sit causa, uel criminalis: (ut dicunt omnes hic maxime Hosti. & Abb.) & præsertim quando ueritas aliter haberi nō potest c. i. c. peruenit 2. supra eo.

Ad opposita respondetur facile, nec obstare primum quia id uerum est ex quo ueritas aliter haberi poterat, ideo compellendi non sunt d. casu. uel & latius (ut ibi dicunt omnes) adeo confuse loquentes tamen, ut uix elici possent, quid sibi dicere uoluerint, uel dicamus quod ibi non sunt compellendi super criminibus quæ sibi obiciebantur, ut à testimonio repellentur, ex quo nemo se ipsum prode de bet. c. quis aliquando §. item illud o. de pen. d. i. c. ex penitentibus ubi glo. 5. o. d. aliàs autem sic ut hic. Non secundū quia iura illa suppleunt per alia iura idem in criminalibus dicentia, ut hic & in d. c. i. & in d. c. peruenit 2. supra eod. l. non est nouum l. sed & posteriores ff. de legi.

Præstatq; nobis hæc lex argumentū ad multa, & maxime quanquam falsi crimen sit graue præsertim literarum apostolicarum c. ad falsariorum de cri. fal. Barto. in l. transigere colum. 2. C. de transac. ubi ego late quod tamen in eo penitentia locum habet ut uidetur innuere text. hic cum dicit magistrum R. per se uel procuratorem suū falsis literis usum fuisse, quoniam citra usum (ut dixi) penitentæ erit locus §. c. pen. de cri. fal. l. qui falsam ff. ad legem cor. de fal. l. hi qui C. de apost. l. manicheos C. de hære. Nel. in tracta. de banni. in 3. par. 2. tempo. q. 34. colū. 1. aliàs sera foret inquit Eurip. sic sero ingemiscis, cum non amplius remedio sit locus, Et de cetero mirum est si antequam culpa sit executata, peniteat delinquens quod etiam tollit infamia l. imperator & ibi no. ff. de his qui no. in fi.

Et quòd veritas, cum sit diuina quædam res à qua ceu fonte quodam omnia proueniunt bona) ut inquit Plato) non debet occultari c. i. supra eod. ideo testes hic compelluntur depone- re ad eam eruendam & in c. seq. infra eo. & inc. præceden. & in d. c. i. & in c. peruenit 2. su- pra eo.

Et quòd oraculum rescriptum papæ est & princeps, siue responsum uel diuina uox ore hominis promulgata l. fi. C. de diuer. rescrip. l. iubemus i. C. de factosan. ec. dictum quòd in- fit in eo deorum oratio (ut inquit Cice. in lib. Top.) quoniã papa uicarius Christi est, & Imp. deus in terris & de quo etiam in c. i. & ibi Ar- chi. de biga. in 6. & in l. digna nox C. de legi. & in §. illud insti. de adop. & in l. fi. C. de præscri- lon. temp. & in c. fundamenta de electio. in 6.

Et quòd censura ecclesiastica, nil aliud sonat quàm excommunicationem c. fi. de sepult. c. 2. de excep. in 6. & in c. i. de foro comp. & in c. fi. de pigno. & in c. quærenti de uer. fi. & alibi sæ- pe. & hic quidem quoniam quandoq; etiam suspensionem & interdictum includit, ut in d. c. quærenti & in c. cum in partibus & in c. ex parte eo. ti. & ubiq; not.

Et quod deniq; clausula appellatione remo- ta in rescriptis appositæ remouet appellationes informes & ineptas & maximè in casu præsen- ti, quia testes se subtraxerant, causam sic differ- re intendentes, imò veritatem uolentes occulta- re l. intra utile ff. de mino. l. si cum ipse ff. de ex- cu. tu. l. petendæ C. de temp. in int. rest. per. pul- chre Bal. in c. pastoralis in §. cum autè in prin. & per illum text. de offi. deleg. Finis.

DE FIDE INSTRUMENTO-
rum.

HONO. III.

BX parte charissime in Chri- sto filia B. quondam an- glicorum Regina, fuit propositum & infra; quia rescriptum apostolicum pro eo quòd in hac dictio- ne spoliarunt, hæc figura O deerat asserit- ur, uitiosum, mandamus quatenus hoc non obstante, in negotio ipso ratione pre- uia procedas.

Dubitandi rationem faciebat, quia in rescri- pto papæ nihil diminutum esse debet, usq; ad- eo ut defectus etiam literæ ipsum uiciet c. cum adeo de rescrip. c. inter dilectos §. i. ver. sed cū proprium tamen supra eo. & uidetur etiam ca- sus ad hoc allegari solitus in c. ad audientiam

de rescrip.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia si legitimum sit, nec muta- tio sensus appareat ualebit, neq; modico scri- ptoris defectu uiciari debet. Maximè quia p- Bullam omnis suspitio tollitur, & oculus offi- cialium sæpe fallitur c. causam matrimonii de probat.

Ad opposita responderetur facile, & quidem non obstare primum, quia uerum est sed non quòd diminutum dicatur, ex defectu modico, quandoquidem parum & nihil æquiparentur l. quàmuis de condi. & de. deq; modicis nõ est curandum l. scio. ff. de resti. in integ. & hinc est, quòd nec defectus literæ (quicquid dictum sit supra & statim respondebo) uel syllabæ uiciat d. c. cum adeo l. qui habebat ff. de ma. testa. Nõ ob. text. in d. c. cum adeo, quia ibi hoc non dici- tur ad quòd rescriptum non faciens mentio- nem de beneficio impetrantis, non ualet & be- ne ergo non propter modicum literæ uel Sylla- bæ defectum quia uicium scriptorum ex ni- mia oecupatione est, uel errore, quòd nocere non debet l. error C. de testa. Non tex. in d. c. in- ter dilectos, quia hic vna tantum litera deficie- bat, ibi plures, ex quo surgebat uarietas, nec mi- rum sit ob id si uiciatur. Non ultimo tex. in d. c. ad audientiam, quia id etiam uerū est & pro- cedit, quando in literis apostolicis, siue rescrip- to reperitur falsa latinitas, quo casu magnus de- fectus est, & non mirum si uiciat, ut ibi per Do- cto. Bal. pulchre in l. imperator i. i. lect. in prin. ff. de sta. ho. Roma. consil. 376. colum. 3. & sp- ciale est (ut dixi) in literis apostolicis, uel regu- & aliorum principum & priuilegiis ampli- ut inquit Abb. in d. c. ad audientiam & Bart. u. l. plautius ff. de auro & ar. lega. & Bal. in l. cau- quam circa princip. C. de fideicom. quoniam regulariter aliàs non uiciat, & semper ratio re- cti sermonis salua esse debet d. l. plautius idem Bald. in præallega. l. imperator.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentū, ad multa & maximè, quòd cum rescriptum ap- ostaticum per plures manus transeat & ma- gna maturitate decoquatur, magnoq; libranti ne ponderetur, uitio carere debet, quòd tamen notabile sit quia (ut dixi) minima non curatur d. c. cum adeo d. c. ad audientiam c. dura, de co- fal. c. apostolicæ & ibi Archi. 35. q. 9.

Et quòd quàmuis aduerbium temporis quò- dam, quòd ad defunctum relationem habet, su- baudiat l. eius qui in provincia ff. si cer. peta- l. cotem fero. §. eam rem ff. de publica. quan- doq; tamen exprimitur & ex abundanti quidè ut omnem dubitationem tollat ut hic, & in l. lucius. ff. solu. mat. l. non solent l. que dubitatio- nis tollendæ gratia ff. de reg. iu. l. i. §. sed dicen- dum ff. de edil. ed.

Et

Et quòd nihil est magis splendescens in prin- cipe, quàm humanitas & benignitas, quòd ex uerbis elicitur de quibus hic, dum papa, charis- simam B. quondam Anglicorum reginae filiam uocat.

Et ad idem quòd bonum est habere iudicem fauorabilem, & beneuolum, c. cum æterni de re iud. in 6. & ibi not. Abb. in c. i. ad fi. de constitu- tio. & in c. contuluit in princip. de offic. dele. glo. not. in c. in iudiciis de reg. iu. in 6.

Et quòd deniq; assertioni partium quando id quòd asseritur rationabile non est uel parum constans aures sunt occludendæ & maliciis ho- minum obuiandum, eodemq; non obstate prin- cipis iussu ad ulteriora procedendum l. in fun- do ff. de rei uen. Finis.

HONO. III. I. TABEL-
lioni.

Quoniam P. tabellio morte præ- uentus, quædam non per- fecerit instrumenta, quæ in nota redacta fuerant ab eodem, ad petio- nem eorum ad quos per- tinent, auctoritate ordinarii iudicis, pote- ris ea fideliter in publicam formam redi- gere. habitura per hoc firmitatem perpe- tuam,

Dubitandi rationem faciebat rex. in c. inter dilectos supra eo. ubi instrumenta propter ue- tustatem, non sunt per notarium renouanda, idq; etiam in c. seq. infra eo. ergo multo minus imperfecta in pub. formam hic redigi poterit. Et quia dici etiam solet nil actum quotiens ali- quid agendum superest l. i. C. de sen. ex pe. reci. l. fi. C. de his quibus ut indi. Et quia etiam no- tarius uiuens alteri perfectionem instrumenti committere non potest, ergo multo minus com- mitti poterit eo mortuo. Et quia uidemus hinc etiam, quòd ex contractu in scriptis non oritur ius, nisi scriptura completa l. contractus C. de fi. instru.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio de- cisionis est, quia cum notarius in locum mor- tui fuerit (subrogatus & iudicis quidem aucto- ritate, perinde est ac si à mortuo prius, fuissent notæ in publicam formam redactæ, ut hic per docto. & in auth. si quis in aliquo documento C. de eden. Bart. in l. si quis in duobus ff. de bo. po. secundū tab. & in l. si quis ex argentariis in §. i. ff. de eden. Pau. cast. consil. 25. ad fi. uolu. 2. l. si eum §. qui iniuriarum ff. si quis cau. l. mor- tuo in prin. ff. de iud.

Ad opposita responderetur facile, & ad pri- mum quidem nihil facere, quia erant corrosa,

& renouari non poterant, hic autem sic quia erant completa, licet per notas abbreviata. Ad secundum quòd in sententia procedit scrip- tum requirente, ut ibi & in rub. in illo uerbo ex periculo, quo tabulæ significantur, quibus sententiæ recitabantur, estq; uerbum inuista- tum Iustiniani, uel ex breuiculo lege, quoniam ueteres scripta sua breuia uocabant, ut papæ. Ad tertium uero, quòd hic nil agendum super- erat cõpleta erant instrumenta (ut dixi) & ob id po- terat in publicam redigi formam. Non ob. quar- tum quia antecedens uerum est & ex quo com- pletum non erat nec alio quàm ab eo comple- ri debebat, consequens falsum, rationibus su- pra dictis, & quia completum erat. Non ulti- mum deniq; ex quo requirebatur perfectio cõ- tractus in scriptis redacti, hic autem instrumen- ta erant perfecta ergo, & fufius ut hic per Abb. & alios.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentū, ad multa, & maximè quòd à notis notarius di- ctus est, quibus ueteres plurimum uti solebat, & de his etiam in l. heredes palam in §. sed si no- tam ff. de testa. & in l. lucius ff. de mil. testa. & in l. inter eos ff. ex quib. cau. ma. & in l. sed ad- des in §. ff. loc. & in §. deinde in fi. de defen. ci- dixi; ego alibi satis.

Et quòd iudicis auctoritas, facit omnia præ- sumi solemniter acta ita ut præumptione frau- dis et excludat l. i. C. de pred. cur. li. 10. l. in la- pacta nouissima col. 2. C. de pac. multa Ang. l. si stipulatus in §. si lancè ff. de sol. & ob id opti- mum consilium esse semper habere iudicis au- ctoritatem dicebat idem Bal. in l. i. in §. nuncia- tio in prin. ff. de no. op. nun.

Et quòd quæcunq; facit notarius, ex generali- commissione ualent etiã nemine citato, ut hic dicebat Io. Andr. in antiquis additionibus suis, quem citat & sequitur Bald. in d. auth. si quis in aliquo col. 3. C. de eden.

Et quòd solus princeps confert tabellionari- um, uel habens auctoritatem ab eo, ut Comes palatinus, & post Innoc. hic fuit uerbum eiusdem Bal. in l. i. col. 4. C. de testa.

Et in materia deniq; si peteretur publicari instrumentum certam personam tãgens, quòd nominatim illa foret citanda

ita D. de rota signanter

per istum tex. in

decisio.

suis

10. ad fi. in nouis

aliàs non ut

supra. Fi-

nis.

gal

biup

ut hi

habitu

BONIFACIUS PAPA EPISCOPIS GALLIAE.

Vllus dubitat quod ita iudicium nocens subterfugit, quemadmodum ut absoluat, qui est innocens querit. Confiteretur enim de omnibus, quisquis se subterfugere iudicium dilationibus putat.

Dubitandi rationem faciebat, quod nulla praesumptio sit contra illum, qui dilationes querit, quia si sunt a lege permittuntur, alias ad quid esset factus titulus ff. & C. de dilatio (ars. n. & natura nihil operantur frustra l. qui bis idem ff. de uer. ob.) non potest dici quod qui eas petit iudicium subterfugiat & quod confiteri uideatur argumentum in l. gracchus C. ad legem Iul. de adul. Et uidetur casus ad literam in c. i. ut lite non cont. inducias fore postulantis concedendas. praesertim quia non aufertur quod differtur l. quamuis ff. de arb. l. destitisse ff. de iud. Por. insti. de sing. reb. per fideicom. rel. colum. 2. Cy. in l. quotiens in prin. C. de precib. Imp. off. se. & quia inducta in fauorem petentis, non debent ad eius lesionem retorqueri l. quod fauore C. de legi. l. legata inutiliter ff. de adi. lega. c. quod ob gratiam de regu. iu. in 6. Et quia duo repugnantia non possunt simul stare, quae sunt dilationes petere & confiteri, nec admittendus contraria allegas l. i. C. de fur. l. ubi repugnantia ff. de regu. iur. Et quia denique inter confiteri & negare datur medium, quod est tacere argumentum in l. i. in §. scientiam ff. de tributo. uerum tacens non confiteretur l. qui uas §. uetare ff. de fur. ergo nec qui dilationem petit, quia tacere uidetur.

Contrarium, tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia qui dilationem petit subterfugit, & qui subterfugit de sua iustitia diffidit, iuris praesumptione, ut hic per glo. & in c. decernimus 3. q. 9. Maxime quia interest Reip. lites immortales non fieri, sed debito fine terminari c. si ne litibus de dolo & conu. l. quidam est imauerunt ff. si cert. peta. l. 2. C. de re iud. c. ut litigantes de offi. or. in 6. ad istudque semper debet labore iudex, ut dicunt D. de rota decisio 446. ad fi. in nouis. Et etiam quia manifestum est (ut dicitur hic & in d. c. decernimus) eum crimen confiteri, qui se purgandi occasione non utitur.

Ad opposita responderetur facile, & quidem primum non ob stare, quia verum est id in legitimis dilationibus, non quando reus iudicium

subterfugit nimirum igitur si hoc casu confiteri uideretur, & sic non inanis titulus de dilationibus erit, & est ad propositum argumentum quod de legitimis dilationibus intelligatur, in l. 5. in §. qui perpetuum ff. si ager uentura. vel emphiteuta. Non secundum quia speciali quodam casu. text. ille loquitur, (ut ibi per glo.) & quando in crimine adulterii agitur ad separationem thori, de quo; aduocato uiri absente expectando, quo casu inducie petebantur, & non poterant negari, sicuti nec etiam pro eo habendo, ut ibi per Abb. colum. 3. imo si maliciosus petatur (sicuti dicitur ibidem) quod danda non erunt, & sic concordabit potius cum isto text. nec reg. non auferri quod differtur, ad propositum erit, Tertium quoque fallaciam habet quod imo ad eius lesionem retorqueantur, ex quo sic uoluit petens, iudicium subterfugiens, damnum igitur quod sua patitur culpa, sibi imputetur, ut in regu. damaum de regu. iu. in 6. fitque sapiens in pena, qui fuit stultus in culpa c. nisi & ibi Bal. not. de offi. lega. Non obstat quia uerum est si petantur siucere & simpliciter, quod non ob id petens confiteri uideatur, quia contraria sunt, sed non si animo subterfugendi iudicium, quia tunc praesumptione iuris secus & sic repugnantia poterunt concordari, & stare simul l. ubi ita donatur ff. de do. cau. mor. l. i. l. cum praecario ff. de praeca. Gui. papa sing. 799. Non quintum denique; & ultimum, quia nec id negatur quod tacens non confiteatur, & minus quod qui dilationem petit tacere uideatur, si petat tamen (ut dixi & repeti) subterfugendi iudicii causa & uiciose quidem tunc tacerent uidebuntur sed loqui potius & confiteri confessione praesumptiua ut hic dicitur, & ut in d. c. decernimus 3. q. 9.

Praestatque nobis decretalis ista, argumentum ad multa, & maxime quod contra contumacem praesumptio sit, quod iustam causam litigandi non habeat, de quo etiam in §. si uero in auth. de exhib. re. not. Dy. in l. diuus ff. de custo. reo. & Bald. post eum in l. sancimus colum. 2. C. de iudi.

Et quod fuga facit quem haberi pro confesso & conuicto, & est fortissimus text. hic, contra opin. Barto. in l. admonendi de fuga loquitur ff. de iure iu. & dicentis, quod imo nec plenam uel semiplenam probationem facit, sed qualem qualem praesumptionem, tamen dici potest, cum sit confessio interpretatiua, seu praesumptiua, quod non sufficiat, ut infra & sic quod non ob.

Et quod non recte se defendere dicitur ille qui sui tantum copiam facit, postea iudicium subterfugit, sed qui iudicium soluit, & usque ad iudicii extremum exitum defensione utus est l. haec autem §. recte ff. quibus ex cau. in po. ea. l. re-

l. recte ff. de iud. Ro. cons. 169. ad fi.

Et quod confessio praesumpta, non est sufficiens ad hoc ut reus statim condemnetur super principali, sed in expen. propter contumaciam & quandoque multa grauiori, de quo alias in d. l. sancimus C. de iud.

Et quod denique; innocentiae fidem habens, debet habere etiam securitatem aduersus omnem calumniam l. sororem C. de his quibus. ut indi. l. 2. §. i. & ibi dixi ff. si ex noxa. cau. aga. argumentum in l. i. in §. ff. de questionibus. & in l. de pupillo in §. si plurium ff. de no. op. nun. igitur qui innocens est absolui petit, qui uero (ut hic rursus dicitur) iudicium subterfugit, confiteatur. Finis.

GREGORIUS.

Uosdam & infra: Aphrica uero qualiter mortalitate & languoribus uastetur, quanto uiciniores estis, credo quod subtilius cognouistis.

Dubitandi rationem faciebat, regu. a qua recedere non debemus l. ab ea parte ff. de proba. ea namque est quod ignorantia praesumatur l. uerius ff. de proba. maxime propter absentiam inquit Hentic. bouer. in sing. suis praesumptio n. 40. & si allegetur l. si adulterium cum incestu. §. idem pollioni ff. ad legem iul. de ad. Bal. in l. i. ad fi. ff. de legi. Alexan. in l. qui bona in §. de illo ff. de damn. inf. imo quod in facto proprio quadoque; etiam tolerabilis est l. sed & si me praesente in prin. ff. de cond. ind. ergo & multo magis in alieno l. ff. pro suo. usque; adeo ut hic etiam episcopus ignorantiae praetextu debeat pariter excusari. Et quia uidetur casus in l. si ff. de decret. ab ordi. fa. ubi ignorans leges, quas tamen scire tenebatur l. leges C. de legi. excusatur. ergo & hic episcopus.

Contrarium tamen hic deciditur, quod non praesumatur, & consequenter (licet allegetur) quod non excuset. Et ratio decisionis est (ut ex uerbis illis elicitur. quanto uiciniores estis &c.) quia qui uicinus est praesumitur scire facta uicinorum suorum l. si uicinis. C. de nup. Bart. in l. de aetate colum. 4. ff. de mino. & in l. i. ubi multa ff. si cert. pet. Et non ab re Io. 9. uicini, qui cognouerant cecum prius hominem illum, postea a christo illuminatum, longe magis quam alii admirabantur, & ob id ignorantia non praesumetur, ut statim dicam nec excusabit.

Ad opposita responderetur facile, non ob stare primum quia uerum est regulariter sed non si ille qui ignorantiam allegat sit uicinus, ut in locis supra allega. & in l. si ita in §. si. ff. de fun.

inst. & per Barto. in l. si cui in §. i. ff. de accu. & in l. i. potest ff. de acqui. haere. quo casu non excusabit eum (ut dixi) nec obstabit, quod sit absens quia si est uicinus absens dici non potest, ex quo tollitur etiam secundum quia ibi de damno uitando tractabatur hic autem de lucro captando. quorum non est par eademque; ratio l. si. C. de codicil. tolerareturque; in alieno, & hic si esset probabilis, nec praesumptio contra allegantem laboraret sed d. de causa. contra eum laborat, ergo. Non ob. ultimum denique; quia ibi etiam iusta ignorantiae causam habebat, neque; in causa erat, quid. quo praesumeretur scientia, ut uicinitas hic imo quod absentia ibi allegabatur. & ob id excusabat ignorantem, namque; ut pulchre inquit Bal. in l. genero in princip. ff. de his qui not. inf. ignorantia facti triplex est quaedam publica, quando communiter omnes ignorant factum & ista excusat ignorantem l. semper §. in hoc edicto ff. quod ui aut clam. quaedam priuata sed improbabilis, quia omnes sciunt & unus ex his ignorat, & ista non excusat l. si tutor C. de pericu. turo. quaedam & ultimo loco, priuata probabilis, quando omnes adhuc sciebant, unus tamen singularem ignorantiam ratione absentiae praetendebat, & iste (ut primo modo dicebam) excusatur pariter d. l. si. ff. de dec. ab ordi. fa.

Praestatque; nobis decretalis ista argumentum, ad multa, & maxime quod non proprie absens ille dicatur, qui est in loco uicino, ut signanter etiam per istum tex. & per tex. in c. seq. infra eo dicit in pulchro casu Ro. cons. 59. col. 3.

Et quod nulli sunt testes, qui melius deponere possunt, de alicuius substantia siue quod ad inopiam uergat, & ad effectum. de quo in l. si constante ff. sol. mar. quam uicini l. 2. & ibi gl. C. quando fisc. uel priua. idem Ro. post multa consi. 245. ad fi.

Et quod uicinus, qui ad certum onus reale soluendum tenebatur, non potest bonam fidem siue ignorantiam praetendere ut per istum tex. & alia multa ad idem, dicebat adhuc Ro. consi. 275. nu. 8.

Et quod uerbum credo aequiuocum est, & hic per praesumptionem capitur, usque; adeo si quis interrogetur, an aliquid credat, ut ei danda dilatio non sit, ex quo statim saltim praesumptiue conscientiam suam informare potest. ut etiam hic dicit Host. & bene.

Et quod denique; uicinitatis ratione multa praesumuntur, quae non praesumerentur alias l. si ita §. mulier & ibi Bar. ff. de fun. inst. in instrumento; leg. & ob id dicebat Mile. in proemio praesentis suae in princip. in uer. Statores, quod uicini uerisimiliter praesumuntur scire melius homicidium in uicinia perpetratum quam alii, & est argumentum etiam in l. i. in §. i. ibi, aut est.

matione circumuolentium ff. de flumi.

IDEM VICTORI EPISCOPO

Vanto & infra, Latere te in vicino non potuit, quod ad nos in longinquo peruenit.

Dubitandi rationem faciebat, hic victorinm episcopum reprehendi non meruisse, quod fuerit negligens in corrigendo delicto subditi sui, ex quo ignorans non peccat, neq; delinquit l. generali ubi bonus tex. ibi consensum enim non ignorantiam uolumus obligari C. de tabular. lib. io. l. quæcunq; uer. quod si seruus C. de ser. fugi. c. ignorantia; de regu. iu. in 6. & ibi Ioan. And. in mercu. l. cum ancillis. C. de incest. nup. l. i. & ibi not. ff. de recepta. c. ut animarum periculis de consti. in 6. Bal. con sil. 463. colum. 2. uolumi. 3. & consil. 319. ad fi. eo. lib. & consil. 382. colum. 2. uolum. 5. & consil. 436. colum. 2. eod. lib. Rom. in l. de pu pillo in §. i. colum. i. ff. de no. op. nun. sed hic episcopus ignorauit ergo, & quia non est uerisimile, si sciisset id facere neglexisse, cum præsumatur quis diligens in officio suo, argumentum in l. merito ff. pro socio & in c. i. de scruti. fa. & in c. ad audientiam de præscrip. Deci. consil. 36. colum. 5. uolumi. i. præsertim quia episcopus, qui crimina non corrigit, non episcopus sed canis impudicus est appellandus c. nemo 83. d.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia facientis culpam habet, qui cum possit corrigere negligit emendare c. error 83. d. c. culpam 86. d. Et quia alias offendit grauius qui subditorum culpas dimittit c. si is qui 12. quæstio. 4. c. qui uiciis 23. q. 4. & quia e contra laudabile est in subditis, correctione prælati, nulla dissimulatione postponere c. sicut inquit 2. q. 7.

Ad opposita respondet ur, non obstare primum quod idem ignorauerit episcopus quia non præsumitur ex loci uicinitate l. si uicinis. C. de nup. l. prima §. 1. ff. de flum. c. quosdam supra eod. ubi Felin. late, ideo non excusatur, imò si in longinquo clamor ad papam puenit (ut text. met dicit hic) quod latere ipsum in vicino nõ potuit. Ex quo tollitur secundum quoq; in dubio uerum, non in casu claro & quando contrarium constat ut hic, & ratione prædicta, quorum duorum non est par eademq; ratio l. continuus §. cum ita ff. de uerb. ob. & ita declarat Sauiian. consil. 240. nume. 3. uol. 2. & bene.

Præstatq; nobis decretalis, ista argumentum ad multa, & maxime quod negligentia in episcopo detestabilis est. & adeo quidem (licet nõ

dicatur hic) ut possit etiam deponi, à solo papa tamen, estq; de casibus eidem referuatis c. accusatus c. quamuis 3. quæstio. 6. c. 2. de transla. prælato. Abb. in c. excommunicamus ad fi. de here.

Et quod præsumptio iuris tantum de qua hic admittit probationem in contrarium, & in hoc differt ab illa quæ est iuris & de iure, quoniam non admittit, nisi partium confessio ne l. antiquæ C. ad uelleia. l. si, C. arb. tu. c. is qui fidem de sponfa. Alex. in rub. ff. de acqu. hæ. colum. 3. & in l. si is in 4. ff. eo. Barto. in aut. de æqual. do. in princip. colum. 2. late Fel. hic & Præpo. in d. c. is qui fidem colum. 3. & Soci. in regu. probatio 314. scitu dignum est tamen, licet admitti non debeat si per iudicem admilla sit, quod nihilominus tenebit, ut Gui. papa declarat in tracta. præsumpt. nume. 8. Et amplius quod præsumptio iuris & de iure est, quando lex præsumit & super præsumptione figit pedem, statuendo, ita Ange. in l. si duo ad fi. ff. de acqu. hæ. re. & Bald. in c. quoniam frequenter nume. 10. ut lite non cont. Cur. iun. collega consil. 50. nu. 7. Præpo. in d. c. is qui fidem in prin.

Et quod uerificari potest hic, uulgatum illud philosophi, propter unum quoddam tale & illud magis auth. multo magis C. de sacrosanc. ec. cle. i. de reliq. & uen. sancto c. cum Marthe de celeb. mis. quia si ad papam (ut diximus) clamor in longinquo peruenit multo magis in uicino episcopo peruenire potuit, nec id eidem usq; quaq; latere, & ut hic.

Et quod præsumptio hæc cum super dubio sit, quam maxime à fictione differt, ex quo id quod certum est, fingit ita gl. in l. unica in §. accedit C. de rei uxo. ac. Bar. in l. si. in princ. ff. qd met. cau.

Et quod deniq; excusatio friuola non est admittenda, maxime quando præsumptio etiam est contra se excusantem l. miles §. defuncto ff. ad legem iul. de ad. argumentum eorū quæ no. in c. 2. de elec. & in l. si. C. de quæst. & in l. non omnes in §. à barbaris ff. de re mil. glo. in c. i. ter opeta de sponfal. multa nos in c. pruden. adientiam in §. adiicimus de offic. de.

& in c. cum infirmitas de sen. excommu. notaq; Demosthenis & Trasibulari histo. quum alter se angustiam pati ἀρχαίος uero alter i. pyra sil. u. elstria comedisset dixisset. Finis.

DE SENTENTIA ET RE IUDICATA.

GREGORIVS.

Iurgantium controuersias clerici sententia terminare æquitati conuenit et rigori.

Dubitandi rationem faciebat, quod non ita celeri sententia controuersia sint terminande, quia alias nõ esset uerum quod dicitur in c. iudicantem 30. q. 3. iudicantes oportere cuncta rimari & plena rerum inquisitione diligenter, & maturo consilio omnia discutere & idem dicitur in l. iudices & in l. properandum in §. si quid C. de iud. & in c. ponderet 50. d. & in c. cum Ioan. ad fi. de fi. instr. Barto. in tracta. de percussio colum. i. Ancha. consil. 194. ad fi. Rom. consil. 454. colum. pen. Soci. in c. fraternitatis colum. 3. de testi. Et uidetur etiam casus, quod differri debeat in l. si uindicare C. de pen. & in c. cum apud 11. q. 3. alias sententia foret nulla & præsumeretur lata non uisis actis, & absq; causæ cognitione cum ex literis de resti. in int. Barto. in l. prolata C. de sen. & int. o. iud. Et facit uulgatum illud poetæ.

Da spacium requiemq; more, male cum neta ministrat.

Imperus exemplumq; nobis est christus, in causa adulteræ, qui non statim accusantibus aures præbuit, sed inclinans se digito, scribebatur in terra Io. 8. cuius actio nostra rursus, est instructio c. significasti de elec.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, ut lites fiant immortales, & uitæ hominum metam excedant, ut inquit text. in d. l. properandum in prin. C. de iud. Et quia interest Reip. locupletes habere subiectos, eorūq; nõ uexari litibus laboribus & expensis, sed illis potius sine imponi. §. expedit enim ubi glo. in l. de his qui sunt sui uel alie. §. cogitatio in auth. ut iud. si. quoquo ius. c. finem litibus de dolo & contu. l. 2. C. de re iud. c. ut litigantes de offi. ordi. in 6. & ad hoc bonum iudicem attendere, & laborate debere inquit D. de rota decifio. 446. ad fi. in notis.

Ad opposita responderetur facile non obstare primum quia uerum est iudicem cuncta rimari debere, ut instruat, sed non ut differat tamen postquam fuerit instructus sententiam ferre, nec aliud dicere uoluit, ratione supra dicta Greg. hic. Secundum secum sol. habet id uerum fore non in sententia, sed in executione ipsius, quod ex causa differri debeat, & in eriminali causa quidem, unde si princeps officiali man-

det aliquem suspendi, triginta dierum spatio exequi differt duplicatasq; literas expectabit ut dicitur in d. c. cum apud & in d. l. si uindicare & hoc idem, ut misericordie uel penitentia (si res tulerit tamen) locus esse possit quia quædoq; iracundia fertur, ut in d. locis dicitur, & ut fecisse Theodosium constat apud Thesaloniam i. bononiæ (eam enim olim ita uocabant) qui cum penitentiam publicam, in totius ecclesiæ conspectu, non sine lacrimis egisset, (exorta enim seditione populum ad circenses ludos inuitauerat, omnesq; trucidari iusserat) dicta legem Ambrosii iussu cõdidit, ut pulcherrime Nauale. Chronographie lib. narrat Genera 14. colum. 4. part. 2. & Epiphan. lib. 9. c. 30. ad fi. Histo. ec. & Bono. Alean. Decad. i. li. 4. las. in l. puniri ad fi. C. si contra ius uel ut pu. & iu. l. i. lectu. 2. colum. 3. C. de summa tri. & fi. ca. & ut hic etiam Abb. declarat. Non ob. ultimum, quia stant ista simul quod clerice ferratur sententia, & tamẽ iudex uiderit acta, & causa cognita etiam iudicauerit, quod tum præsumitur, tum uerisimile est, cum in ea etiam uisis actis dicatur & ut hic etiã Abb. declarat & quod dicitur in c. tum ex literis, intelligatur, quando lata est non uisis actis quod ex breuitate temporis præsumitur, ut ibi not. pulchre Pau. cast. consil. 16. ad fi. uol. i. Alex. consil. 121. colum. 10. uolumi. 4. & consil. 45. ad fi. uolu. 6. Ancha. consil. 164. colum. 3. Barba. in c. ad nostram col. 3. de consuet.

Præstatq; nobis argumentum ad multa decretalis ista, & maxime, quod quanquam celeritas illaudabilis sit, tardoq; consilia efficiantur multa sapienter, desideratur tamen (ex supra dictis) quam maxime in iudice, ut etiam dicitur in l. cum reis C. de pen. & in l. i. ad fi. C. de bo. proscrip. Luc. de pena in l. 2. col. 3. C. quando & quib. pars deb. lib. 10. & in l. his tantum modo C. de cur. pub. lib. xii.

Et quod celeritas in executione desideratur maturitas uero in deliberatione, quanquam in teste, neutrum procedat (scitūq; dignum est) quia si repentine loquatur, mendax præsumetur, si morose dubius, ita Felin. in prohe. decretal. col. i.

Et quod non eadem res examinata & festinata esse potest, nec quidquam quod à simili habere possit, et laudem diligentia et gratiam celeritatis inquit Card. in c. cum nobis colum. 2. de electio. unaqueq; igitur diuersimode ac diuersis finibus nec absq; ratione (ut supra) de sideratur. tametsi Aug. dixisse imperatori bono temeritate haud congruere, monumentis traditum est, et fatis celeriter fieri amplius quicquid inde cum maturitate geritur.

Et quod etiam cum mortua ratio hic fuerit litium finis, merum imperium propter absentiam

tiam, non modo quo ad cognitionem, uerum quoad diffinitionem quoq; hac de re delegari, poterit de quo tamen late in l. i. ff. de offic. eius cui man. est iu.

Et quod deniq; æquitas, quàmuis rigori præferatur l. placuit C. de iudi. & diuersa sint duo hæc l. diuus ff. de resti. in integ. l. & si nihil ff. de regu. iu. pulchrè Abb. hic in prin. quandoq; tamen concurrunt & coniunguntur, ut hic, & ita quidem ut non sit dare hoc casu nec prius nec posterius, non qui præsit, quiq; postponatur, argumentum in l. quidam testamento ff. de pecu. le. & in l. contractus & ibi Bart. C. de fi. inst. Iaf. in l. 2. in §. prius col. 5. ff. de vul. & pu. sub. Finis.

IDEM GREG.

Non potest quemquam à sacerdotali gradu (nisi iustus ex causis) concors sacerdotum sententia submouere.

Dubitandi rationem faciebat, quod absolute sacerdos deponi possit, quia à simili arguentes quis priuatur dominio rei suæ, & tamen non est in culpa. l. lucius ff. de euctio l. item si uerberatum §. idem si forte ff. de rei uen. & Dominus alibi seruo quia sibi pro premio datur libertas, & tamen culpa caret adhuc, in l. i. C. de præci. imp. offe. nec tortus in causa adulterii, eidem restituitur, quanquam sit rursus sine culpa l. si postulauerit ff. ad legem Iul. de ad. Et quod non plurium concordia requiratur, seu maioris partis, sed solus episcopus sufficiat, ex quo solus etiam gradum confert c. fi. 15. q. 7. argumentum in c. i. infra de regu. iu. & in l. nihil tam naturale ff. eo. Et uidetur etiam casus in c. i. de hære. in 6.

Contrarium tamen hic deciditur, quod imò non possit concors sacerdotum (idest episcoporum) sententia, quæ à sacerdotali gradu submouere nisi iustus ex causis. Et ratio decisionis est quia non debet quis sine culpa puniri, & iure suo priuari, siue à sacerdotali gradu submoueri c. satis peruersum 56. d. c. cognoscentes ibi, rem quæ culpa caret, in damnum uocari nõ conuenit de consti. Et quia iudicium integrum est, quod plurimorum sententia comprobatur. c. prudentiam de offi. del. c. licet de priuil. in 6. l. dubiū. C. de repud. Anch. col. 157. col. 2. Ro. col. 436. col. 3. hinc prouerbiū ubi cõsilia multa ibi talus multa, & latius nos i d. c. prudentiã.

Ad opposita respondetur facile, non obstare primum quia licet Dominus priuetur dominio rei suæ & sine culpa quidem, & seruo, neq; tortus eidem restituitur, non tamen

id fit sine causa, ut not. in iuribus ad idem alle. ga. & per Dy. in regu. sine possessione de reg. iu. 16. multa in d. c. cognoscentes de cõstit. Non secundum quia non est uerum, ut in d. c. f. ubi ad literã dicitur, licet solus honorẽ dare possit, quod nõ tamen solus aufert & est simile in dominis dantibus liberratis honorem seruis, quos tamen in seruitutis iugum non reuocant nisi publicè apud præsides. tribunali foro accusati fuerint & rationem assignat glo. in c. i. ubi idem casus ea q. & causa, qua tollitur etiam regu. c. i. de regu. iu. & l. nihil tam naturale ff. eo. quia in corporalia scilicet facilius construuntur, quam destruantur uel quia crebrius ordinantur clerici, quàm deponantur, graueq; esset totiens tot episcopos uocare, aut quia odio sit depositio, ordinatio uero electionis causa, & ut ibi latius ubi Arch. qui admiratur ob id quod c. ipsum repetierit & posuerit in fi. d. quæstionis. Non ob igitur tertium & ultimum, quia speciale est ibi in crimine hæresis, & in degradatione seu in murationis pœna, & quia ad id episcoporum numerus, de facili conuenire non potest ut ibi rursus dicitur, in prin. Et plus, quod licet solus episcopus id agat, alioq; episcopos excludat, non tamen excludit capitulum suum ex quo Abbates, aliosq; prælatos, & religiosos, ac literatos suæ Diocesis conuocare tenebitur ut ibi subiicitur & idem in c. si autem 15. q. 7. & seq. & in c. nullam 18. q. 2.

Præstatq; nobis decretalis ista, argumentum ad multa, & maxime quod aduerbium negandi, siue negatiua dictio (ut aiunt nostri) præposita verbo potest, priuat potentiam & inducit necessitatem præcitam l. nemo potest ff. de leg. i. i. ff. de uer. ob glo. ling. in c. i. per illum text. de regul. iur. in 6. & est sensus de iure non posse quenquam, concors sacerdotum sententia, à sacerdotali gradu submouere, nisi iustus ex causis i. nullo modo posse.

Et quod nihil sine causa fieri debet l. 2. §. cit ca ff. de excep. doli, quæ in quacunq; dispositione, semper excepta intelligitur l. si hominem ff. man. l. qui iurato ff. quis lat. cogan. licet hic ex abundanti fuerit expressa, & dubitationis tollendæ gratia dictum quod reprehensibile non est ob id tamen l. non solent ff. de reg. iu. l. quæ dubitationis tollendæ gratia ff. eod. l. i. §. sed sciendum ff. de edil. edic. l. i. §. quamuis ff. de uen. insp.

Et quod olim differentia uocabulorum nõ erat, quia episcopos sacerdotes appellat Greg. imò quod lex imposita est rebus (adde tu) & non uerbis l. 2. C. communia de lega. c. Marchi on. i. q. i. & quod hæc de re sæpissime impropriis utitur uerbis, inquit Bald. in l. i. ad fi. ff. de re. di. & dicebat Myson Cretenfis, quod nõ ex uerbis res, sed uerba ex rebus, semper sunt in-

quirenda, neq; propter uerba res perfici, sed rerum gratia, uerba consumari. Et non mirum ad propositum quod hic episcopi sacerdotes appellentur, quia antiquitus omnes sic uocabantur c. olim 95. d.

Et quod in concordia membrorum ecclesie gloriatur deus, & gaudet, ut etiam dicitur in c. archiepiscopus 9. q. 3. nec sibi placent discordantium opiniones, nec eas recipit, argumentum in c. oblationes & seq. 90. d.

Et quod deniq; factum à maiori parte, ab omnibus factum uidetur l. quod maior ff. ad municipia. l. 2. & 3. C. de præd. decu. lib. 10. Sal. in auth. sacramenta puberum in ult. col. C. si aduer. ven. Hosti. in c. quia propter in §. illud autem col. 2. de elec. uerūq; istud est in his quæ sunt cõia pluribus ut uniuersis, quia in his quæ sunt communia pluribus ut singulis, omniū consensus, requiretur l. per fundum ff. de serui. rusti. prædio. & speciale in electione pontificis, duas partes requiri, secundum Bal. in c. licet de uitanda col. 2. de electio.

ADDITIO.

Quod mutilatus sermo, est expositione coadiuuandus, ne in absurditatem incidamus, uel legis correctionem argumentum in l. oratio ff. de spons. & in l. i. iuncta gl. ff. de testa. nanq; hic concordia sententia sacerdotum posse à gradu sacerdotali quem submoueri dicitur, & tamè character retinetur c. 2. & ibi not. de pœn. in 6. ideo ob id exponi debet, à gradu submoueri. i. ab habilitate exercitii gradus illis, & sic absurdum non resultabit, nec legis correctio, & utrunq; uirabitur ut iuris est l. nam absurdum ff. de bo. lib. l. i. C. de inoffi. dot. c. cum expediat de elec. in 6.

Et quod æquipollentium uerborum eadem est uirtus argumentum in l. si in §. si. ff. mand. Et hoc idem quia tantum est dicere concordia sententia sacerdotum, quem ex causa à sacerdotali gradu posse submoueri quantum est si dixisset unanimiti c. cum ecclesia sutrina in prin. de cau. po. & prop. c. fi. de postu. prælato. & sic cõcorditer uel unanimiter. Et si diceretur non esse uerum, quia huic uerbo addi solent alia nemine discrepante scilicet ut in locis præall. not. responderi poterit, adde ex abundanti & dubitationis tollendæ gratia, ut dicebam etiam supra licet ad aliud, & nouissime facit quod etiam dicit Bal. in l. i. in fi. C. de iure emph. & ita quotidie in examinibus scolarium, inq; amplissimo nostrorum contultorum ordine, ab episcopi vicario. Finis.

LEO PAPA.

A quæ iuxta ecclesiasticum morem, iuste & rationabiliter fuerint diffinita, nõstra quoq; sententia roborentur.

Dubitationem faciebat in hac decretali nostra, primum quia fieri non debet quod factum non releuat l. hoc stipulatio §. diuus ff. ut leg. no. ca. Bar. in l. 2. in §. quod ob seruari col. i. C. de iura. cal. & in l. ad probationem per illum tex. C. de proba. Abb. in c. per tuas col. 2. eo. ti. sed hic sententia iuste & rationabiliter lata est, ergo alia confirmatione non eget, argumentum in l. i. ff. de dote præle. Et quia si sententia contra sententiam non ualet ex eadem instantia lata l. i. C. quando prouo. non est ne. Bar. in l. si sine in §. cum autem ad fi. ff. rem ratam hab. pari modo nec deberent posse si re & rectè (ut dictum est) sint omnia diffinita, confirmari. Et maxime quia iudex non impartitur officium suum non requisitus l. 4. §. hoc autem iudicium ff. de dam. inf. imò quod nec diffinita sunt semper confirmanda c. bonæ de confir. uti. uel inuti.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia confirmatio addit robur rei confirmatæ, eritq; sententia maioris auctoritatis imò quod nec poterit inferior de ualiditate sententiæ amplius cognoscere c. quis nesciat 11. d. c. i. de transac. c. i. & 2. de confir. uti. uel inuti. glo. in c. quia diuersitatem de concessio. præben. & signum amplius quoddam est superioritatis §. inter in auth. defensio. ci. Bald. in l. si. C. de legi. Iaf. multa cons. 144. colum. 2. uolumi. 2.

Ad opposita respondetur facile non obstare primum quia iam responsum est, quod imò releuat, & nouissime est in simili theo. Bal. de statuto spoletino confirmato à papa in l. i. C. de rerum permu. Ad secundum dicimus, sententiam non ualere, quia prima iam transierat in rem iudicatam, usq; adeo cum pro ueritate habeatur l. ingenuum ff. de sta. ho. & pro ea scit præsumptio iuris & de iure, ut not. in c. quoad cõsultationem infra eo. Alexand. in l. si is colum. 4. ff. de acqui. hæ. ut contra eam lata non ualeat nec amplius sit quis audiendus, alias nunquã esset litiū nnis l. si ob causam C. de eue. at hic confirmatio petitur non ut impugnetur, sed ut roboretur potius & ex alio ut supra igitur, argumentum non concludere certissimi iuris est Nõ ob. tertium quia uerum est, sed hic peti seu queri debere præsupponitur c. i. de trãsa. c. quociens de pac. c. sicut 2. q. 1. c. omnibus modis

3 5. q. 9. ergo nec istud obstat. Et minus ultimum deniq; quia nec id negatur, si appellatum fuisset uel petita restitutio in integ. quia tunc proprie ea non dicerentur diffinita, quo fit ut neq; confirmatio peti possit c. quod bene 6. q. 4. l. i. §. si. ff. ad treb. & ita hic declarat Ioann. And. & But. & uerissimum est.

Præstatq; nobis decretalis ista, argumentum ad multa, & maxime quod si sententia fuisset lata à iudice incompetenti, non posset per principem confirmari, ex quo rescinderetur exceptione nullitatis, quod tamen hic disputat Abb. & Inno. in c. i. de confir. uti. uel in u. Multa Moder. ferrariensis in l. more colum. 6. ff. de iu. o. iud.

Et quod confirmatio papalis adeo efficax est, ut ipsius tempus inspiciatur, & non dispositionis primariæ l. legata inutiliter & ibi signanter Bal. col. 2. dicit hoc idem multum facere ad confirmationes papales ff. de leg. i.

Et quod confirmans confluit in suo confirmabili, & quasi ex duobus fit unum l. i. §. si filius ff. de lega. 3. Bald. in l. i. colum. 3. C. si plus una sen.

Et quod ubi non est confirmabile confirmatio nihil ualet, & facta nihil operatur l. apud iulianum §. idem iulianus ff. ad treb. idem Bal. ubi alia ad propositum multa in l. nominationes col. i. in fi. & prin. seq. C. de ap. non abigitur dicitur hic iuste & rationabiliter diffinita sententia papæ fore roboranda.

Et quod deniq; confirmatio, nil nouat argumentum in l. scire debemus, post princip. ff. de uer. ob. sed robur influit in confirmatio. l. aurelius §. testamento. ff. de libe. leg. Bar. in l. tale patrum in §. qui prouocauit in rep. colum. 4. ff. de pac. & ut etiam dictum fuit supra in figura. casus Finis.

ADDITIO.

Pro ratione dubitandi ad supra dicta redeunt, dici etiam posset quod imò sententia iniuste lata, & non seruato ordine iudiciario, ualeat à papa confirmari, ex quo est iudex ordinarius omnium ordinariorum c. cuncta per mundum c. per principalem 9. q. 3. Abb. in c. i. colum. 4. de iud. Ancha. consil. 132. col. 2. Alex. consil. 70. ad si. uol. 4. & totus mundus eius diocesis, ut in d. locis legitur, usq; adeo ut subditos omnes possit abducere & eximere à potestate ordinariorum. Et quia plenitudinem potestatis habet c. proposuit de concessio. præben. c. 2. de præben. in 6. de i. ut lite peni. Specu. in §. nunc ostendendum in titu. de lega. uerf. 89. Castr. consil. 84. ad si. uol. 2. & uidetur casus ultimo loco in c. ad petitionem de accu.

Nihilominus contrarium deciditur hic, eam tantum quæ iuste & rationabiliter diffinita fuit

rur pp papæ sententia confirmari posse si postulata sit, & ratio decisionis est, quia alias sententia non esset l. 4. §. condemnatum ff. de re iudi. Et quod nullum est confirmari non potest, nec confirmatio ualet ubi confirmabile non est, apud iulianum §. idem iulianus ff. ad treb.

Ad opposita responderetur facile non obstat quia procedunt & uera sunt (omnia enim tendunt ad idem, & unica sol. tolluntur) in dependentibus à libera potestate papæ, ut in beneficiis, uel in supplendo ordine iuris positum, ut per Abb. hic in fi. & latius no. in d. c. propositum, & in d. c. 2. & nouissime Ancha. declarat consil. 188. col. 3. & consil. 295. col. i. & 3. & consil. 310. col. 2. & si. Ro. consil. 335. col. 2. idem Ancha. in rep. c. canonum statuta col. 16. de consil. Abb. in disputa. suis i. col. i. & Felin. in c. ad audientiam 2. col. 5. de rescript. ergo non in casu decretalis nostræ, sed ut prius melius. Finis.

INNO. III.

In causis quæ summi pontificis iudicio detur, & ordo iuris, & uigor æquitatis est subtiliter obseruandus, cum in similibus casibus, ceteri teneantur similiter iudicare, nisi forte cum aliquo (causa necessitatis & utilitatis inspecta) dispensatiue duxerit statuendum.

Dubitandi rationem faciebat, quod in ordo iuris non sit subtiliter seruandus, nec uigor æquitatis, in sententiis summi pontificis ut hic dicitur, quia solutus legibus est l. princeps ff. de leg. i. digna uox C. eo. maxime cum subtilitas reprobatur. c. dilecti de iudi. l. si fideiussor §. quædam ff. manda. Et quoad secundum dictum quod nec ceteri in causis similibus similiter iudicari teneantur, quia exemplis non est iudicandum sed legibus l. nemo C. de sen. & int. o. iud. Sal. in l. i. col. 6. C. quæ sit lon. consue. nec quid fieri solet. sed quid fieri oporteat considerandum est, ut inquit Cice. & quoad dispensationem, quod sine causa fieri possit, quia sola uoluntas sufficit, ut in ordinibus intra certa interstitia temporum faciendis, & quod quis possit habere duas curas de quibus 88. d. per totum & in c. de multa ad si. de præben. & sentit Innocentius in c. cum ad monasterium colum. i. & 2. de stat. mona.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia cum ipse Pontifex summus suo decet ipsum quoq; hominum gratia ea facere, quæ & ordo iuris & æquitatis uigor, expolant, & sit cæteris ita faciendi etiam exemplum, iuxta illud Io. 13. exemplum enim dedi uobis ut

ut quemadmodum ego facio ita & uos faciatis, & est argumentum in c. aliorum hominum 9. q. 3.

Ad opposita facile responderi potest, & quidem ad primum uerum fore quod solutus legibus est, sed tamen profiteretur se uelle uiuere legibus, & (ut dixi) hominum gratia l. ex imperfecto. C. de testa. not. in d. l. digna uox & in d. l. princeps. Et præsumptio est quod uelit etiam seruare leges & Canones, quorum est conditor Ad secundum uero id procedere in causis ecclesiasticis, & propositione actionis potissimum ne subtilitas in partium perniciem, & ruinam conuertitur uideatur, nos autem in ordine iuris & æquitatis obseruando, quod non insubtiliter fieri debet ne processus sit nullus. uel pronuntiatio pauperis causa negligatur, uel odio, timore, fauore, aut commodo declinetur ad dexteram uel ad sinistram. & fufius ut hic per Hof. & est argumentum in c. iudicantem 30. q. 5. Non obtertium quia speciale est in sententia principis l. i. §. pe. C. de uet. iu. enu. l. nemini C. de consil. lib. xi. ita ut fallat regu. d. l. nemo l. si quis filio §. quid tamen ff. de iniusto rup. irri. testa. Bar. in l. apud iulianum in §. utrum ff. ad treb. & in l. si titius ff. eo. dummodo non dispensatiue procedat, sed dispositiue ut hic tradit Gemi. consil. 34. col. 3. signanter per istum text. Et ratio specialitatis est, quia quod principi placuit lex est §. sed & quod principi instit. de iure natu. l. i. ff. de consti. princip. Et quia non est præsumendum quod processus eius habeat maculam c. in sede. hæc est fides 24. q. i. omniaq; plene examinata creduntur c. apostolicæ. 35. q. 9. not. in c. ad audientiam de rescript. Non ulti. deniq; quia nec id negatur d. casibus, sed ut ibi Inno. subiicit bonum est si seruet legem suam, prout etiam profiteretur ut supra & ut in d. l. digna uox C. de legib. & ut latius in d. c. de multa ad si. de præben.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentum ad multa, & maxime sententiam papæ, ad consequentiam trahi, quod tamen intelligi debet si diffinitiuæ fuerit, quod ex eo patet quia ceteri similiter ita iudicare debent ut hic subiicitur & not. et glo. hic. Et est not. limitatio ad reg. c. quæ à iure communi de reg. iu. in 6. ubi à iure communi exorbitant. i. quæ specialia sunt, nequaquam ad consequentias sunt trahenda.

Et quod sententiæ ap. debet in potiori significatu intelligi de diffinitiuæ i. l. i. §. qui in perpetuum ff. si ager uetigæ, uel emphi. per. in simili l. in rub. ff. de iu. o. iu. & sic exponi uerbum deciduntur hic diffinitiuæ, nec aliter intelligi potest.

Et quod sententia principis uim legis generalis habet l. fi. C. de legi. nec ab re (rursus) hic deciduntur dicitur, quia lex principis decisio

est l. ueteris C. de contrahen. & commit. stipu. l. i. in prin. C. de emen. Cod. §. cumq; super filio inst. de nup.

Et quod interlocutoria ad consequentias trahi non debet, ex quo ius non constituit, nisi sit in corpore iuris clausa l. metum §. i. ff. qd met. cau. uel lara cū causæ cognitione & presentibus partibus d. l. fi. C. de legi. late hic Ioan. And. But. & Abb.

Et quod dispensatio regulariter cum causa fieri debet, cum sit recessus à iure communi l. cum titio & ibi no. ff. de condi. & de. c. requiritis §. fi. i. q. 7. & actus solemnis, ac sententia quædam seu decretum scripturam requirens c. legimus 2. q. i. Old. consil. 326. col. 2. & consil. 327 col. i. & quod non ab re dicitur causa necessitatis & utilitatis inspecta, alias dissipatio foret, & nulla, argumentum in l. 2. in §. circa ff. de exceptio. do. lo. And. in d. c. de multa colum. 5. de præben. Finis.

DE APPELLATIONIBVS.

ALEX. III. REMEN. ARCHIEPISCOPO.

Adhæc si in una causa quis appellauerit, & pendente appellatione aliquod crimine committat, uel prius commisisse dicatur, uel modo etiam accusetur, aut conueniatur de alia re, super qua non sit appellatum, & illam proferri contingit ad audientiam iudicis à quo in alio negotio appellauit, eam potest si uoluerit, tanquam suspectum uitare alioquin debet eius stare iudicio, maxime si suus ordinarius iudex existat.

Dubitandi, rationem faciebat, quod coram iudice à quo appellauit in una causa, in alia conueniri non possum nec in alia à qua appellatum, non sit, iudex possit tanquam suspectus recusari, ex quo pendebat appellatio & pendente appellatione nihil debet innouari ut in rub. & toto ti. ff. nil nouan ap. pen. Et si quid inouatum fuerit, id ab incompetenti iudice, factum dicitur, cui nec parebitur l. fi. C. si à non comp. iu. sue ap. c. at si clerici de iudi. Old. consil. 89. col. i. & quia si grauabit me iudex, promptum mihi remedium erit appellationis l. unica ff. apud eum a quo allega. etiam hic in glo. unde recusatio, cessare omnimodo debet, argumentum in l. in causæ ff. de mino. & in l. in prouinciali cū

ibi not. ff. de no. o. nun.

Contrarium tamen in utroq; dicto, determi- natur hic, & ratio est decisionis quo ad primū, quia si alia causa diuersa est ab ea, à qua fuit ap- pellatum, non est ratio cur uon possim in eadē ueniri, argumentum in l. papinianus exuli ff. de miuo. & in l. naturaliter in §. nihil commune ff. de acqui. possessio. in simili docto. in l. nulli. C. de iudi. Are. conf. 29. colum. 14. Et quia gra- uamen est causa ap. quod non contingit respe- ctu aliarum causarum ut hic per Abb. quoad secundum uero, recusari posse, quia durum est coram suspecto iudice litigare l. apertissimi C. de iudi. c. cum inter de excep. idem Are. conf. 29. colum. 14. præallega. & quodammodo na- turale suspectorum iudicum insidias declina- re, & inimicorum iudicium, uelle refugere c. quod suspecti 3. q. 5. Abb. in c. postremo i. col. 1. infra eo. & in c. i. colum. 8. de iudi. glo. in c. se- cundo requiris infra eo.

Ad opposita respondetur facile, non obsta- re primū quia uerum est si quid innouaretur respiciens causam à qua appellatum est, sed ista est penitus diuersa, uihil commune habens cum prima, ergo nihil officit quominus conue- niri possim coram eodem iudice, nisi (ut dixi- mus) fuerit à me recusatus & ut hic clare etiā legitur. Non secundum quia nec id negamus, sed bene dicimus iure ciuili procedere. & locū habere, non canonico, quo facilius iudices re- cusantur, & maxime (ut dicit doct. hic præfer- tim But. & Imo.) quia cum semel me grauauerit, & iam factō ostenderit, me non diligere, sta- tim mihi sit suspectus, tamen stat argumentum d. l. unica, & regu. d. l. in causā, nec præsumen- dum iudicem ob id quod sententiam contra me tulerit, me non diligere, argumentum in l. merito ff. pro socio & in l. uir bonus ff. iud. sol. & in l. herennius §. caia. ff. de euitio. dicendum igitur est, recusari posse (ut primitus dicebam) quia id longe facilius est, quam recurrere ad ap. si me grauauerit, & quia recusatio est specia- le remedium, appellationis uero generale, igitur præponderabit argumenrum in d. l. in pro- uinciali & ibi not. ff. de no. o. nun. & in regula generi per speciem de regu. iur. in 6.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentum ad multa, & maximè, quod exceptio in uno ca- su firmat regulam in non exceptuatis l. quæsi- tum §. deniq; ff. de fun. inst. instrumentoq; leg. quodq; regula est hic, in alia causa, quam illa à qua sit appellatum, appellansem posse con- ueniri exceptio uero, si iudex recusetur suspec- tus.

Et quod quamuis recusatio & appellatio dif- ferant, quia remota appellatione non propter- ea remouetur recusatio, ut not. in c. postremo infra eo. ita tamen ista suspendit iurisdictionē

ut illa, & declarat etiam Specu. in §. restat col. i. de delega. & not. in c. super eo, & ibi Fraui. in specie infra eo.

Et quod uerba legis semper debent intelli- gi secundum subiectam materiam l. si uno ff. loc. l. si stipulatus ff. de usu. Si recusatio fiat scilicet iure isto, ut non sine cā fiat licet hic non di- catur. s. suspicionis. c. cum speciali de offi. del. c. secundo requiris infra eo. aliās à iure ciuili nō differret, & tamen differt, quia dicto iure sit si- ne causa l. apertissimi C. de iudi. not. in l. qui iu- risdictioni ff. de iu. o. iud.

Et sic quod una lex alteram declarat si fiat iure isto quod fiat (ut dixi) cum causa l. non est nouum l. sed & posteriores ff. de leg. c. super quæstionum in prin. de offi. del.

Et quod deniq; non ab re dictum est hic, si uoluerit tanquam suspectum uitare & c. quia si noluerit sed postea litigauerit, & in iudicio responderit, recusationi renuntiare uidebitur, ut not. Specu. in §. 4. in uer. & nota de excep. & docto, in c. inter monasterium de re iudi. & in c. gratum de offi. del. & in c. sollicitudinem infra eo.

ADDITIO.

Quod alioquin cōiunctio est, uim sententiæ habens, ut inquit Alcia. in l. 2. in prin. ff. si cert. pet. & male ac contra illum text. & in l. si. ff. eo & in l. qui negotia ff. manda. & in l. si quis in §. qd ita ff. de inc. rui. nau. & in l. diuus in §. ff. de mi. res. ubi potius ex ea dictione colligi possent detur argumentum per locū ab opposito, quia si recusetur eius iudicio non stabitur alias sit Finis.

ALEX. III. EPISCOPO ET AR- chi. de bonon.

Onsuluit & infra, Conf. V. T. R. quod si generali- ter ap. quis interponeret ab omni grauamine quod sibi posset contingere, hu- iusmodi ap. tenere non debet, si uero ab aliquo iudice super om- ni grauamine, quod in vna causa sibi pos- sit inferri, quanquam generalis appella- tio sit interposita appellationi tamen e- ius est ab eodem iudice deferendum.

Dubitandi rationem faciebat, quod ge- neralis ap. ualeat, non secus ac illa, quæ ad cer- tam personam uel causam restricta sit, quia idē debet operari genus, respectu generis, quod o- peratur species respectu speciei l. si duo ff. de admi.

admi. tu. l. si chorus ff. de lega. 3. l. omnes C. de præscrip. 30. anno. l. sic autem §. sed & is ff. de de rei ven. l. 3. §. si. ff. de test. l. an in totum C. de edifi. priua. & ita arguit etiam Bal. in l. i. in pri. C. commoda & in l. i. C. de hære. vel ac. ven. & est argumentum à proportionem generis & spe- cie, ut pulchrè declarat Nel. in tracta. bānito. in 2. par. 2. tempo. q. 58. col. 2. ergo (ut dixi) ita generalis ualebit, ut restricta ad certam cām. Et uideretur casus in c. bonæ infra eo. ubi ad literā dicitur, à quolibet grauamine posse appellari, & cū in uerbis non est difficultas, non est admit- tenda voluntatis quæstio l. ille aut ille §. cum in uerbis ff. de leg. 3.

Contrarium tamen hic deciditur & idem e- tiam in c. 2. supra eo. & ratio decisionis est, quia grauamen immediata causa appellationis est c. suggestum c. ut debitus supra & infra eod. c. ad romanam 2. q. 6. quod quidem respectu cuius- libet causæ, in futurum intentandæ prætendi non potest de præsentī, ergo nec appellatio sic interponi, quoniam (ut inquit Abb. hic & be- ne) ubi deficit causa, ibi cessat effectus c. cum ces- sante infra eo. l. adigere §. quamuis ff. de iur. pa. ad quod etiā facit, quia generalis appellatio ob- scura est & incerta l. duo sunt titii ff. de test. tu. lita fidei §. si. ff. de iure fi. ergo non ualebit pe- rindeq; erit ac si interposita non fuisset l. de æ- tate §. nihil ff. de int. ac. secus igitur quando re- stricta est, deducendo & latius ut hic per eun- dem Abb.

Ad opposita respondetur facile, nec primū ob stare, quia fallit regu. in casibus à iure expres- sis, ut declarat Bal. in l. si quis mihi bona in §. iussum ff. de acqu. hæ. hic autem exprimitur nō ualere nisi ad certam personam uel causam re- stricta sit, ergo. uel etiam ut uideatur legum cor- rectio, & contrarietas, inquit idem Bal. multis aliis modis est cā limitando in l. sed & si quis in §. quæsitum ff. si quis cau. Non secundum & ultimum, quia id in extra iudiciali ap. uerū est, & procedit, nos autem loquimur in iudiciali, ergo. Et ratio differentię est, quia primo casu, à futuro grauamine potest appellari, & sufficit quod fiat ex uerisimilibus coniecturis & factū sit certum cle. sicut de ap. Idem Abb. hic & alii exemplificantes hoc modo appello, ne super ta- li factō, uel possessione, me quis molestat.

Præstatq; nobis decretalis ista, argumentum ad multa, & maxime quanquam legis natura sit generaliter determinare l. i. §. quod aut ff. de Alea. quod communiter tamen generalitas re- probatur, ex quo parit confusionem ut inquit Bald. in c. adhæc de rescrip. pulchrè Rom. conf. 455. & in materia, inq; appel. D. de rota deci- sio. 407. in nouis.

Et quod genera sunt sicut prædicamenta, nō sicut prædicata, ut pulchre dicit Bald. in c. i. ad

fi. de cōst. nimirū igitur si nihil operantur, quia (ut dixi) sic generalis appellatio, incerta est & obscura, & perinde ac si interposita non fuisset d. l. de ætate §. nihil ff. de int. ac. Bar. in l. titiæ textores in prin. ff. de int. ac.

Et quod genus restrictum ad unam speciē, naturam speciei assumit l. si optio ff. de op. le- ga. Bal. in auth. hoc inter liberos colum. i. C. de testa. & in simili dicit Iaf. quod dispositio gene- ralis quæ non potest uerificari nisi in una spe- cie specialis est, in l. i. colum. 5. ff. de uulg. & pu- pil. sub. per tex. & ibi Barto. in l. si dominus ff. de leg. i.

Et quod distinguere debent tempora, & con- cordari scripturæ, quia hodie non admittitur generalis appellatio, etiam ad unam causam re- stricta, nisi nominatim causa grauaminis expri- matur, clem. appellanti de appell. usq; adeo ut neq; possit ex alia causa appellatio iustificari, ut ibi, olim autem sic ut supra, & in d. c. bonæ. Regien in l. i. nu. 96. ff. de no. o. nun.

Et quod deniq; per uiam facti resisti po- test, si mora interpellandi uel adeundi iudicē, periculum est allatura l. ait prætor §. si debito- rem & ibi Bart. ff. que in fraud. cred. sicuti per uiam iuris contra futurum grauamen uerisimi- liter inferendum potest quis sibi prospicere p- appellationem, ut hic & in d. c. bonæ infra eod. Anch. conf. 439. col. 6. Finis.

ALEX. III. CANTVARIEN. AR- chiepiscopo.

Dhæc & infra: præterea de his qui iuramentum præ- stant quod ecclesiæ sta- bunt iudicio, & postea ap- pellant. Id tua sollicitu- do prouideat, ut eos ser- uare quod iurant uel infra xl. dies post ap. interpositam, iter arripere ad ipsam pro- sequendam, compellas.

Dubitandi rationem faciebat, quod non po- tuerit appellari in casu præsentis decretalis, & quod appellationi non sit deferendum, quia iuramentum de parendo mandatis ecclesiæ, præcisè obseruandum est c. ad nostram de iu- reiu. l. unica C. de sen. quæ pro eo quod int. ma- xime ut inquit Abb. hic, quia generaliter præ- stitum est. Et quia si à iuramento posset appel- lari, iurantem sic peniteret, & tamen ubi iura- tum est pœnitentia, locum non habet l. si pecu- niam & ibi gl. quia iurasti ff. de condic. ob cau Barto. in l. dedi in princip. ff. eo. imò quod sibi ipsi sic uideretur contrarius iurando, & postea appellando, nec aliud innuere meo quidem iu- dicio,

dicio, nisi uelle parere, & non parere contra- rius autem nõ auditur l. i. C. de fur. c. sollicitu- dinem infra eo. ergo.

Contrarium tamen hic deciditur quod imò poterit appellari, quodq; appellationi deferen- dum erit. Et ratio decisionis est, quia immedia- ra causa appellationis est grauamen c. sugges- tum c. ut debitus supra & infra eod. iurans hic erat grauatus, ergo iuramento non obstat, poterit appellare. quia (ut inquit etiam gl. hic) iuramentum non desertur, siue deferri non ui- detur, cum illud ex iusta causa dimittatur l. qui iurato ff. qui satisd. cog.

Ad opposita respondetur facile non obsta- re primum, quia uerum est nisi iurans graue- tur (ut dictum est) d. c. ut debitus. Ex quo tolli- tur etiam secundum quia imò ex causa permisa est & sic speciali ratione ut supra & est simile in l. quiq; in §. i. & in l. quamuis ff. de in. iu. no. Bar. in l. qui ea mente in princ. ff. de fur. Nõ ob. vltimum, quia regulariter id uerum est sed tamen hic auditur, quoniam ius appellatione sibi permittit d. c. ut debitus & no. in c. seq. infra eo.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentum ad multa, & maxime, quod cū absoluitur quis, à sententia excommunicationis, debet iurare de parendo mandato ecclesie, siue iudicis, de quo etiam in c. ex tenore de sen. excommu. & in c. ueniens & in c. quinquauallis de iureiuran.

Et quod mandatum iudicis debet esse iustum & rationale, aliàs obedire non teneretur (ut hic dicunt omnes & bene) & probatur in d. c. quinquauallis & in l. si liberus ubi not. tex. ff. de op. lib. & est exemplum ut iurans satisfaciat la- to, prout not. etiam in d. c. ex tenore, inò sicuti dictum fuit pariter supra quod si foret iniu- stum grauaretq; iuramentum non obsta- tante posset ap. interponere, & per d. l. si liber- us dicit etiam Bar. in l. si ff. qui satisd. cog. Si iuraret quis, non petere reductionem ad arbitrium boni viri, quod debet intelligi, tamen ni- si subsit iusta & legitima causa plene Deci. hic colum. 2. & consil. 1 r. colum. 5. uolum. 1. & cõ sil. 28. colum. 2. uolum. 3. Barto. in l. iulianus nume. 7. ff. de condic. ind. Castr. consil. 2 15. co- lum. 2. & consil. 255. col. 2. eod. lib. & in simili de eo qui consensit pariter causam committi consilio sapientis, ut non propterea (si fuerit iniustum) sibi denegetur contradictio, Ro. con- sil. 228. col. fi.

Et quod actus iuratus, ex iusta causa potest reuocari, reuocari autem uideretur appel. inter- posita iuramento non obstante, ut hic, ergo, & in pulchro casu ita etiam dicit Oldr. consil. 95. ad fi.

Et quod iuramentum, in his, in quib. quis nec consensit nec cogitauit, non obligat iuran-

tem l. si. C. de non nu. pec. c. petitio. c. ueniens & ibi Inno. & Host. de iure iu. Old. consil. pra- alle. 95. nu. 15.

Et quod tempus, quod appellanti statuitur, ad appellationem prosequendam, quodq; im- mediate incipit currere post ap. interpositam, ut hic arbitrium est ut no. in c. cum sit Roma- na supra eo. & quanquam dixerit hic text. in- fra dies xl. iter arripiendum, ad ap. prosequen- dam, hac ratione suppleri debet, plus uel mi- nus, secundum locorum distantiam, & perso- narum qualitatem, ut in d. c. cum sit ro.

ADDITIO.

Ad illud de quo hic & obiter dictum est su- pra quod iuramentum præcise est obseruandū si iuste præcipiatur, nec grauetur iurans, qua- drat pulcherrimum Cleomenis exemplum, cū arguis enim pugnaturus, treugua dierum sep- tem à pugna se abstinit, deinde noctu eos ag- gressus, ex tempore multos occidit, capiuoq; multos etiam fecit reprehensus postea quod peierasset, imò non, respondit, quippe quod dicitur, mentio facta fuit, noctium non. Fi- nis.

ALEX. III.

AD hæc & infra cum à te su- per aliqua causa fuerit ap- pellatum fas tibi sit appel- lantes ap. remota compelli- gere, ut uel ap. interposi- tam prosequantur, uel co- ram te iuris pareant æquitati. Aut si alte- rutra partium, te suspectum habuerit, te insistente iudicem eligant, qui proposi- tam inter eos ualeat dirimere quæstio- nem.

Dubitandi rationem faciebat, quoad primū dictum appellanem non esse compellendum ad appellationem prosequendam, quia appella- re & appellationem prosequi est agere, uerum agere nemo neq; ius suum in iudicium deduce- re compellitur l. i. C. ut nemo inui. l. si. C. de u- su. pupil. Ro. consil. 53. col. 2. Quoad se cundū uero, quod nec iudex à quo posuit tanquam suspectus, recusari & iudex eligi qui causam di- rimat cum semel sub ipso litigauerit, ut etiā di- cit hic Host. & est argumentum, in l. si conue- nerit ff. de iu. o. iud.

Contrarium tamen & in utroq; dicto qui- dem hic rursus deciditur, & ratio decisionis est, quoad primum, quia maliciis hominum ob- uiaandum est l. in fundo ff. de rei. uend. quibus nec

nec carere uideretur, qui appellat & appellatio- nem nõ prosequitur argumentū in c. nullus de præsump. c. peruenit infra eo. c. peruenit uer- si. mandamus supra eo. Quoad secundum ue- ro posse recusari, quia durum est aliàs coram suspecto iudice litigare c. quod suspecti 3. q. 5. & supra dictum est alibi satis. est uerum (ubiicitur hic) si de recusatione iudex dispu- tare noluerit, quod eo insistente, tenebuntur partes iudicem eligere, qui propositam inter- eas, ualeat dirimere quæstionem.

Ad opposita respondetur facile, primū non obstare, quia uerum est coactione præcisa, sed causatiua sic l. diffamari C. de inge. ma. l. titia ff. de accu. l. si ea. C. qui ac. non po. not. in l. accu- satorius ff. ad legē iul. de ad. & in d. l. i. C. ut ne. inui. Bar. in l. edita nu. 3. C. de eden. sed hic ap- pellationem non prosequeretur, ergo non mi- rum si compelli ad id potest, uel quod ster iuri- coram ipso iudice, à quo est appellatum. Non secundum quia potest ex noua causa, uel quia ipsum per aliquem actum, cum eius iudicium semper declinauerit, non uideretur approbasse, ut not. in c. insinuante de offi. deleg. & in c. in- ter monasterium de re iud.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentum ad multa, & maxime, quod quamuis iudex cõ- pellere possit, partem appellanem, ad ap. pro- sequendam, quod non tamen ei necessitas im- ponitur, ut ad id eidē terminum præfigat, quod indicat uerbum illud fas tibi, quod sui natura necessitatem non importat, sicuti nec uerbum potest, ut hic per Holt. Bur. Ab. & alios, & pro- batur in l. sepe & in l. generaliter ff. de offi. præ- sid. & in c. consuluit de offi. del. maxime quia af- firmatiuè prolatum est in lege, ut not. in l. gal- luis in prin. in uer. posse ff. de lib. & posthu.

Et ad idem, quod ob id non grauatur appel- latus, licet iudex à quo nõ assignauerit sibi ter- minum ad appellationem prosequendam, & consequenter appellari nõ poterit, quia imme- diata causa appellandi est grauamen c. suggestū c. ut debitus supra & infra. eo.

Et quanquam regulariter iudicandi neces- sitas sit l. de qua re ff. de iudi. l. i. §. iudicandi ne- cessitas ff. de iur. & ho. quod non tamen id qd potestati iudicis permittitur, necessitati iuris subiicitur l. non quicquid ff. de iudi. Bar. in l. i. col. 2. ff. de iurisd. o. iud.

Et quod potentia non semper deducitur ad actum, ut signanter per tex. in d. l. nõ quicquid dicebat Old. con. 93. col. 3. Nec semper uerum hac de re, qd propinqua actui, actus sit, de quo aliàs in l. pe. ff. de mil. test.

Et quod deniq; iudex, qui potest repellere si- ne actione agentem si non repellat, non prop- terea tenebitur reo in sindicatu, ut etiā dicit Pau. de cast. in l. ubi pactum colū. 3. C. de pac.

& Deci. hic, quod tu declara uerum, si petitorum non sit, quia iudex non debet impartiri officiu suum, non requisitus l. 4. §. hoc autem iudicia ff. de dam. inf. aliàs autem teneretur, ut idem Pau. in loco præallega. declarat & bene.

ALEX. III.

Consuluit nos. t. f. utrum sit appellationibus deferen- dum, à rege francorū pro iudæis interpositis, ut mā- cipia detineat christiana & infra. non conuenit ut

pro huiusmodi appellationibus, ab obser- uatione decreti, debeas abstinere.

Dubitandi rationem faciebat, text. in c. mul- torum de iudæ. ubi iudæi possidere mācipia christiana minime prohibeatur, quem stupen- dum dicit Bauer. in §. testes, col. 6. insti. de res- ta. & ad idem inducit Barba. in l. 2. in §. ex his col. 15. ff. de uer. ob. ergo & ap. erit deferenda, à francorū rege in eorum fauorem interposi- tæ, maxime quia sunt nostræ naturæ participes à nobisq; fouendi c. iudæi & ibi Abb. de testi- c. charitas §. item proximos de pen. d. 2. nec su- periores francorum rex aliquem recognoscit c. per venerabilem qui fil. sint legi. Oldr. consil. 69. ad fi. & quia conuenit etiam, cum appella- tio sit præsidium, inuentum ad iudicium iniqui- tates corrigendas l. i. ff. de appella. ut hic a rege francorum (iterato dixerim) deferatur.

Contrarium tamen deciditur in ista decre- tali nostra, Et ratio decisionis est, quia appella- tio est contra ius & Canones c. mācipia 54. d. l. unica C. ne christia. man. l. deo nobis §. his- ita C. de ep & cle. c. fraternitatem 54. d. præal- leg. cui hac de re non est deferendum. Et quia rex secularis etiam superiorem non recogno- scens, subest papæ, nec potest quidquam facere, quod sit contra decorem christiane religionis, cum nec ipse papa faceret c. duo sunt genera 96. d.

Ad opposita respondetur facile, & quidem ad primum illud ideo uerum fore, quia serui erāt ascriptitii, & sic indirecte & ratione adiun- cti, non directe ut hic, quo casu multa concedū- rür, quæ non concederentur aliàs, & ita decla- rant doct. illum tex. in locis supra alleg. & ho- uissime quod sit d. casu speciale, Moder. Bono- ni. in l. si insulā col. 7. ff. de uer. ob. ergo in con- trarium ius commune l. ius singulare l. quod uero contra ff. de legi. c. presenti §. loca de præ- ben. in 6. Nec officit quod sint nostræ naturæ participes, quia uerum est, ut foueantur & tole- rentur, nec expellantur nec molestia affician- tur

ur in suis solemnitatibus & ritibus hebraicis in memoriam dominicæ passionis, præsertim quia dicit Christus, ignoscite illis, quia nesciunt quid faciunt, & habetur aliter, in c. consuluit & in c. sicut de iude. & in c. qui sincera 45. d. Car. in cle. i. col. 2. eo. ti. Anch. consi. 243. col. i. sed nõ ut christiana mancipia detineant, cum ipsi si à nobis potius, quibus sunt subiecti, detineri debeant, & tanquã serui tractari, ut per Abb. in c. iudæi & in d. c. cõsuluit de iud. Non ob. ul timum deniq; quia antecedens uerum est consequens falsum, cum appellatio ipsa (ut dictum est) sit contra ius & Canones l. non dubium C. de lega. argumentum in l. conditiones contra edicta, & in l. filius, quæ sequitur ff. de cond. in stit.

Præstatq; nobis hæc lex argumentũ ad multa, & maxime quod nemo debet ponere falcem in alienam messem, ut inquit tex. in c. nullus de paroch. & in c. omnis utriusq; sexus de peni. & re. nec Rex Franciæ, usurpare quod religioni & ecclesiæ tribuitur c. decernimus de iud. multa Old. consil. 71. & 83, col. 2. quia nec è cõtra permittitur, quod ecclesia usurpet quod ipsi regi uel Imp. tribuitur pariter cum indecorum sit membrum unum, alterius membri officio fungi c. i. 89. d. Old. consil. præalle. 83.

Et ad idem, quod officia non debent promiscuis rerum actibus perturbari l. consulta diuina C. de testa. c. nõs si incompetenter 2. q. 7. l. nemo 2. C. de iude. Ancha. consil. 154. col. i. & consil. 178. col. 2. in terminis huius decretalis Bal. in l. si testamentum C. de test. Arch. in c. per hoc de hære. in 6.

Et quando sunt duo gradus successiui & ad inuicem subordinati, quod primus de ultimo se non intromittit, nec ultimus de primo, & sic ea quæ sunt præbiteri uel episcopi, diaconum non attingere, nec è contra c. diaconus & seq. 93. d. Old. consil. 180. col. 3.

Et ad idem quando diuersis, diuersis tribuuntur iurisdictionũ species, quod unus se de illa quæ alterius est non debet, nec potest se intromittere, ut etiam dicit Ang. in l. cum prætorco lum. 2. ff. de iudi.

Et quod deniq; ab inconuenientibus abstinendum est, quodq; ea multiplicari non debent non conuenit igitur huiusmodi appellationibus deferri, & à decreti obseruatione abstinere positi in d. c. mancipia & fraternitatem 54. d. & sic à seculari iudice falcem poni in alienam messem, ut hic dicitur & in simili in l. i. C. de dot. promi. & in l. cum post in §. ge

ner. ff. de iure do. Bal. in l. de lege xii. tab. ad fi. C.

de legi. hæ.

Finis.

301

ALEX. III. GENVENSI ARCHIEPISCOPO.

AD hæc sicut asseris & infra Respon. quod iudex si ei constiterit appellante antequam partes essent citatæ, uel delegatio causæ peruenisset ad ipsum, qui ap. interponit obstaculum, nuncium ad sedem apostolicam destinasse, factæ debet appellationi deferre, sed si post appellationem fuerit destinatus, satis potest exequi quod mandatur.

Dubitandi rationem faciebat in primis delegatum, posse cognoscere, nec appellationi deferendum esse, quia causa fuerat commissa, appellatione remota, commisiones autem sunt stricti iuris, nec à uerbis eorum recedendum, non distinguemus §. de officio ff. de arb. & quia etiam uidetur casus expressus de hoc, appellationi scilicet non esse deferendum, nec istudum dicentibus se nuncium ad sedem apostolicam destinasse quominus causam sibi committam delegatus iudicet, & quod sibi mandatum est exequatur in c. suggestum & in c. ut debitus supra & infra eo.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia dolus uel fraus, appellanti, cum non dum citatus fuisset uel commissionis literarum notitiam habuisset, imputari non potest c. meminimus & ibi Abb. supra eo. quo fit ut omnino appellationi sit deferendum. est uerũ (subiicitur in text.) si post appellationem nuncius destinatus fuisset, quod tunc delegatus posset in causa procedere, & ob id quia dolose & non absq; fraude destinasse uideretur. d. c. suggestum, & ut debitus. Et quia etiam contra absentem legitime impeditum, non æque conuenit ut procedatur, priuilegiumq; est itineratibus indultum præallega. c. meminimus. c. unico de cle. peregrinam,

Ad opposita respondetur, & facile quidem nec primum obstare, quia hoc casu, clauis illa ap. remota, nihil operatur, nec suspensionis tollit, quæ fit ex arreptione itineris, uim appellationis habente, & ut latius in d. c. ut debitus not. & in d. c. meminimus.

Non secundum, & tertium quia concordat potius iura illa, quam obstant, & dubitationem faciant, uel dici etiam potest quod non suspendatur iurisdictioni ordinarii ibi, delegati autem sic, ut hic, uel & melius, quod dicta iura hodie procedant, ex quo satis est extare literas super eodem negotio, tamen si præsentate non fuerint decre-

decretalis ista autem loquatur secundum antiqua tempora, ut hic per glo.

Præstatq; nobis tex. iste, argumentum ad multa, & maxime quod uerbum sicut asseris, non infert id probari quod asseritur, quodq; ex eo recitatur factum alterius, nec recitans id confiteri uideretur, ut inquit But. in .c. adhæc per illũ tex. de rescrip. & est etiam tex. in .c. 3. de eo qui mit. in po. cau. rei ser. Deci. hic alia adducens ad balistam, dicit quod ante eum, duo hæc adduxit Feli. in .c. iurauit in prin. de proba. tradit etiam Barto. in extrauagan. ad reprimen. in ver. asserit, non nihil idem Feli. in .c. dudum colum. 3. de præsumptio.

Et quod quanquam appellatio ommissis medijs facta non teneat, de iure ciuili, quia gradatim fieri debet. l. imperatores. ff. de appella. secus tamen est de iure canonico c. dilecti. c. cum sit romana. c. duobus supra & infra eo. Bart. in l. omnes populi col. 15. ff. de iust. & iu.

Et quod dolus & fraus nemini patrocinari debet l. ne ex dolo. ff. de dolo. c. sedes apostolica de rescrip. l. i. in fi. ff. de excep. doli. l. itaq; fullo in prin. ff. de fur.

Et quod appellationi semper est deferendum quado ex causa rationabili interposita est, aliàs non, ut etiam not. in d. c. ut debitus infra eo.

Et quod deniq; itineris arreptio uim appellationis habeat & sit appellatio, quia expresse hic appellationem appellat papa, & tamen non est regulare. l. non distinguemus. §. cum quidam. ff. de arbit. aliàs non suspenderet iurisdictionem iudicis delegati, & tamen suspendit, quod appellationis proprium est. l. i. ad fi. ff. ad turpil. toto ti. nil nouan. appella. pend. Finis.

ALEX. III.

DE priore & infra: ceterũ si præfatus canonicus priorem propter suas enormitates manifestas, quæ ipsum notabilem reddunt, ad se ap. appellauit, & ipsæ tali ap. deferre contempsit, eum cum literis tuis ueritatem continentibus de tanto excessu, satisfacturum ad se ap. uenire compellas.

Dubitandi rationem faciebat, quod à correctione sui superioris & prælati non appelleretur nec si appellatum fuerit appellatio admitti de beat. tex. clarus in c. reprehensibilis ad fi. & in c. ad nostram supra eo. & in c. licet, de offi. ord. imò quod si culpas subditorum dimittat impune, grauius offendit c. si his qui 12. q. 4. c. qui uicis 23. q. 5. laudabileq; est in subditis prælati correctionem nulla dissimulatione postponi

c. sicut 2. q. 7. igitur appellari non poterit (ut dixi) & si appelletur, nec appellationi detulerit quod puniendus non erit, ex quo pœnam non meretur, qui aliquid facit auctoritate legis, ualga. l. gracchus C. ad legem Iul. de adult. c. qui peccat 23. q. 4. Cetus enim hominum saluus esse non posset si mali non castigarentur, non secus ac ægrotus. cuius pars nisi medicina sanetur, in reliquis eiusdem partes morbus diffunditur. Nequisissimorumq; hominum improbitatem aliquando retundi, & non pati impunitate augeri, non solum est utile R. P. uerum etiã necessarium dicebat Cice.

Contrarium tamen hic deciditur, & bene estq; decisionis ratio quia prælatus, in correctione modum excessit, quia de re poruit etiam subditus appellare, siq; (ut dictum est) appellationi ille non detulerit punietur, & fiet in pœna sapiens, qui stultus fuit in culpa inquit Bal. in c. nisi de offi. leg.

Ad opposita, dubitationemq; facientia respondetur facile, uera omnia esse, quando correctio est moderata, at hic modum excesserat in corrigendo, ut uerba illa innuunt propter enormitates manifestas. (& iam dictũ est supra) ergo.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentum ad multa & præcipue quod maximum inobedientiæ signum est, si iuste appellationi prælatus non deferat ob idq; non mirũ si punietur & est nouissime casus in c. decreto ad fi. 2. quæstio. 6.

Et quod est maxima differentia, quem appellare. & à quo, seu (ut hic) priorem, uel à priore quoniam primo casu, appellatio extraiudicialis est, secundo uero iudicialis.

Et quod si punietur, qui detulit appellationi friuolæ & iniustæ c. cum appellationibus de ap. in 6. multo magis debet puniri qui non detulit iuste, nel saltem pari ratione. quoniam contrariorum eadẽ est disciplina l. i. ff. de his qui sunt sui uel alie. iu. c. intellecto de iure iu. c. hospitium 32. d. & ut per Abb. hic.

Et quod uerificatur hoc casu Greg. dictum in ep. ad louinianum de quo aliàs in c. fi. 14. q. i. huiusmodi ubi præceptum est, ibi necessitas seruiens est, ut obediat, uel imperantis ut ei obediat. Item quod præcipitur imperatur, quod imperatur necesse est fieri, si non fiat pœnam habet de quo etiam in c. 2. de maio. & obed. præcipitur hic & ubiq; iuste ap. deferri ergo si non deferatur prælatus (ut dictum est) punietur.

Et ad idem deniq; quod obedientia præceptum supponit l. si quis mihi bona §. iussum ff. de acqui. hære. Bald. in pulchro casu consil. 324. colum. 2. uol. 2. ergo qui non obedit contẽti cõceptusq; uindicatur l. si familia ff. de iu. o. iu

Quòd licet alias, commune dictum sit in p^{er}is infligendis, inq; delictis atrocioribus puniendis leges transcendendi posse, ut pulchre dicebat Inno. in c. i. de constit. & est tex. in l. per omnes C. de defen. ci. atrocitas tamen in p^{re}lato, inq; correctione subditorum, est tam detestabilis ut ipse reprehensione, & castigatione sit dignus, quia moderata esse debet. l. sed & si. §. si. l. p^{re}ceptoris. ff. ad legem acqui. l. item quæritur. §. idem iulianus. ff. loca. Alexand. consi. 75. colum. 1. uolum. 3. & consi. 113. colum. i. uol. 4. Bald. in prohe. ff. colum. 2. & in l. in iudicio, colum. 2. C. loca. Boer. decisio. 304. colum. p^{ar}. 2. Finis.

ALEX. III.

Aures nostras & infra; appellanti ad prosecutionem ap. terminus congruus præfigatur, infra quem si ap. non fuerit p^{ro}sequutus, ex tunc compellatur stare iudicio delegati.

Dubitandi rationem faciebat, quòd iudex à quo, non possit præfigere terminum appellanti, ad appellationem prosecutionem maxime delegatus ut hic quia semel functus est officio suo, uel benè uel malè. l. iudex posteaquam. ff. de re iud. quæ etiam in delegato procedit, ut p^{ro} glo. in l. si ut proponis. C. quo modo & quando iud. A bb. in. c. cum. l. & A. de re iud. l. as. in. l. serui electione colum. 1. ff. de lega. 1. & ita etià dicitur in. l. i. in. §. si. ff. de quæstio, & in. c. signi- ficantibus de offi. delega. & in. c. at si clerici, in prin. de iudi. Maxime quia non debet impartiri officium suum, non requisitus. l. 4. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. inf. Nec facultas probationum angustari. l. quoniam. C. de hæc. sed foueri potius & ampliari, in quo publica uersatur utilitas, ut in authen. de testi. in pria. & quia etiam tempus ipsum ius appellanti auferre non debet. l. obligationum ferè. §. placet ff. de ac. & ob.

Contrarium tamen hic deciditur, & breuiter ratio decisionis est, quia reip. interest, lites non fieri immortales, subiectoq; non uexari lites laboribus & expen. c. finem litibus de do lo & contu. l. quidam æstimauerunt. ff. si cer. p^{er}ta. c. dispendia de rescip. in 6. & etiam quia qui appellat, & appellationem non prosecutionem malitiose appellasse uidetur, causa uexandi ad uersarium suum, malitiis hominum autem obuiandum est. l. in fundo. ff. de rei uen. ergo. Ad opposita responderetur facile, nec primū

obstare, quia id uerum est quantum ad iudicanda, sed non quòd in accessoriis non durer, maxime, quo ad termini assignationem, & ut appellationem appellans prosecutionem. c. cum sit Romana supra eo. declarat Bar. in. d. l. iudex posteaquam. Non secundum quòd non impartitur officium suum irrequisitus, quia utilitatis publice gratia id solet limitari. l. congruit ff. de offi. p^{re}si. & in authen. ut nulli iud. in p^{ri}. & cum de iudicis honore agitur, an benè, uel malè iudicauerit. l. eos. §. si. l. iudicibus. C. de ap. Bar. in. d. §. hoc autem iudicium in 3. oppo. Nec est uerum quòd facultas probationum angustetur, ex quo fit termini assignatio habilis ad appellationem prosecutionem, intra quem possit còmode probare, id quòd intendit, ut in. d. c. cum sit ro. not. Non ob. ultimum deniq; quia esto quòd ex causa prouisione iudicis adhuc terminum assignantis, ad appellationem prosecutionem appellans id facere cogatur, non propterea eidem ius tolli tempore dicitur, ex quo nec est modus inducende uel tollende obligationis, ut in simili dicitur in. d. §. placet.

Præstatq; nobis decretalis ista argumentum ad multa, & maxime, quando id quòd dicitur in uno. c. dictum est etiam aliis in locis multis ut hic de delegato, quòd nō ob id dici debet superfluum tamen ex quo hic apertius dicitur quàm alibi, ut hic But. Io. And. & Imo. aiunt scopulum sic uitantes §. quibus in prima Cod. consi. Inbinde tamen ad id nihil allegantes, idè dic tu, quòd est casus pro ista limitatione ad. d. §. quibus in. l. si. ad si. C. de pac.

Et q^{ui} ordinarius à delegato differat terminum, ex quo unus iurisd. ordinariam exercet, eamq; iure proprio habet alter uero alieno, & iurisdictione eius qui mandauit utitur. l. more maiorū. ff. de iu. o. iud. l. i. §. qui mandata. ff. de offi. eius cui man. est iu. nihilominus quantum ad istud de quo hic, hoc est quantum ad termini assignationem, ut appellans appellationem prosecutionem, nulla est inter eos differentia. d. c. cum sit romana.

Et quòd terminus qui appellanti præfigitur, ad ap. prosecutionem debet esse congruus, aliàs grauaretur appellans, & ut etiam legitur in. c. per sonas supra eo. & in. d. c. cum sit ro. & hic clarius quàm alibi.

Et quòd dictio ex tunc, denotat momentaneam computationem, lapsum temporis, & extremum, cle. i. ubi glo. ex tunc de iure pat. l. 4. ff. de cond. & de. multa Alex. in. l. i. colum. 2. C. de codicil. Gui. papæ decisio 588. ad si. Idem Alex. consi. 111. colum. si. uol. 6.

Et quanquam uulgo dici soleat, quòd à prouatione ad habitum impossibilis est regressus l. homo liber. ff. de sta. ho. l. qui res. §. aream. ff. de

de sol. & liqueat quamprimum à delegato est appellatum ipsum omnem iurisdictione à se abdicasse, si appellans appellationem fuerit prosecutionem quòd tamen illam reasumit, si appellationem deseruerit, ut hic per Abb. & alios, & laius not. in. c. cum appellationibus de ap. in 6. Finis.

ALEX. III. ARCHIEPISCOPO. Terracon.

Accepta conuestione canonicorum Papillen. & infra nō debet ad eos causa remitti, nisi partes consenserint, à quib. noscitur appellatum.

Dubitandi rationem faciebat, quòd immò causa remitti possit iudicibus à quibus est appellatum, tex. in. c. ut debitus infra eo. & in. l. in tra utile. ff. de mino. ubi utrobq; casus ad literam. Secundo dubium faciebat tex. idem dicens in. c. ad reprimendam de offi. ordi. & in. c. ab excommunicato de rescip. & in. c. per tuas de sen. exco.

Contrarium tamen deciditur hic, inq; decretali nostra, quòd immò causa remitti ad eos non possit à quibus noscitur appellatum, nisi partes consenserint, & ratio decisionis est quòd remitti non possit, quia appellatio iniquitatem arguit l. i. in princ. ff. de ap. l. p^{re}fecti etiam p^{re}torio ff. de mino. de iniquitate propria quis iudex esse non potest d. l. p^{re}fecti etiam p^{re}torio l. in causæ. §. nunc uidentū & utrobq; Bal. ff. eo. ergo. Et quia suspectus est quasi per appellantem iniuria sibi illata fuerit l. si. in si. C. quando prouo. non est ne. consensu partium autem sic, quia legum austeritas, in talibus potest pactis litigantium mitigari l. si. in si. C. de tempo. & repa. ap. & quia unusquisq; renuntiare potest, his quæ in fauorem eorum introducta sunt l. si quis in conscribendo. C. de pac. c. ad apostolicam de regula. & transeun. ad religio.

Ad opposita respon detur, non obstare non primum quia id uerum est & iura illa loquuntur speciali casu, quando appellatio iniusta pronuntiata est, & si appellatus uelit, ergo non regulariter c. p^{re}senti §. loca de p^{re}ab. in 6. l. ius singulare l. quòd uero contra ff. de legi. Non secundum quia dictis casibus etiam remittitur quis si fuerit excommunicatus absolendus, sed non examinandus, & consequenter, quia non grauatur tunc tolerabile esse uidetur lōge alienum à casu nostro.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentum ad multa, & maxime, fieri non debere quòd fa-

ctum non releuat l. hæc stipulatio §. diuus ut lega. no. caue. causamq; committi iudicibus à quibus appellatum est, quia cognoscere nō poterunt. Et ob id uerbum non debet, exponitur hic à doct. i. non potest.

Et quòd coniunctio, nisi est exceptiua significans oppositum antecedentis, cui immediate aduersatur, ut est uidere etià in §. sanctissimas in auth. de alie. & emphi. & in l. extraneo ff. de ven. in po. mit. & in l. 3. ff. de custo. reo. & in l. actione & ibi per doct. C. de transac.

Et quòd satisfactio voluntatis, cuiusq; magnum est interesse l. pe. ff. de condic. ob. cau. l. si. ff. de uiu & hab. §. p^{re}terea inst. de actio. Bal. in l. i. col. 6. C. de ser. fu. & in l. pluribus ad si. ff. de procu. eo ipso igitur quòd partes consentiunt hic sibi p^{re}iudicant, non aliis, & damnum quòd quis sua culpa patitur sibi imputatur, ut in re gu. damnum de regu. iu. in 6.

Et quamuis partes dixerit in nu. plurali; quòd tamen solo partis appellantis consensu etià remissio fieri poterit, & nimirum quia sibi tantū erat suspectus, ex supra dictis.

Et q^{ui} deniq; numerus pluralis, quandoq; in singularem resolui potest de quo etiam in l. falsa demonstratio in §. si. ff. de condi. & de. Bal. in l. quamuis & in l. cum quidam col. 3. C. de impub. & al. sub. maxime quando ratio non reputat & materia fauorabilis est, ut hic, & declarat Corn. consi. 320. ad si. uol. 3. Finis.

GREGORIVS IX.

Inquisitioni t. t. r. quòd quotiens clausula per quā tollitur appellationis remedium, in medio literarum ponitur, si sunt plura negotia se minime contingentia, tantum p^{re}missa complectitur, nisi forte in fine literarum p^{re}dicta clausula iteretur.

Dubitandi rationem faciebat in hac decretali tex. in l. talis scriptura ff. de leg. i. ubi clausula in medio posita, refertur ad p^{re}cedentia & sequentia. & in c. secundo requiris supra eod. & clarius in l. 3. in §. filius inter medias ff. de lib. & posthu. Et quia regulare est etiam ex medio extrema coniungi l. si. C. de natu. lib. l. tria p^{re}dia ff. de serui. rusti. p^{re}ad. Anch. consi. 388. col. i. ergo & clausula hic in medio literarum posita, ap. remota.

Contrarium tamen hic deciditur, quòd immò ad p^{re}cedentia tantum referatur. Et ratio decidendi est, quia cum sit accessoria ad commissio nem, & accessorium sequatur naturam sui prin-

cipalis, nō poterit de iure nisi ad ea referri l. cū principalis ff. de reg. iu. c. accessorium eo. tit. in 6. & maxime quia tollit defensionem (appellatio enim est defensio c. suggestu supra eo.) de fensio est de iure naturali l. i. §. cum arietes ff. si quad. paup. fe. di. l. ut uim ff. de iusti. & iu. ergo stricta fiet interpretatio, ut ad præcedentia tantum (sicut diximus) referatur.

Ad opposita responderetur, uera fore (omnia enim tendunt ad idem) quando non est rō quā plus ad unum quam ad aliud referatur, ut in d. l. talis scriptura no. sed hic est ratio, quia negotia erant separata, ergo non ad omnia referatur, præsertim etiam quia medium non conueniens extremis, impedit qualitatem extremorū & inhabilitas mediū, inducit inhabilitatem in extremo, ut declarat Bal. in auth. si quas ruinas in fi. C. de sacrosanc. ec. & in l. si auia C. de iure deli. Fulg. conf. 45. in prin. Ang. con. 110. colū. 6. Et in medio literarum diximus, quia si in fi. dicta clausula iterata fuisset (ut hic subiicitur) secus esset, & ad omnia foret referenda.

Præstatq; nobis hæc decretalis argumentum ad multa, & maxime ad uulgatum illud, quod ex separatis non infertur, de quo etiam in l. papinianus exuli ff. de mino. & in l. naturaliter in §. nihil commune ff. de acqui. po. quia clausula adiecta in vno capitulo, non intelligitur repetita in alio, si sint separata, seq; minime contingentia ut signanter per istum tex. inquit Ancha. conf. præallega.

Et quod in iure nihil superfluum esse debet §. quibus in i. C. constitutio. argumentum in l. uerba C. de dona. & in l. si. C. qui adm. pulchrè Bal. in l. i. ff. de lib. & posth. usq; adeo ut d. clausula hic ap. remota debeat aliquid operari, ex quo decretalis ista posita est, post illam, ut debitus supra eo. ubi nihil operabatur tunc, sed ap. ponebatur in rescriptis ad cautelam & bene l. si quādo ff. de leg. i. c. si papa. de priui. in 6. Bal. in rub. C. de contrahen. emp. in 9. q.

Et quod in dubio iurium correctio est uitanda l. i. C. de inof. dot. c. cum expediat de electio. in 6. nisi expresse fiat l. si. C. de indic. uid. tol. in prin. nec c. istud per d. c. ut debitus corrigi, cū non dicatur expresse, & quod ob id d. clausula operatur aliquid, licet d. tempore, ad cautelam (ut dictum est) in rescriptis apponeretur, & latius ut ibi no.

Et quod coniunctio nisi (ut dicebam etiam supra in c. præcedenti) est exceptiua significans oppositum antecedentis, cui immediate aduersatur, ecce q; ad omnia referatur clausula appellatione remota iteratur in fi. litterarū, aliās non si in medio posita sit & nouissime præter adducta ibi, tradit Bertran. & declarat conf. 362. num. 5. uol. 2. Corn. con. 193. colu. 2. uol. 4. & in formulis prætoriarū exceptionū ad, ppo

situm sic dicitur, (ut inquit Ci. ad Q. Frat.) Vir omni laude dignus nisi iracundus sit.

Et quod deniq; iteratio plurimum operatur ut clausula scilicet appellatione remota, quæ in medio literarum posita non poterat referri nisi ad præcedentia, si in fine iteretur, referatur ad omnia, ut etiam Abb. inquit in .c. extirpande in §. quia uero colum. 6. de præben. multa hic, sed in firmo pede, melius & firmitus in d. §. quia uero, & trita conclusio est, amplius in l. si idem cum eodem, & ibi per docto. ff. de iu. o. iud. quod clausula in fi. posita ad omnia referatur, ergo multo magis (ut diximus) iterata argumentū in l. balista ff. ad treb. in simili de mora Bar. in l. si insulam col. 4. ff. de uer. ob. Finis.

DE CONFIRMATIONE VTILI, vel inuiti.

ALEX. III. VIGORIEN.

Episcopo.

E confirmationibus autē Romani Pon. volumus te tenere, quod contra illas (nisi nouum ap. se. procedat mandatum aut certū sit, quod sint per falsi suggestionem elicite) non est aliquatenus iudicandum.

Dubitandi rationem faciebat in præsentī casu, quod dicitur in c. si. infra eo. ubi collatio ecclesiæ alteri facta, per legatum & per papam confirmata ius diocefani non lædit, ergo de confirmatione papæ poterit cognosci, & hinc est etiā quod de ualiditate ipsius poterit iudicari, quā religiosus impetrauit, super temporali administratione, uel si laudum arbitrōrum rursus confirmatum fuisset c. ad nostram c. examinata infra eo.

Contrarium tamen hic deciditur, & ratio decisionis est, quia non æque conuenit, ut ab alio iudicetur, ille qui est supra omnes iudices, & ordinarius omnium ordinariorū. c. cuncta per mundum .c. per principalem 9. q. 3. argumentum in l. deprecatio ff. ad legem rhod. de iac. & in c. nouit de iudi. & in cle. ne Romani de electio. & maxime quando confirmatio facta est ex certa scientia, & cum cause cognitione, ut communiter tenetur hic & in c. cum uenissent de iudi.

Ad opposita responderetur facile non obstat primum quia loquitur in confirmatione facta simpliciter non adhibita cause cognitione, estq; argumentum in c. si. de rescrip. in 6. ergo non si contra facta fuisset, & cause cognitione adhibita, & ex certa scientia, ut hic, & in d. c. cum uenissent.

uenissent. Non secundum quia impetrans ibi se regularem fuisse tacuit, & male. c. super literis de rescrip. l. pe. C. si contra ius uel util. pub. Non tertium & ultimum deniq; quia nec id erat confirmatum modo quo hic, sed in forma communi, ergo nimirum si cognosci poterit, & ut iura met ubiq; dicere uidentur.

Præstatq; nobis decretalis ista, argumentum ad multa, & maxime in lege plus dictum aliquid fuisse & minus scriptum, quoniam clausulæ ex certa scientia mentio facta non est, & tamen communi omnium sententiā subintelligitur, ex quo de confirmationibus Papæ ita factis nullatenus est iudicandum.

Et quod ob id perinde est, ac si dictum fuisset confirmationes factas de plenitudine potestatis, ex quo .d. clausula illi equiparatur ut not. in c. innotuit de electio, Bald. in l. eos .C.

de ap. Et quod casus exceptuati à regula firmant eam in non exceptuatis .l. quæsitum .§. deniq; ff. de fun. inst. instrumentoq; lega. not. in c. cum dilecta infra eo. quia si nouum ap. se. mandatū procederet, uel per falsi suggestionem confirmationes elicite fuissent, secus.

Et quod coniunctio nisi est exceptiua, significans oppositum antecedentis cui immediate aduersatur, ut dicebam etiam proxime & in c. accepta supra eo. & nouissime præter dicta ibi in l. i. C. qui pro sua iu. & in l. à iudice C. de iudi. & in l. legati ff. de offi. protonsu.

Et quod deniq; papa habet plenitudinē potestatis, quam sibi reliquit Christus, in Petro, usq; adeo ut sit quicquid ipse uoluerit, lex & pro ratione uolūtas c. ita dominus 19. d. c. omnis & ibi Car. Alex. 23. d. Boe. conf. 20. n. 18.

F I N I S.

Folium	linea	Error	Correctio
3.col.i.	22	cohartari	coartari
col.3.	3	potiusq;	potius q̄
4.col.i.	29	sententiis	sententiis
3.	27	iuitentur	inuitentur
6.col.i.	7	& ipse	& ipse
col.2.	28	equipparatur	equiparantur
	50	municcp.	municip.
col.3.	53	ultra tū	(ultra eū) (tur
8.col.i.	43	de passione	depassione cōferū
9.col.3	30	ouile	ouile
	34	argumentum	argumenti
col.4.	39	operetur	operatur
10.col.i.	29	dignoscatur	dignoscantur
11.col.2	27	canonicum	canonibus
12.col.2	27	dubiiandi	dubitandi
	45	decisions	decisionis
13.col.i.	1	eam	ea
	10	memores	memores
	41	intl.	in.l.
pe.	super	supra	
col.4.	26	ocum	locum
16.col.2	4	diæcesi	diocesi
	25	diæcesis	diocesis
	27	diæcesi	diocesi
	31	diæcesi	diocesi

Folium	linea	Error	Correctio
	55	potente	petente
col.4.	47	esti	est.
17.col.2	pe.	promittēdi	promittenti
18.col.3	15	quare	quia
	47	tenetur	tenet
col.4	26	ista	isto
19.col.2	3	linsitaita	limitata
	10	decitur	deciditur
col.4.	33	debet	debit.
20.col.2	19	defeu.	defuncto.
col.3.	2	ngelis	Angelis
21.col.3	vlt	reuocata	reuocatur
col.4.	20	nec	ne
	45	in in	in
22.col.1	51	deg.	de reg.
24.col.3	pe.	teibus	testibus
col.4.	33	diuino	diutino
25.col.3	3)ut inquit	(ut inquit
28.col.2	20	cleriter	celetiter
	34	efficiantur	efficiant
29.col.1	pe.	consultorū	iurecōsultorum
col.2.	8	hoc	hæc
31.col.3	19	in ui no.	in ius uo.